

Codeboek Waterschapsspiegel

Uitvraag 2024 (over 2023)

Definitief, versie 23 februari 2024

Groene rijen zijn nieuw

Meer informatie: bedrijfsvergelijkingen@uvw.nl

 UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Waterschapsspiegel: transparantie, verantwoording, leren en verbeteren	5
1.2	Stuurgroep en regiegroep bedrijfsvergelijkingen	5
1.3	Doelenbomen	6
1.4	Wijzigingen in doelenbomen ten opzichte van vorige uitvraag	6
2	Deelgebied: algemeen	7
2.1	Gebiedskenmerken	7
2.2	Context	9
3	Deelgebied: Waterveiligheid	10
3.1	Algemene gegevens waterkeringen	10
3.2	Primaire waterkeringen: voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen	11
3.3	[via HWBP] Primaire waterkeringen: HWBP en HWBP2	13
3.4	Primaire waterkeringen: voldoen aan beleidskader Zorgplicht voor het beheer en onderhoud	14
3.5	Regionale waterkeringen: voldoen aan de provinciale veiligheidsnormen	15
4	Deelgebied: Schoon en Voldoende Water	18
4.1	Algemene gegevens watersysteem	18
4.2	Ecologisch gezond en chemisch schoon water	23
4.2.1	Zwemwaterkwaliteit	24
4.3	Voldoende water	27
4.3.1	Wateroverlast voorkomen	27
4.3.2	Watertekort voorkomen	30
4.3.3	Grondwateronttrekkingen	32
4.4	Peilbeheer	35
4.5	Beheer en onderhoud: omvang baggerwerkzaamheden	39

4.6	Beheer en onderhoud: ecologisch verantwoord beheer	41
4.7	Watertoets	42
4.8	Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's)	48
4.9	Flora en fauna	51
4.9.1	Biodiversiteit	51
4.9.2	Overlast door (beschermde) dieren	53
4.9.3	Plaagsoorten	58
5	Deelgebied: Gezuiverd Water	72
5.1	Algemene gegevens waterzuivering	72
5.2	Functioneren waterzuivering	72
5.3	Terugwinning grondstoffen	75
6	Deelgebied: Crisisbeheersing	80
6.1	Preparatie	81
6.2	Repressie	88
6.3	Nafase	89
7	Deelgebied: Maatschappelijk verantwoord handelen	90
7.1	Circulaire economie (Klimaatmonitor)	91
7.2	Energie-efficiëntie, klimaatneutraliteit en CO ₂ voetafdruk (Klimaatmonitor)	92
7.3	Duurzaam Opdrachtgeverschap (Klimaatmonitor)	92
7.4	Internationale samenwerking	93
7.4.1	Loket Dutch Water Authorities	93
7.5	Innovatie	97
8	Deelgebied: Dienstverlening	101
8.1	Klachten	101
8.2	Servicenormen	102
8.3	Digitale dienstverlening	103

8.3.1	Digitaal aanbod van producten en diensten	104
8.3.2	Toegankelijke websites en mobiele applicaties	108
8.3.3	Officiële publicaties digitaal toegankelijk	111
8.4	Wet open overheid (Woo)	114
8.4.1	Actieve openbaarmakingsplicht	114
8.4.2	Overige onderdelen Woo	117
8.5	Vergunningen, toezicht, handhaving en bezwaren	119
8.6	Omgevingswet	127
9	Deelgebied: Financiën	131
9.1	Netto kosten per beleidsproduct (volgens jaarrekening)	131
9.2	ICT-kosten	149
9.3	Dekkingsmiddelen	151
9.4	Rekening naar kosten- en opbrengstensoorten (volgens jaarrekening)	153
9.5	Balans op 31-12-2023	155
9.6	Investeringen	157
9.7	Financiële positie	159
9.8	EMU SALDO	161
9.9	Anti-afhaaksubsidies	162
9.9.1	Controle anti-afhaak gegevens voorgaande jaren	163
9.10	Factuurverwerking	166
10	Uitvraag gericht aan belastingkantoren of afdelingen belastingheffing bij de waterschappen	167
10.1	Samenwerking waterschappen en gemeenten	167
10.2	Kwijtschelding en bezwaarschriften	168
10.3	Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire	175
10.4	Invordering van waterschapsbelastingen	176

1 Inleiding

1.1 Waterschapsspiegel: transparantie, verantwoording, leren en verbeteren

Waterschapsspiegel is de jaarlijkse bedrijfsvergelijking van de waterschappen. De opgehaalde gegevens worden (tenzij expliciet anders besloten) openbaar beschikbaar gemaakt via het WAVES dashboard met themarapportages en de bijbehorende databank. Eens per twee jaar (2022, 2024, etc.) wordt de rapportage Waterschapspeil gepubliceerd met trends en ontwikkelingen op brancheniveau, die volgen uit bedrijfsvergelijking Waterschapsspiegel. Kijk op www.waterschapsspiegel.nl voor meer informatie.

De gegevens die met deze en de andere bedrijfsvergelijkingen van de waterschappen worden opgehaald dienen als basis voor een goed gesprek, zowel binnen en tussen waterschappen onderling als tussen waterschappen en andere belanghebbenden in de beheergebieden. Met een focus op het verleden (hoe heeft het werk van de waterschappen zich de afgelopen jaren ontwikkeld?) of met een focus op de toekomst (welke stappen zijn er nog te zetten om doelen en ambities te behalen?).

Daarmee dragen de gegevens uit Waterschapsspiegel onder andere bij aan transparantie van de sector als geheel en de afzonderlijke waterschappen, de mogelijkheid tot gezamenlijk leren en verbeteren, en een robuust fundament voor (inter)nationale en regionale lobby.

Jaarlijks leveren alle 21 waterschappen hiertoe gegevens aan over hun prestaties en kosten. Onderwerpen van de bedrijfsvergelijking Waterschapsspiegel zijn de vier kerntaken (waterveiligheid, voldoende water, schoon water en zuiver afvalwater), crisisbeheersing, maatschappelijk verantwoord handelen en twee overkoepelende ondersteunende thema's van het waterschapswerk (dienstverlening en financiën).

1.2 Stuurgroep en regiegroep bedrijfsvergelijkingen

Op strategisch niveau bewaakt de Stuurgroep Bedrijfsvergelijkingen de koers van Waterschapsspiegel en de verschillende verdiepende vergelijkingen. Deze stuurgroep bestaat uit voorzitters, dagelijks bestuurders, secretaris-directeuren en directeuren van verschillende waterschappen. De concrete invulling van de negen thema's wordt gedaan door een groep themaregisseurs, die gezamenlijk de Regiegroep Bedrijfsvergelijkingen vormen. Jaarlijks evalueren zij de samenstelling van de doelenbomen voor de verschillende thema's. Dat doen zij op basis van feedback uit eerdere jaren, resultaten van de jaarlijkse evaluaties, in overleg met relevante themagroepen, en in aansluiting met de projectgroepen die de verdiepende bedrijfsvergelijkingen coördineren.

1.3 Doelenbomen

Dit document bevat alle vragen die in de uitvraag van 2024 (over het jaar 2023) onderdeel zijn van Waterschapsspiegel. Deze zijn weergegeven in zogenaamde 'doelenbomen'. Voor ieder thema van Waterschapsspiegel is een dergelijke kapstok gemaakt, startend vanuit een hoofddoel (wat willen de waterschappen met dit thema bereiken?), dat is onderverdeeld in subdoelen (welke onderwerpen vallen binnen dit thema?), en die weer in succesfactoren (wat zijn de gezamenlijke meetlatten die we hanteren?). Iedere succesfactor wordt gemeten met een aantal prestatie indicatoren, die uiteindelijk leiden tot de vragen en bijbehorende toelichting. In de uitvraag en in de databank is elk gegeven te herkennen aan een specifieke code. De nummering van de vragen kan jaarlijks wijzigen (vanwege andere volgorde of andere aanpassingen in de vragenlijst), de codes blijven hetzelfde.

1.4 Wijzigingen in doelenbomen ten opzichte van vorige uitvraag

Vragen en teksten die nieuw zijn toegevoegd in de uitvraag 2024 (over 2023) zijn groen gearceerd.

2 Deelgebied: algemeen

Vanaf 2018 vragen we per hoofdstuk uit wie de aangewezen deskundige is binnen het waterschap; dit om contact tussen experts in een later stadium (over resultaten, t.b.v. leren en verbeteren) te faciliteren. De contactgegevens zijn uitsluitend beschikbaar via de besloten versie van WAVES.

2.1 Gebiedskenmerken

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Totale oppervlakte van het beheergebied	Totale oppervlakte van het beheergebied	Hoeveel is de totale oppervlakte van het beheergebied van uw waterschap (ha)?	De totale oppervlakte moet overeenkomen met de oppervlakte volgens het provinciaal reglement.	algopp
Bemalen vs. afstromend gebied	# hectare bemalen	Hoeveel oppervlakte van uw beheergebied is bemalen gebied?	Definitie bemalen gebied: (indicatie van) het aantal hectares van het beheergebied waarvan het overtollige water via een (boezem)gemaal naar buitenwater wordt afgevoerd.	algbem
	# hectare vrij afstromend	Hoeveel oppervlakte van uw beheergebied is vrij afstromend gebied?	Definitie afstromend gebied: (indicatie van) het aantal hectares van het beheergebied waarvan het overtollige water via vrijverval naar buitenwater wordt afgevoerd.	algvaf
Water vs. land	Aandeel water	Hoeveel % van uw beheergebied bestaat uit water?	De som van de percentages land en water moet 100% zijn.	algwat
	Aandeel land	Hoeveel % van uw beheergebied bestaat uit land?	De som van de percentages land en water moet 100% zijn.	algld
Verdeling naar grondsoort	# hectare grondsoort: klei	Hoeveel oppervlakte van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit: grondsoort klei?	Aantal hectare in beheergebied met grondsoort klei.	algkle
	# hectare grondsoort: veen	Hoeveel oppervlakte van het beheergebied van uw	Aantal hectare in beheergebied met grondsoort veen.	algvee

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		waterschap bestaat uit: grondsoort veen?		
	# hectare grondsoort: zand/löss	Hoeveel oppervlakte van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit: grondsoort zand/löss?	Aantal hectare in beheergebied met grondsoort zand/löss.	algzan
	# hectare grondsoort: overig	Hoeveel oppervlakte van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit: grondsoort overig?	Aantal hectare in beheergebied met grondsoort overig.	algovg

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Verdeling naar grondgebruik	# hectare grondgebruik: stedelijk	Hoeveel oppervlak van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit stedelijk gebied?	Aantal hectare in beheergebied met stedelijk gebied. Voor zover mogelijk op basis van de Basisregistratie Topografie (BRT).	algsted
	# hectare grondgebruik: glastuinbouw	Hoeveel oppervlak van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit glastuinbouw?	Aantal hectare in beheergebied met glastuinbouw. Voor zover mogelijk op basis van de Basisregistratie Topografie (BRT).	alggls
	# hectare grondgebruik: agrarisch gebied	Hoeveel oppervlak van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit agrarisch gebied (zonder glastuinbouw)?	Aantal hectare in beheergebied met agrarisch gebied (zonder glastuinbouw). Voor zover mogelijk op basis van de Basisregistratie Topografie (BRT).	algagr
	# hectare grondgebruik: natuurgebied	Hoeveel oppervlak van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit natuurgebied?	Aantal hectare in beheergebied met natuurgebied. Voor zover mogelijk op basis van de Basisregistratie Topografie (BRT).	algnat

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# hectare grondgebruik: anders	Hoeveel oppervlak van het beheergebied van uw waterschap bestaat uit: ander grondgebruik?	Aantal hectare in beheergebied met ander grondgebruik dan stedelijk gebied, glastuinbouw, agrarisch gebied of natuurgebied.	algand
		<i>Check (totale oppervlakte beheergebied): Subtotaal van bovenstaande vijf vragen</i>	De som van oppervlakte van stedelijk gebied, glastuinbouw, agrarisch gebied, natuurgebied en anders is de totale oppervlakte beheergebied.	algsub4

2.2 Context

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Belanghebbenden in gebied	# gemeenten in beheergebied	Hoeveel gemeenten bevonden zich op 31-12-2023 geheel of gedeeltelijk binnen het beheergebied van uw waterschap?		alggem
	# provincies in beheergebied	Met hoeveel provincies had uw waterschap op 31-12-2023 te maken bij de uitvoering van de taken?		algprov
	# inwoners in beheergebied	Hoeveel inwoners telde het beheergebied van uw waterschap op 31-12-2023? (Graag jaarlijks actualiseren)	Gegeven kan het beste worden opgevraagd bij de belastingsamenwerking/-afdeling en moet worden ontleend aan de Basisregistratie Personen (BRP). Het is belangrijk deze waarde jaarlijks te actualiseren, omdat deze ook wordt gebruikt in vervolgberekeningen.	alginw

3 Deelgebied: Waterveiligheid

3.1 Algemene gegevens waterkeringen

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Aantal kilometers waterkeringen in beheer	# km primaire waterkeringen	Hoeveel kilometer van uw kering is aangemerkt als primaire waterkeringen op 31-12-2023?	Deze waarde is overgenomen uit het Waterveiligheidspitaal. Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpwk
	# km niet-primaire waterkeringen	Hoeveel kilometer niet-primaire waterkeringen beheert uw waterschap op 31-12-2023?	Deze waarde is overgenomen uit het Gegevensknooppunt Waterschappen (GkW). Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpwkb
	# km regionale waterkeringen	Hoeveel kilometer van de niet-primaire waterkeringen is door de provincie aangemerkt als regionale waterkering bij uw waterschap op 31-12-2023?		wvrwk
	# km totaal	AUTOMATISCHE BEREKENING	wvpwk + wvpwkb	Wvwkt
Wijzigingen legger		Voor hoeveel kilometer waterkeringen zijn in 2023 wijzigingen in de legger opgenomen? <i>NB deze vraag werd al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v. kosten legger waterkeringen	omgtl

3.2 Primaire waterkeringen: voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Mate waarin normtrajecten voldoen aan de veiligheidsnorm (bestuurlijk oordeel)	# normtrajecten PK	Hoeveel normtrajecten worden er bij uw waterschap onderscheiden op 31-12-2023?	Deze waarde is afkomstig uit het Waterveiligheidsportaal. Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpnt
	# normtrajecten PK met bestuurlijk vastgesteld oordeel	Hoeveel normtrajecten hebben een bestuurlijk vastgesteld oordeel op basis van de veiligheidsnormen 2017 (incl. oordeel ILT) op 31-12-2023?	Deze waarde is afkomstig uit het Waterveiligheidsportaal. Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpntb
	# km normtrajecten PK met bestuurlijk vastgesteld oordeel	Hoeveel kilometer van de normtrajecten hebben een bestuurlijk vastgesteld oordeel op basis van de veiligheidsnormen 2017 (incl. oordeel ILT) op 31-12-2023?	Het gaat hier om het totaal aantal kilometers normtraject met een bestuurlijk vastgesteld oordeel. Deze waarde is afkomstig uit het Waterveiligheidsportaal. Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpnto
	# normtrajecten PK dat voldoet na beoordeling	Hoeveel normtrajecten voldoen (na beoordeling) aan de normen 2017 op 31-12-2023 als wordt gekeken naar de ondergrens?	Deze waarde is afkomstig uit het Waterveiligheidsportaal. Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpntv
		Hoeveel normtrajecten voldoen (na beoordeling) aan de normen 2017 op 31-12-2023 als wordt gekeken naar de signaalwaarde?	Deze waarde is afkomstig uit het Waterveiligheidsportaal. Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpnsw

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# km normtrajecten PK dat voldoet na beoordeling	Hoeveel kilometer primaire waterkering voldoet daarmee aan de normen 2017 op 31-12-2023?	Het gaat hier om het totaal aantal kilometers binnen de normtrajecten die op 31-12-2023 voldoen aan de norm uit 2017. Deze waarde is overgenomen uit het Waterveiligheidsportaal. Graag de juistheid controleren en zo nodig de waarde aanpassen.	wvpvol
Aantal kunstwerken in primaire waterkeringen dat voldoet aan de norm.	# kunstwerken in PK	Hoeveel kunstwerken bevinden zich op 31-12-2023 in de primaire waterkeringen in uw waterschap? (Let op: het gaat hier om zowel eenvoudige, gedetailleerde als complexe kunstwerken)		wvpkns
	# kunstwerken in PK dat voldoet	Hoeveel van deze kunstwerken in de primaire waterkeringen voldoen (na beoordeling) op 31-12-2023 aan de norm?		wvpknsv
Vastgestelde legger en beheerregister	% PK met vastgestelde legger	Voor hoeveel % van de lengte primaire waterkeringen had het waterschap op 31-12-2023 een vastgestelde legger?		wvpleg
	% PK met beheerregister	Voor hoeveel % van de lengte primaire waterkeringen beschikte het waterschap op 31-12-2023 over een beheerregister?		wvpbeh

3.3 [\[via HWBP\]](#) Primaire waterkeringen: HWBP en HWBP2

Vanaf de uitvraag in 2021 worden gegevens over het HWBP en HWBP2 verkregen via het HWBP. Onderstaande vragen hoeven niet meer via Waterschapsspiegel door de waterschappen te worden aangeleverd. De gegevens worden wel in WAVES beschikbaar gemaakt.

Succesfactor	Indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Lengte primaire waterkeringen onderdeel van HWBP-projecten	# km PK onderdeel van HWBP projecten	Hoeveel kilometers primaire waterkering zijn onderdeel van versterkingsprojecten binnen het HWBP op 31-12-2023?	Let op: alleen projecten n.a.v. de Derde Toetsing, dus uitgezonderd HWBP-2 projecten. Inclusief reeds afgeronde projecten.	wvpvpr
	# km PK in uitvoeringsfase (HWBP)	Hoeveel kilometers van de HWBP-projecten zitten in de uitvoeringsfase op 31-12-2023?	Let op: alleen projecten n.a.v. de Derde Toetsing, dus uitgezonderd HWBP-2 projecten.	wvpuit
	# km PK afgerond (HWBP)	Van hoeveel kilometers van de HWBP-projecten was de versterking afgerond op 31-12-2023?	Let op: alleen projecten n.a.v. de Derde Toetsing, dus uitgezonderd HWBP-2 projecten.	wvpaf
Lengte primaire waterkeringen onderdeel van HWBP2-projecten	# km PK onderdeel van HWBP 2 projecten	Hoeveel kilometers primaire waterkering zijn onderdeel van versterkingsprojecten binnen het HWBP 2 op 31-12-2023?	Let op: alleen projecten n.a.v. de Tweede Toetsing, dus uitgezonderd HWBP projecten. Inclusief reeds afgeronde projecten.	wvpvers
	# km PK afgerond (HWBP 2)# # km PK in uitvoeringsfase (HWBP 2)	Van hoeveel kilometers van de HWBP 2-projecten was de versterking afgerond op 31-12-2023?Hoeveel kilometers van de HWBP 2-projecten zitten in de uitvoeringsfase 31-12-2023?	Let op: alleen projecten n.a.v. de Tweede Toetsing, dus uitgezonderd HWBP projecten.Let op: alleen projecten n.a.v. de Tweede Toetsing, dus uitgezonderd HWBP projecten.	wvp2uit
	# km PK afgerond (HWBP 2)	Van hoeveel kilometers van de HWBP 2-projecten was de versterking afgerond op 31-12-2023?	Let op: alleen projecten n.a.v. de Tweede Toetsing, dus uitgezonderd HWBP projecten.	wvp2af

3.4 Primaire waterkeringen: voldoen aan beleidskader Zorgplicht voor het beheer en onderhoud

Het Kader zorgplicht primaire waterkeringen uit 2015 en de Basiseisen uit 2016 vormen het uitgangspunt voor het toezicht op de zorgplicht van de waterschappen door de Inspectie Leefomgeving en Transport. Dit toezicht wordt uitgevoerd d.m.v. audits, gecombineerd met reality checks. In 2017 en 2018 hebben deze inspecties plaatsgevonden. In vervolg op deze inspecties worden nu peer reviews uitgevoerd binnen het verband van het Platform Waterkeringbeheerders.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Deelname aan peer reviews zorgplicht	Waterschap gereviewd	Is het waterschap in 2023 onderwerp van review geweest tijdens een Peer Review Zorgplicht?		wvprz
	Deelname aan review van ander waterschap	Hebben medewerkers van het waterschap in 2023 deelgenomen aan een Peer Review Zorgplicht bij een ander waterschap werd gereviewd?		wvprzd
Opstellen jaarlijkse Veiligheidsrapportage voor de bestuurlijke verantwoording van actuele veiligheid en in dat kader ondernomen en geplande activiteiten.	Opstellen veiligheidsrapportage	Stelt het waterschap jaarlijks een Veiligheidsrapportage (Zorgplicht) op voor de bestuurlijke verantwoording van de actuele veiligheid en in dat kader ondernomen en geplande activiteiten?	Inclusief voor waterkeringen die niet in een versterkingsprogramma zitten, en voor uitgevoerde projecten op waterkeringen. Licht evt. toe.	wvpvrap
Aandacht voor leerpunten in het kader van de Zorgplicht.	Aandachtspunten Zorgplicht	Voortkomend uit een eventuele peer review en/of het opstellen van de veiligheidsrapportage: wat waren in 2023 aandachtspunten in het kader van de Zorgplicht?		wvpaan
	Best practices Zorgplicht	Voortkomend uit een eventuele peer review en/of het opstellen van de veiligheidsrapportage: wat waren in 2023 'best practices' of noemenswaardige verbeteringen in het kader van de Zorgplicht?		wvpbp

3.5 Regionale waterkeringen: voldoen aan de provinciale veiligheidsnormen

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Mate waarin voldaan wordt aan de provinciale veiligheidsnorm.	Beginjaar toetsing RK	Wat is/was het beginjaar van de meest recente toetsronde voor regionale waterkeringen?	Zoals door de provincie vastgesteld	wvrbeg
	Eindjaar toetsing RK	Wat is/was het eindjaar van de meest recente toetsronde voor regionale waterkeringen?	Zoals door de provincie vastgesteld	wvreind
	# km RK genormeerd	Hoeveel kilometer van de regionale waterkeringen is genormeerd op 31-12-2023?	Zoals door de provincie kwantitatief vastgesteld.	wvrkmg
	# km RK getoetst	Hoeveel kilometer van de genormeerde regionale waterkeringen die uw waterschap in beheer heeft is tot en met op 31-12-2023 getoetst (dus inclusief voorgaande jaren en toetsrondes)?	<p>Toetsing conform provinciale regels (kan globale, gedetailleerde of geavanceerde toets zijn) + beheerdersoordeel conform de vereisten van de provinciale verordening. Het toetsoordeel kent drie categorieën (goed, niet goed en geen oordeel). Dat betekent dat ook kilometers die het toetsoordeel "geen oordeel", of "nader onderzoek" hebben gekregen moeten worden meegeteld.</p> <p><i>Melding wanneer wvrkmg > wrkmg met als tekst 'het aantal kilometer dat is getoetst, is groter dan het aantal kilometer dat genormeerd is'.</i></p>	wvrkmg
	# km RK goed	Hoeveel kilometer hiervan is volgens de toetsing goed?	wvrtg + wvrtng + wvrtgo moet gelijk zijn aan wvrkmg.	wvrtg
	# km RK niet goed	Hoeveel kilometer hiervan is volgens de toetsing niet goed?	wvrtg + wvrtng + wvrtgo moet gelijk zijn aan wvrkmg.	wvrtng

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# km RK geen oordeel	Hoeveel kilometer hiervan heeft volgens de toetsing "geen oordeel" en behoeft nader onderzoek?	wvrtg + wvrtng + wvrtgo moet gelijk zijn aan wvrkmg.	wvrtgo
Versterking regionale waterkeringen		<i>Het beheergebied van uw waterschap ligt in verschillende provincies. Vul de volgende vragen in voor elke provincie waarmee uw waterschap samenwerkt.</i>		<i>(als algprov > 1)</i>
	Jaar waarin versterkingsafspraken RK zijn gemaakt	In welk jaar heeft uw waterschap afspraken gemaakt met de provincie over het aantal kilometers te versterken regionale waterkering?		wvrprj1 t/m wvrprj5
	Jaar waarin versterkingsafspraken RK moet zijn nagekomen	In welk jaar moe(s)ten de gemaakte afspraken zijn nagekomen?		wvrprna1 t/m wvrprna5
	# km RK te versterken	Hoeveel kilometer regionale waterkering moe(s)t volgens deze afspraken in totaal worden versterkt?	<i>Melding wanneer [wvrprvs1] + [wvrprvs2] + ... [wvrprvs5] > wvrkmg, met als tekst 'het aantal kilometer regionale waterkering dat volgens de afspraken met de provincie(s) moet worden versterkt, is groter dan het totaal aantal kilometer regionale waterkering dat is getoetst'</i>	wvrprvs1 t/m wvrprvs5
	# km versterking RK afgerond	Voor hoeveel van deze afgesproken kilometers is versterking per 31-12-2023 afgerond?	Het gaat hier om de totale voortgang ten opzichte van de afspraken met de provincie. Dus niet alleen om het aantal versterkte kilometers in 2023, maar het aantal kilometers dat is versterkt sinds het maken van de afspraak.	wvrpraf1 t/m wvrpraf5

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# km versterkt in jaar	Hoeveel kilometer van de regionale waterkeringen heeft u in 2023 versterkt?	Het gaat hier alleen om de kilometers waarvan de versterkingen in 2023 zijn afgerond.	wvrver
Aantal kunstwerken in regionale waterkeringen dat voldoet aan de norm.	# kunstwerken in RK	Hoeveel kunstwerken bevonden zich op 31-12-2023 in de regionale waterkeringen in uw waterschap? (Let op: het gaat hier om zowel eenvoudige, gedetailleerde als complexe kunstwerken)	Hier moeten alle kunstwerken worden meegeteld, ongeacht omvang of functie.	wvrkns
	# kunstwerken in RK dat voldoet	Hoeveel kunstwerken in de regionale waterkeringen voldeden op 31-12-2023 aan de norm?		wvrknsv
Mate waarin aantoonbaar wordt voldaan aan de eisen voor waterveiligheid bij regionale waterkeringen.	% RK met vastgestelde legger	Voor hoeveel % van de lengte regionale waterkeringen had het waterschap op 31-12-2023 een vastgestelde legger?		wvrvl
	% RK met beheerregister	Voor hoeveel % van de lengte regionale waterkeringen beschikte het waterschap op 31-12-2023 over een beheerregister?		wvrbeh

4 Deelgebied: Schoon en Voldoende Water

Sinds de uitvraag van 2020 zijn de thema's Schoon Water en Voldoende Water gecombineerd, aansluitend bij de praktijk van steeds meer waterschappen. Daar waar waterkwaliteit hoofddoel is van onderhouden of ingrijpen in het watersysteem, wordt rekening gehouden met risico's m.b.t. de waterkwantiteit, en andersom. Het doel van de vragen is zicht houden op de stand van zaken van – en ontwikkelingen rond – de regionale watersystemen. Dit betreft zowel grondwater als oppervlaktewater. Voor de rapportage zal ook gebruik worden gemaakt van informatie uit het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water (KRW-gegevens), het zwemwaterportaal (kwaliteit zwemwater) en monitors die zijn uitgevoerd in het kader van verschillende deltaplanen.

Nieuw in de uitvraag 2024 (over het jaar 2023):

- Binnen het thema 'Zwemwaterkwaliteit' is de formulering en toelichting van enkele vragen aangepast;
- De vragen over klimaatadaptatie zijn vervallen;
- Binnen het thema 'Flora en Fauna' is een vraag over plaagsoorten toegevoegd.

4.1 Algemene gegevens watersysteem

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Aantal kilometers waterlopen in beheer (en onderhoud)	# km hoofdwaterlopen	Hoeveel kilometer (lijnvormige) hoofdwaterlopen had uw waterschap op 31-12-2023 in beheer?	Onder hoofdwaterlopen (c.q. A-watergangen of primaire waterlopen) worden lijnvormige waterlopen verstaan die van overwegend belang zijn voor de waterkwantiteit in het beheergebied van het waterschap en/of water gelegen in een gebied waaraan bijzondere waarden zijn toegekend, met uitzondering van solitaire wateren die zijn aangemerkt als vennen, poelen en kolken. Let op: graag zo precies mogelijk invullen, afronden op hele getallen.	vwhw

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			Deze waarde is overgenomen uit het Gegevensknooppunt Waterschappen (GkW). Graag de waarde controleren op juistheid en zo nodig aanpassen.	
		Hoeveel kilometer van deze (lijnvormige) hoofdwaterlopen is aangemerkt als KRW waterlichaam?		vwkrw
	# km hoofdwaterlopen (zelf onderhoud)	Van hoeveel kilometer van de (lijnvormige) hoofdwaterlopen voert uw waterschap zelf het onderhoud uit?		vwhwo
	# km overige waterlopen	Hoeveel kilometer (lijnvormige) overige waterlopen heeft uw waterschap in beheer?	Definitie 'overige waterlopen': de kleinere lijnvormige wateren (de zogenaamde 'haarvaten', perceelsloten, schouwsloten, greppels e.d.) die hoofdzakelijk een lokale ontwateringsfunctie hebben. Het totaal van de hoofdwaterlopen en de overige waterlopen moet overeenkomen met het totaal aantal kilometer lijnvormige waterlopen dat uw waterschap in beheer heeft. Let op: graag zo precies mogelijk invullen, afronden op hele getallen.	vwow
		Hoeveel kilometer van deze (lijnvormige) overige waterlopen is aangemerkt als KRW waterlichaam?		vwowk
	# km overige waterlopen (zelf onderhoud)	Van hoeveel kilometer van de (lijnvormige) overige waterlopen voert uw waterschap zelf het onderhoud uit?		vwowo
	# ha vlakvormige waterlichamen	Hoeveel hectare (vlakvormige) meren, plassen en vennen had uw waterschap op 31-12-2023 in beheer?	Het gaat om het totaal aan vlakvormige waterlichamen in het beheergebied. Let op: graag zo precies mogelijk invullen, afronden op hele getallen.	vwmpv

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Welke lengte hebben deze (vlakvormige) meren, plassen en vennen bij elkaar (in het verlengde van de boven- en benedenstroomse watergangen)?	Met dit gegeven kan de totale lengte van de watergangen worden berekend op een meer betrouwbare manier dan voorheen, omdat bekend is om welk aandeel van de totale lengte aan watergangen het gaat.	vwmpvl
		Hoeveel hectare van deze vlakvormige waterlichamen is aangemerkt als KRW waterlichaam?		vwmkw
		Van hoeveel hectare van de vlakvormige waterlichamen voert uw waterschap zelf het onderhoud uit?		vwmoz
Aantal oppervlaktewatergemalen	# gemalen en uitwateringsluizen oppervlaktewater totaal	Wat is op 31-12-2023 het totaal aan oppervlaktewatergemalen en uitwateringsluizen binnen het beheergebied van uw waterschap?		vwous
		Hoeveel daarvan zijn...		
	# boezemgemalen	Gemalen die uitslaan op (of innemen van) buitenwateren?	Het gaat om gemalen die oppervlaktewater uitslaan op buitenwater, zoals rivier of zee.	vwboea
	# poldergemalen	Gemalen die uitslaan op (of innemen van) boezemwateren?	Het gaat hier om de gemalen die oppervlaktewater uitslaan op boezemwater.	vwpld
	# uitwateringsluizen	Uitwateringsluizen die uitslaan op (of innemen van) boezemwateren of buitenwateren?		vwuit
	# overige gemalen	Overige gemalen	Het gaat hier om alle oppervlaktewatergemalen die niet uitslaan op buitenwater of boezemwater.	Vwovg
Wijzigingen legger	Waterlopen	Voor hoeveel kilometer waterlopen zijn in 2023 wijzigingen in de legger aangebracht?	t.b.v. kosten legger waterlopen en kunstwerken	omgtlw

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>		
	Kunstwerken	Voor hoeveel kunstwerken in het kader van het waterbeheer zijn in 2023 wijzigingen in de legger aangebracht?	t.b.v. kosten legger waterlopen en kunstwerken	omgtlk
	Vaarwegen	Voor hoeveel kilometer vaarwegen zijn in 2023 wijzigingen in de legger aangebracht? <i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v. kosten legger vaarwegen, kunstwerken en havens	omgtlv
	Kunstwerken vaarwegbeheer	Voor hoeveel kunstwerken vaarwegbeheer zijn in 2023 wijzigingen in de legger aangebracht? <i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v. kosten legger vaarwegen, kunstwerken en havens	omgtlvk
	Havens	Voor hoeveel hectare havens zijn in 2023 wijzigingen in de legger aangebracht? <i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v. kosten legger vaarwegen, kunstwerken en havens	Omgth
		Voor hoeveel kilometer wegen in beheer bij het waterschap zijn in 2023 wijzigingen in de gemeentelijke wegenlegger aangebracht?	t.b.v. kosten legger wegen, kunstwerken en wegsloten	omgtwg

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>		
		Voor hoeveel kunstwerken in wegen in beheer bij het waterschap zijn in 2023 wijzigingen in de gemeentelijke wegenlegger aangebracht? <i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v. kosten legger wegen, kunstwerken en wegsloten	omgtwgk
Waterbeheerprogramma	Plannen opgesteld	Hoeveel thema- en gebiedsgerichte plannen zijn er in 2023 opgesteld? <i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v kosten thema- en gebiedsgerichte plannen	omgtnn
	Plannen gewijzigd	Hoeveel thema- en gebiedsgerichte plannen zijn er in 2023 gewijzigd? <i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v kosten thema- en gebiedsgerichte plannen	omgtg
	Plannen van derden	Bij hoeveel plannen van derden is uw waterschap in 2023 betrokken geweest? <i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v. kosten plannen van derden	Omgtb
Waterakkoorden		Hoeveel waterakkoorden zijn in 2023 vastgesteld of herzien?	t.b.v. kosten waterakkoorden	omgtw

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<i>NB deze vraag werd eerder al gesteld, maar is verplaatst.</i>		

4.2 Ecologisch gezond en chemisch schoon water

De meeste gegevens voor dit onderdeel van Waterschapsspiegel worden vanuit het waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water (KRW-gegevens) aangeleverd.

Dit hoofdstuk bevat een aantal aanvullende vragen, m.b.t. de waterkwaliteit in niet-KRW-wateren en monitoring van nieuwe stoffen.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Aanwezigheid van beleid/doelen voor de ecologische en chemische kwaliteit van (ook niet KRW-) waterlichamen in beheersgebied	Kwaliteitsnormen vastgesteld voor waterkwaliteit van overige (niet KRW) wateren	Heeft uw waterschap in 2023 ook doelen afgeleid voor de overige wateren, zijnde niet-KRW waterlichamen?	Deze doelen kunnen eerder zijn afgeleid, het gaat erom dat de doelen in 2023 van kracht waren.	swdoel
	Maatregelenprogramma ter verbetering van de waterkwaliteit in overige wateren	Zo ja, zijn de doelen voor overige wateren omgezet in een maatregelenprogramma?		swmaat
		Zo ja, welke maatregelen zijn gerealiseerd in 2023? Graag toelichten.		swmaatt
Monitoring van stoffen	Aantal monitoringslocaties	Op hoeveel locaties binnen het beheersgebied van uw waterschap is in 2023 de waterkwaliteit gemeten (gemonsterd en geanalyseerd, volgens	Hier worden de waterkwaliteitsmetingen in het watersysteem bedoeld (en dus niet de metingen aan influent en effluent van RWZI's). Het gaat om zowel de KRW-waterlichamen	swmet

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		een standaard op uitgebreid meetpakket)?	als de overige wateren in beheer bij het waterschap. N.B.: Dit is exclusief de locaties waar uitsluitend EGV (elektrisch geleidingsvermogen) en chloride wordt gemeten.	
	Monitoring van nieuwe stoffen: welke	Heeft uw waterschap in 2023 gemonitord op (aanvinken indien van toepassing): <ul style="list-style-type: none"> - Medicijnresten - Drugs - Microplastics - PFOS/PFAS - Overig (graag toelichten) 	Hier worden de waterkwaliteitsmetingen in het watersysteem bedoeld (en dus niet de metingen aan influent en effluent van RWZI's).	swmon
	Monitoring van nieuwe stoffen: aantal locaties	Zo ja, [per aangevinkte stof] op hoeveel locaties zijn deze stoffen gemonitord?	<i>[check: kan niet meer zijn dat het totaal aantal locaties waar wordt gemonitord]</i>	swmonme, swmondr, swmonmi, swmonpo, swmonpa, swmonovg, swmontot

4.2.1 Zwemwaterkwaliteit

Via het Rijk wordt de informatie verzameld over de bacteriologische kwaliteit van het zwemwater. De volgende vragen zijn aanvullend (en ter controle) op deze informatie, en gaan daarnaast over de mate waarin de zwemwaterkwaliteit door blauwalgen is beïnvloed (en welke adviezen de waterschappen aan de provincies hebben gegeven m.b.t. evt. waarschuwingen, adviezen of verboden voor zwemmen).

Alhoewel de verantwoordelijkheid voor de zwemwaterkwaliteit bij de provincies ligt, hebben waterschappen een belangrijke rol als het gaat om de monitoring van de kwaliteit en het adviseren m.b.t. maatregelen die de zwemwaterkwaliteit kunnen verbeteren. Dat is de reden waarom dit onderwerp onderdeel is van de Waterschapsspiegel-uitvraag.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Voldoen aan kwaliteitseisen op officieel aangewezen zwemzones	# zwemzones	Hoeveel officiële zwemzones bevonden zich op 31-12-2023 in het beheergebied van het waterschap?	Provincie wijst zwemzones aan, het waterschap stelt het zwemwaterprofiel op en houdt deze actueel. Een locatie (bijv. een zwemplas) kan bestaan uit meerdere zwemzones. Gevraagd wordt om het aantal zwemzones te vermelden. LET OP: in voorgaande jaren werd gevraagd naar het aantal zwemwaterlocaties. Vanaf de uitvraag van 2024 wordt gevraagd om het aantal zwemzones te vermelden.	swzloc
	# maatregelen genomen om te voldoen aan zwemwaterprofielen	Hoeveel maatregelen heeft uw waterschap in 2023 getroffen om te voldoen aan de zwemwaterprofielen?	Aantal door het waterschap gerealiseerde maatregelen om een zwemzone in overeenstemming te brengen met het zwemwaterprofiel. (Per zwemzone kunnen meerdere maatregelen worden genomen)	swzma
Zwemwater adviezen	# adviezen provincie: waarschuwing blauwalgen	Voor hoeveel zwemzones heeft u in 2023 de provincies geadviseerd een waarschuwing wegens blauwalgen te geven?	Een locatie (bijv. een zwemplas) kan bestaan uit meerdere zwemzones. Gevraagd wordt om het aantal zwemzones te vermelden.	swzba

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# adviezen provincie: negatief zwemadvies blauwalgen	Voor hoeveel zwemzones heeft u in 2023 de provincies geadviseerd een negatief zwemadvies wegens blauwalgen te geven?	Een locatie (bijv. een zwemplas) kan bestaan uit meerdere zwemzones. Gevraagd wordt om het aantal zwemzones te vermelden.	swzna
	# adviezen provincie: zwemverbod	Voor hoeveel zwemzones heeft u in 2023 de provincies geadviseerd een zwemverbod wegens blauwalgen te geven?	Een locatie (bijv. een zwemplas) kan bestaan uit meerdere zwemzones. Gevraagd wordt om het aantal zwemzones te vermelden.	swzzv

4.3 Voldoende water

Zorgen voor 'voldoende water' als kerntaak van de waterschappen betekent: niet te veel en niet te weinig. Zowel het voorkomen van (negatieve gevolgen door) wateroverlast als droogte horen hierbij. Vanwege de aard van deze onderwerpen betreft het hier – naast kwantitatieve gegevens – ook een aantal kwalitatieve vragen. Gebruik de mogelijkheid om toe te lichten waar relevant, t.b.v. de duiding van de aangeleverde gegevens in dit hoofdstuk.

4.3.1 Wateroverlast voorkomen

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Voldoen aan de normen voor wateroverlast	% gebied dat niet aan de normen voldoet	Hoeveel hectare van het beheergebied voldoet op 31-12-2023 nog niet aan de normen die vastgelegd zijn in de provinciale waterverordening (voorheen werknormen NBW) (inclusief beheerderoordeel van het waterschap)?	Het gaat hier om de hectares die dus vaker inunderen dan op basis van de norm is toegestaan.	vwprw
Aanwezigheid van programmering en plannen van aanpak voor de uitvoering van doelmatige maatregelen om aan de normen te voldoen		Voor hoeveel ha van het beheergebied, waar nog niet voldaan wordt aan de (voormalige) werknormen NBW, worden:		
	# hectare waar maatregelen worden getroffen	A: maatregelen getroffen (in een lopend of komend gebiedsproces)?	Aantal hectare, waar nog niet voldaan wordt aan de (voormalige) werknormen NBW, waar doelmatige maatregelen worden getroffen in een lopend of komend gebiedsproces.	vwprwm
	# hectare waar normen worden aangepast	B. de normen aangepast	Aantal hectare, waar nog niet voldaan wordt aan de (voormalige)	vwprwn

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			werknormen NBW, waar de norm(en) worden aangepast.	
	# hectare waar geen maatregelen worden getroffen	C. geen maatregelen getroffen	Aantal hectare, waar nog niet voldaan wordt aan de (voormalige) werknormen NBW, waar geen maatregelen worden genomen.	vwprwg
	Jaartal waarin verwacht wordt dat bovenstaande maatregelen uitgevoerd worden.	Als nog niet 100% van het beheergebied voldoet aan de (voormalige) NWB normen, in welk jaar verwacht u dat het beheergebied wel voor 100% voldoet?	Als dit nooit het geval zal zijn, geef dit dan aan als toelichting.	vwjrv
Waterberging mogelijk maken	Piekbergingen en waterbergingsgebieden - aantal	Hoeveel piekbergingen en/of waterbergingsgebieden zijn er in het beheergebied van het waterschap per 31-12-2023?	Dit zijn ingerichte waterbergingen die deel uitmaken van het reguliere watersysteem en kunnen worden ingezet om wateroverlast tegen te gaan	vwpwbn
	Piekbergingen en waterbergingsgebieden - capaciteit	Hoeveel m2 beslaan deze piekbergingen en/of waterbergingsgebieden in totaal?	Deze vraag hoeft alleen te worden ingevuld als een realistische waarde kan worden opgegeven. Dit mag een schatting zijn	vwpwbna
		Hoeveel m3 water kan er in totaal worden opgevangen in piekbergingen en/of waterbergingsgebieden?	Deze vraag hoeft alleen te worden ingevuld als een realistische waarde kan worden opgegeven. Dit mag een schatting zijn	vwpwbm
	Calamiteitenbergingen en noodoverloopgebieden - aantal	Hoeveel calamiteitenbergingen en/of noodoverloopgebieden zijn er in het beheersgebied van het waterschap per 31-12-2023?	Dit zijn aangewezen gebieden die geen deel uitmaken van het reguliere watersysteem en bij bovennormatieve omstandigheden en calamiteiten onder	wvcnn

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			water kunnen worden gezet om schade elders te beperken	
	Calamiteitenbergingen en noodoverloopgebieden - capaciteit	Hoeveel m2 beslaan deze calamiteitenbergingen of noodoverloopgebieden in totaal?	Deze vraag hoeft alleen te worden ingevuld als een realistische waarde kan worden opgegeven. Dit mag een schatting zijn	vwcna
		Hoeveel m3 water kan er in totaal worden opgevangen in calamiteitenbergingen en/of noodoverloopgebieden?	Deze vraag hoeft alleen te worden ingevuld als een realistische waarde kan worden opgegeven. Dit mag een schatting zijn	vwcnc

4.3.2 Watertekort voorkomen

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Beleid voor inspelen op watertekort	Beleid aanwezig	Heeft het waterschap per 31-12-2023 vastgesteld beleid voor de (instandhouding van de) zoetwatervoorziening en het omgaan met watertekorten?		vwbel
	Invulling beleid	<p>Welke van de onderstaande doelstellingen zijn daarbij het meest leidend geweest?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minimaliseren van oppervlak dat negatief beïnvloed wordt door droogte; • Bestaande functies blijven faciliteren; • Duurzame en eerlijke verdeling van beschikbaar water (bijv. volgens verdringingsreeks); • Binnen vastgestelde financiële kaders (investeringen/exploitatie) blijven; • Reguliere peilafspraken in stand houden; • Afspraken Deltaprogramma Zoetwater nkomen. 	<p>Graag aanvinken welke (maximaal) <i>drie</i> doelstellingen het meest leidend zijn in het droogtebeleid van het waterschap. Staan de meest leidende doelstellingen hier niet tussen? Graag hieronder aanvullen.</p> <p><i>Geeft foutmelding bij meer dan 3 selecties</i></p>	vwdoell
		Wat zijn eventuele overige doelstellingen die leidend zijn in de droogteaanpak van het waterschap?		vwdoellt
Maatregelen voor inspelen watertekort	Type maatregelen ingezet	<p>Welke van de volgende maatregelen worden op 31-12-2023 in het beheergebied van uw waterschap toegepast om watertekort te voorkomen? (Het gaat hier om maatregelen die reeds zijn toegepast in 2023 en om maatregelen die zijn gepland om uitgevoerd te worden in 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • Water conserveren op grote schaal, bijvoorbeeld d.m.v. (seizoens)berging voor gebruik van eerder wateroverschot in droge periodes; • Water conserveren op kleine schaal (lokaal stimuleren); 		vwmwt

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<ul style="list-style-type: none">• Vergroten grondwateraanvulling, bijv. door afkoppeling van verhard oppervlak;• Vasthoudend vermogen van bodem vergroten, bijv. door bodemstructuur te verbeteren;• Optimalisatie wateraanvoer;• Efficiënter laten beregenen (bijv. op basis van (satelliet)waarnemingen);• Beperken van watervraag door passende functies te stimuleren (bijv. gewaskeuze, ander type begroeiing adviseren);• Inzetten van alternatieve bronnen, bijv. hergebruik spoelwater of nagezuiverd effluent;• Anders (graag aanvullen).		
Water aanvoeren binnen beheergebied	Mogelijkheden tot extra aanvoer	Voor welk deel van het gebied (% oppervlakte beheergebied) is het mogelijk om bij tekorten extra water aan te voeren (van buiten het gebied)?		vwta
	Daadwerkelijke extra aanvoer	Hoeveel water is in 2023 in totaal extra aangevoerd van buiten het beheergebied?	Met 'extra' wordt bedoeld: water dat via een expliciet aan te wijzen maatregel (gemaal harder laten pompen, andere speciale water-aanvoer-faciliteit) naar het beheergebied is aangevoerd om negatieve gevolgen van droogte te voorkomen of op te lossen. Dit mag een benadering zijn (graag toelichten via open veld achter de 'drie puntjes').	vwttbb

4.3.3 Grondwateronttrekkingen

Door droogte komen grondwateronttrekkingen voor beregening steeds vaker onder de aandacht. In de zomer van 2020 heeft de Unie, op verzoek van de minister van Infrastructuur en Waterstaat, een enquête verspreid onder de waterschappen met als doel een beeld te krijgen van grondwateronttrekkingen bij de waterschappen. Om in de toekomst op de hoogte te blijven van grondwateronttrekkingen en om de ontwikkeling van grondwateronttrekkingen te monitoren, worden vanaf 2021 jaarlijks enkele vragen gesteld over dit onderwerp in Waterschapsspiegel. In de uitvraag 2022 (over 2021) zijn deze vragen uitgebreid. Omdat de administratie in veel gevallen pas in de loop van het jaar compleet is, kunnen hier de gegevens van 2023 én van 2022 worden ingevuld.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Grondwateronttrekkingen	Registratie van onttrekkingen	Hoe wordt de onttrokken hoeveelheid grondwater [m3] geregistreerd? Opties (meerdere mogelijk) <ul style="list-style-type: none"> - dit wordt niet geregistreerd (dan zijn vervolgvragen over de hoeveelheid niet van toepassing) - in het LGR (landelijk grondwaterregister) - in een eigen systeem 		gwreg
	Hoeveelheid grondwater onttrokken [m3]	Hoeveel grondwater [m3] is er in 2023 binnen het waterschapsgebied onttrokken voor:		
		... landbouw?	Graag ook de waarde van 2022 controleren en zo nodig aanpassen.	gwlb
		... industrie (onttrekkingen tot 150.000 m3/jr)?	Graag ook de waarde van 2022 controleren en zo nodig aanpassen.	gwin
		... bronbemalingen etc.?	Graag ook de waarde van 2022 controleren en zo nodig aanpassen.	gwbb

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		... overig?	Graag ook de waarde van 2022 controleren en zo nodig aanpassen.	gwov
		<i>Optelling gwlb + gwin + gwbb + gwov</i>		gwtot
	Toe- of afname [%]	Was er in 2023 sprake van een toename (of afname) van het aantal grondwateronttrekkingen t.o.v. 2022?	Het gaat hier om het <u>aantal</u> onttrekkingen, <u>niet</u> om de hoeveelheid (m3) die is onttrokken.	gwtoe
		Zo ja, wat was die toename in procenten?	Indien er een afname was, vul dan een negatief percentage in (zodat het neerkomt op een negatieve toename).	gwtoep
Verboden als gevolg van droogte	Tijdelijke verboden	Was er in 2023 sprake van een tijdelijk verbod op grondwateronttrekkingen als gevolg van droogte?		gwverb
		Zo ja, hoe lang [weken] heeft dat verbod geduurd?	Indien het om 2 periodes gaat, graag de totale duur invullen.	gwverbt
		Op welke categorieën was het verbod van toepassing? Opties (meerdere mogelijk): - landbouw - industrie - bronbemalingen etc. - overig		gwverc
		Zijn er overtredingen van dit verbod geregistreerd?		gwvero
		Zo ja, hoeveel overtredingen zijn geregistreerd?		gwveroa
	Illegale onttrekkingen	Zijn er in 2023 illegale grondwateronttrekkingen aangetroffen?	Met illegaal wordt bedoeld onttrekkingen die niet zijn gemeld of waar geen	gwigo

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			vergunning voor is aangevraagd terwijl dit wel had gemoeten.	
		Zo ja, hoeveel?		gwigoa
		Zijn er in 2023 grondwateronttrekkingen aangetroffen in gebieden waar dit niet is toegestaan.	Het gaat bijvoorbeeld om onttrekkingen in of rond kwetsbare natuurgebieden of in de nabijheid van waterkeringen.	gwnt
		Zo ja, hoeveel?		gwnta

4.4 Peilbeheer

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Afspraken over peilen zijn vastgelegd		Voor hoeveel hectare van het beheergebied heeft het waterschap op 31-12-2023 de peilen vastgelegd in:	<i>De som van [vwpprov], [vwppstr], [vwppnbk] en [vwppand] moet uitkomen op het totale oppervlak van het beheergebied.</i>	
	# hectare met verplichte peilbesluiten	... een verplicht peilbesluit volgens de provinciale verordening?	Een peilbesluit is een formeel besluit volgens de provinciale verordening waarin de waterpeilen van oppervlaktewater- of grondwaterlichamen zijn vastgelegd.	vwpprov
	# hectare met , streefpeil/vrijwillige besluiten	... een streefpeil / vrijwillig besluit?	Onder streefpeil of vrijwillig besluit wordt in dit verband iedere niet-verplichte planvorm verstaan waarmee het waterpeil in een gebied is vastgelegd.	vwppstr
	# hectare met peilenkaarten	... geregeld met niet bestuurlijk vastgestelde peilenkaarten o.i.d..	Aantal hectare in het beheergebied waar de peilen geregeld zijn met niet bestuurlijk vastgestelde peilenkaarten o.i.d..	vwppnbk
	# hectare anders geregeld	... anders geregeld (bijvoorbeeld stedelijk gebied) of niet (graag toelichten)?	Aantal hectare in het beheergebied waar de peilen anders dan met verplichte peilbesluiten, streefpeilen/ vrijwillige besluiten of met niet bestuurlijk vastgestelde peilenkaarten geregeld zijn.	vwppand
	# peilbesluiten (verplicht volgens provinciale verordening)	Hoeveel peilbesluiten (volgens provinciale verordening) bestaan er bij het waterschap?		vwppaan
	Marge voor fluctuatie vastgelegd	Wordt in een peilbesluit de marge/bandbreedte vastgelegd waarbinnen het waterpeil mag fluctueren?	Antwoordmogelijkheden: ja/nee/deels	vwppmar
	Toelichting indien marge deels vastgelegd	Toelichting		vwppmart

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Voldoen aan de wettelijke verplichtingen (Provinciale verordening): peilbesluiten actueel en technisch op orde	Termijn voor herziening peilbesluiten	Wordt in de provinciale verordening een termijn gesteld voor de herziening van peilbesluiten?		vwptcr
		Zo ja, wat is die termijn? (in jaren)		vwptcrj
		Zo nee, heeft het waterschap zelf een termijn vastgesteld?		vwptcrn
	# hectare met actueel peilbesluit	Hoeveel hectare van het gebied waar volgens de verordening een peilbesluit voor moet worden opgesteld [vwpprov], had op 31-12-2023 een actueel peilbesluit?	Een actueel peilbesluit betekent hier binnen de termijn voor de herziening zoals die in de provinciale verordening of door het waterschap zelf is vastgelegd.	vwphop
	# hectare met actueel peilbesluit in technische zin op orde	Hoeveel hectare van het gebied met een actueel peilbesluit [vwphop] was op 31-12-2023 in technische zin op orde, zodat het peil ook daadwerkelijk volgens het peilbesluit kon worden ingesteld?	Aantal hectare van het gebied met een actueel peilbesluit dat in technische zin op orde is. Soms moeten er eerst maatregelen worden uitgevoerd alvorens het herziene peil kan worden ingesteld. In technische zin op orde betekent dat het gebied/ watersysteem helemaal zo is ingericht zodat kan worden voldaan aan het peil uit het actuele peilbesluit.	Vwpor

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Wijzigingen peilbesluiten		Hoeveel peilbesluiten zijn in 2023 vastgesteld of herzien? <i>NV deze vraag werd al gesteld, maar is verplaatst.</i>	t.b.v. kosten peilbesluiten	omgtp
Evaluatie en handhaving peilbesluiten	Registratie in hoeverre aan peilbesluiten wordt voldaan	Wordt door het waterschap geregistreerd in hoeverre in de praktijk wordt voldaan aan het waterpeil zoals dat is vastgelegd in het peilbesluit?	Registratie door waterschap in hoeverre in de praktijk wordt voldaan aan het waterpeil zoals dat is vastgelegd in het peilbesluit. Geef in de toelichting aan hoe wordt bepaald of er aan de praktijkpeilen wordt voldaan.	vwpger
	% areaal waar peilen worden geregistreerd	Zo ja, voor welk deel (%) van het areaal waarvoor peilbesluiten zijn opgesteld werd dit in 2023 geregistreerd?	Aandeel van het gebied waar geregistreerd wordt of aan het peilbesluit wordt voldaan t.o.v. gebied waarvoor peilbesluiten moeten worden opgesteld. Maak hiervoor een inschatting.	vwpdeel
		Zo ja, in welk deel (%) van het areaal waarvoor peilbesluiten zijn opgesteld voldoet het waterpeil structureel (voor >95% van de tijd) aan het peilbesluit?	'Structureel voldoen' betekent dat het waterpeil in minstens 95% van de gedane metingen/registratie voldoet aan de vastgestelde marges in het peilbesluit.	vwpdvp
	Handhaving waterpeilen volgens peilbesluiten	Wordt het waterpeil zoals opgenomen in het peilbesluit ook actief gehandhaafd?		vwphand

Klimaatadaptatie

De vragen over Klimaatadaptatie vervallen per 2023. Deze vragen hebben geen meerwaarde.

4.5 Beheer en onderhoud: omvang baggerwerkzaamheden

In december 2020 zijn alle waterschappen gevraagd om gegevens aan te leveren in het kader van de verdiepende bedrijfsvergelijking over het watersysteembeheer en -onderhoud. Onderdeel daarvan waren vragen over de omvang van de baggerwerkzaamheden in de jaren 2017 – 2019. Die hebben als doel om inzicht te verkrijgen in de verschillende bestemmingen van bagger, o.a. in het kader van PFAS-gerelateerde uitdagingen en beperkingen. Vanwege de landelijke lobby op dit onderwerp is het verzoek om deze gegevens over het meest recente jaar (nu 2023) aan te leveren.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Volume gebaggerd en bestemmingen van bagger	Totale hoeveelheid gebaggerd, verspreidbaar vs. niet-verspreidbaar	Hoeveel (m3) heeft uw waterschap in 2023 gebaggerd?		
		<i>Wat definiëren we als ‘verspreidbaar’ en als ‘niet-verspreidbaar’? Het gaat hierbij om wat de chemische kwaliteit van de baggerspecie is, ongeacht de bestemming. Voorbeeld: soms wordt baggerspecie die chemisch gezien verspreidbaar is, toch afgevoerd naar een andere bestemming (bijvoorbeeld omdat de watergang midden in een stad ligt en er fysiek geen ruimte is om te verspreiden). Bij vraag 1 wordt deze partij dan onder ‘verspreidbare baggerspecie’ gerekend. Bij vraag 2 kan er onderscheid worden gemaakt naar welke bestemmingen de verspreidbare baggerspecie is gegaan.</i>		
		Waarvan verspreidbaar volgens normen van het Bbk en THK PFAS (m3)	Bbk = Besluit bodemkwaliteit; THK = Tijdelijk Handelingskader	wsbbov
		Waarvan niet-verspreidbaar volgens normen van het Bbk en THK PFAS (m3)		wsbbonv

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Verspreidbare bagger	Wat waren de bestemmingen van de ingevulde hoeveelheden WEL VERSPREIDBARE bagger?		wsbbovk, wsbbotl, wsbbowd, wsbbotgl, wsbbotgo, wsbbos, wsbboo
	Ter controle: totaal verspreidbare bagger	BEREKENING: Wsbbovk + wsbbotl + wsbbowd + wsbbotgl + wsbbotgo + wsbbos + wsbboo Controle: deze waarde is gelijk aan wsbbov		wsbtot
	Niet-verspreidbare bagger	Wat waren de bestemmingen van de ingevulde hoeveelheden NIET VERSPREIDBARE bagger?		wsbbotln, wsbbowdn, wsbbotgln, wsbbotgon, wsbbosn, wsbboon
	Ter controle: totaal niet-verspreidbare bagger	Wsbbotln + wsbbowdn + wsbbotgln + wsbbotgon + wsbbosn + wsbboon Controle: deze waarde is gelijk aan wsbbonv		wsbtotn
	Andere toepassing dan gepland/gewenst	Is er in de afgelopen jaren een andere hoeveelheid bagger naar bepaalde bestemmingen gebracht dan in de eerste instantie wenselijk was? En zo ja, wat is daar de oorzaak?		wsbbmmb, wsbbmmo

4.6 Beheer en onderhoud: ecologisch verantwoord beheer

Een ecologisch verantwoord beheer van het watersysteem (baggeren en maaien) kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van de ecologische toestand en de biodiversiteit en daarmee aan het bereiken van de KRW-doelen. Omgekeerd kan slecht uitgevoerd onderhoud desastreus zijn voor de ecologie. Onderstaande vragen monitoren in hoeverre ecologisch slootbeheer niet alleen beleid is maar ook daadwerkelijk onderdeel is van de praktische taakuitvoering van het waterschap. Daarmee geven de vragen inzicht in inspanningen die waterschappen doen om de KRW-doelen te bereiken.

Onder ecologisch slootbeheer valt het onderhoud zoals maaien van taluds en werkpaden en baggeren van watergangen met een werkwijze waarbij in belangrijke mate rekening gehouden wordt met behoud en verbetering van de biodiversiteit in en rondom de watergang.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Ecologisch verantwoord beheer	Toepassing ecologisch slootbeheer	<p>In hoeverre wordt ecologisch slootbeheer toegepast binnen het waterschap?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ecologisch slootbeheer is nader uitgewerkt in het waterschapsbeleid. - Het beleid is opgenomen in de eigen keurverordening. - Bij keurinspecties worden de uitgangspunten voor ecologisch slootbeheer standaard beoordeeld. - Inspecteurs die toezien op het onderhoud aan watergangen zijn geïnformeerd en deskundig op het gebied van ecologisch beheer. - Het beleid is opgenomen in de regels voor het aanbesteden van onderhoudswerken door derden (aannemers). - Ecologisch slootbeheer wordt vanuit het waterschap gestimuleerd bij andere beheerders (zoals gemeenten en agrariërs) 	<i>Antwoord per item met ja/nee.</i>	econu, ecook, ecoki, ecoif, ecore, ecost
	% van watergangen	Bij hoeveel procent van de watergangen, in beheer van het waterschap, wordt ecologisch slootbeheer toegepast?	<i>Maak een inschatting van het percentage en ga daarbij uit van de lengte van de watergang. Antwoord in % 10 - 20 - 30 etc.</i>	ecotoe

4.7 Watertoets

Verschillende partijen, zoals andere overheden en ontwikkelaars, maken plannen die (mogelijk) van invloed zijn op het waterbeheer. Het is belangrijk waterschappen daar tijdig bij te betrekken. De Watertoets is daarvoor een belangrijk instrument. De Watertoets moet ervoor zorgen dat bij (de voorbereiding van) ruimtelijke plannen en besluiten voldoende rekening wordt gehouden met het belang van water.

Het kabinet heeft besloten water en bodem sturend te laten zijn bij de ruimtelijke inrichting. Als onderdeel daarvan wordt er gewerkt aan een vernieuwd en goed werkend 'dwingend advies'-proces. Dat proces verankert de integrale (drink)water- en bodembelangen in de inrichting van de fysieke leefomgeving en de besluitvorming daarover. Daarbij gaat het om het rekening houden met deze belangen en ook om de uitvoering en handhaving ervan. Het is belangrijk dat dat de waterbeheerder en de andere betrokken partijen (Rijk, provincies, gemeenten, drinkwaterbeheerders, projectontwikkelaars etc.) daarbij tijdig het gesprek aangaan en blijven voeren.

Om tot dit verbeterde proces te komen loopt het traject Watertoets 2.0. Het blijft (mede daarom) relevant om te meten hoe met de adviezen (watertoetsinstrument) van de waterbeheerder (zoals een waterschap) wordt omgegaan. De volgende vragen gaan dus over de ervaringen van de waterschappen met de Watertoets.

De opgehaalde gegevens over de Watertoets worden jaarlijks gebruikt voor verantwoording naar het ministerie van IenW.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Tevredenheid over uitvoering watertoetsproces	Op het juiste moment betrokken bij RO	Vindt u dat uw waterschap in 2023 OP HET JUISTE MOMENT bij de diverse planvormen is betrokken? (graag toelichten in geval van 'nee')		
		Omgevingsvisie - Provincie	Voorheen heette dit een structuurvisie. Sommige provincies hanteren de naam POVI	vwmsp

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			(provinciale omgevingsvisie)	
		Omgevingsvisie - Gemeente	Voorheen heette dit een structuurvisie.	wwtmsg
		Bestemmingsplan		wwtmb
		Omgevingsplan		wwtmop
		Omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing		wwtmor
		Inpassingsplan (provinciaal bestemmingsplan)		wwtmi
		Exploitatieovereenkomst		wwtme
		Verordeningen (bv Provinciale verordening Ruimte)		wwtmv
		anders		wwtma
	Voldoende betrokken bij RO	Vindt u dat uw waterschap in 2023 bij de diverse planvormen VOLDOENDE is betrokken ?		
		Omgevingsvisie - Provincie	Voorheen heette dit een structuurvisie. Sommige provincies hanteren de naam POVI (provinciale omgevingsvisie)	wwtvsp
		Omgevingsvisie - Gemeente	Voorheen heette dit een structuurvisie.	wwtvsg
		Omgevingsvisies	-	wwtvo
		Bestemmingsplan		wwtvb
		Omgevingsplan		wwtvop

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing		wwtvor
		Inpassingsplan (provinciaal bestemmingsplan)		wwtvi
		Exploitatieovereenkomst		wwtve
		Verordeningen (bv Provinciale verordening Ruimte)		wwtvv
		anders		wwtva
Aantallen wateradviezen gegeven	Aantallen wateradviezen gegeven	Hoeveel wateradviezen heeft uw waterschap in 2023 gegeven t.b.v. onderstaande producten?		wwtwad
		Omgevingsvisie - Provincie	Voorheen heette dit een structuurvisie. Sommige provincies hanteren de naam POVI (provinciale omgevingsvisie)	wwtwsp
		Omgevingsvisie - Gemeente	Voorheen heette dit een structuurvisie.	wwtwsg
		Bestemmingsplan		wwtwb
		Omgevingsplan		wwtwop
		Omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing		wwtwor
		Inpassingsplan (provinciaal bestemmingsplan)		wwtwi
		Exploitatieovereenkomst		wwtwe
		Verordeningen (bv Provinciale verordening Ruimte)		wwtwvv
		anders		wwtwa
		<i>CHECK: Totaal aantal wateradviezen gegeven in 2023 [berekenen door optelling]</i>		wwttot

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<p><i>In het kader van de verkenning van de bouwregelgeving vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is geconstateerd dat het watertoetsproces nog erg veel is gericht op de waterhuishouding alleen. Het zwaartepunt ligt bij regionale waterberging en het regionaal watersysteem. Met behulp van onderstaande gegevens willen we in beeld brengen in hoeverre klimaatbestendig bouwen onderwerp is van de watertoetsadviezen. Het draagt bovendien bij aan de monitoring van klimaatbestendig bouwen in het kader van de Nationale woonagenda, waar in staat dat nieuw te bouwen woningen klimaatbestendig dienen te worden opgeleverd.</i></p> <p><i>Hoeveel van de Wateradviezen in 2023 hadden betrekking op de volgende onderwerpen?</i></p>		
		Voorkomen of beperken van de negatieve gevolgen van droogte		vwtadr
		Voorkomen of beperken van de negatieve gevolgen van hitte		vwtahi
		Voorkomen of beperken van de negatieve gevolgen van wateroverlast door hevige neerslag		vwtahn
		Voorkomen of beperken van de negatieve gevolgen van overstromingen		vwtao
		Kunt u de 3 vermeldenswaardige wateradviezen op het gebied van klimaatbestendig bouwen noemen?		vwtakb1, vwtakb2, vwtakb3
Adviezen Watertoets toegepast	Voldoende meegenomen	Zijn de door jullie gegeven wateradviezen in 2023 voldoende meegenomen?	Meenemen betekent hier dat de inhoud is overgenomen of dat	

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			voldoende gemotiveerd is afgeweken van het advies.	
		Omgevingsvisie - Provincie	Voorheen heette dit een structuurvisie. Sommige provincies hanteren de naam POVI (provinciale omgevingsvisie)	vwtwspv
		Omgevingsvisie - Gemeente	Voorheen heette dit een structuurvisie.	vwtwsgv
		Bestemmingsplan		vwtwbv
		Omgevingsplan		vwtwopv
		Omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing		vwtworv
		Inpassingsplan (provinciaal bestemmingsplan)		vwtwiv
		Exploitatieovereenkomst		vwtwev
		Verordeningen (bv Provinciale verordening Ruimte)		vwtwvv
		anders		vwtwav
	Zicht op (en handhaving) uitvoering in RO	Heeft u in 2023 zicht op uitvoering gehad van onderstaande producten?		
		Bestemmingsplan		vwtub
		Omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing		vwtuor
		Inpassingsplan (provinciaal bestemmingsplan)		vwtui

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Omgevingsplan		wvtuop
		Exploitatieovereenkomst		wvtue
		Verordeningen (bv Provinciale verordening Ruimte)		wvtuvv
		Is er in 2023 gehandhaafd op onderstaande plannen/besluiten?	Het waterschap heeft zelf gehandhaafd of heeft een gemeente of provincie verzocht te handhaven.	
		Bestemmingsplan		wvtgb
		Omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing		wvtgor
		Inpassingsplan (provinciaal bestemmingsplan)		wvtgi

4.8 Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's)

De minister van Justitie en Veiligheid verzoekt jaarlijks informatie omtrent de BOA's van de waterschappen. De BOA's bij waterschappen zijn belast met de handhaving van waterstaats- en milieuwetgeving. De informatiebehoefte is neergelegd in een wettelijke rapportageplicht die rust op de directeur van de Unie van Waterschappen. Het betreft artikel 6 van het Besluit BOA waterschappen 2014. Onderstaande vragen dienen om de Minister van Justitie en Veiligheid een beeld te schetsen van de werkzaamheden die de BOA's verrichten. Deze gegevens worden niet openbaar beschikbaar gemaakt via WAVES.

Succesfactoren	Indicatoren	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
BOA's in dienst	BOA's in dienst	Zijn bij het waterschap BOA's in dienst?	Buitengewoon opsporingsambtenaren in dienst bij waterschap.	swbid
	# BOA's 31 dec	Over hoeveel beëdigde opsporingsambtenaren beschikte uw waterschap (aangewezen op grond van het BOA-besluit waterschappen) per 31-12-2023?		
	# fte's 31 dec	Aantal fte's per 31-12-2023		swbbof
	# personen 31 dec	Aantal personen per 31-12-2023		swbbop
	# externen 31 dec	Aantal externen (via arrangement met collegawaterschap) per 31-12-2023		swbboe
BOA's opgeleid	# medewerkers examen aangemeld	Hoeveel medewerkers hebben zich in 2023 voor het examen BOA aangemeld?		swbbea
	# medewerkers examen gehaald	Hoeveel medewerkers hebben in 2023 het examen BOA gehaald?		swbboeg
	# BOA's PHB gedaan	Hoeveel BOA's hebben in 2023 de milieapplicatie de Permanente Her- en Bijscholing (PHB) Milieuboa dan wel de bijspijkercurcus gedaan?		swbbophb
	# BOA's PHB gehaald	Hoeveel BOA's hebben in 2023 de milieapplicatie de Permanente Her- en Bijscholing (PHB) Milieuboa dan wel de bijspijkercurcus met goed gevolg afgelegd?		swbbophbg

Succesfactoren	Indicatoren	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Activiteiten BOA's	Verrichting activiteiten BOA's	<p>De BOA's bij waterschappen zijn belast met de handhaving van waterstaats- en milieuwetgeving. Onderstaande vragen dienen om de Minister van Justitie en Veiligheid een beeld te schetsen van de werkzaamheden die de BOA's verrichten.</p> <p>Geef aan in het kader van welke wetgeving de BOA's in 2023 voornamelijk activiteiten hebben verricht. Doe dit door achter de betreffende wetgeving de cijfers 1 t/m 6 te zetten, waarbij de 1 staat voor de wetgeving waaraan de meeste tijd wordt besteed en de 6 voor de wetgeving waaraan de minste tijd wordt besteed. Ieder cijfer kan dus maar één keer ingevuld worden.</p>		
		Waterkwaliteit: Waterwet, Lozingenbesluiten, Waterwet-vergunningen (art. 6.2)	Lozingenbesluit: het betreft met name: Activiteitenbesluit, Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi), Besluit lozing afvalwater huishoudens (Blah), Besluit bodemkwaliteit (Bkl).	swbwb
		Wet gewasbeschermingsmiddelen en biocide		swbwg
		Waterkwantiteit: Waterwet		swbww
		Verordeningen van het waterschap, o.a. Keur		swbvw
		Wetboek van Strafrecht (commune delicten en milieudelicten)		swbws
		Scheepvaartverkeerswet		swbvs

Verwachting toename benodigde aantal BOA's	Verwachting toename benodigde aantal BOA's	Verwacht u in de komende twee jaar (2024 / 2025) meer BOA 's nodig te hebben om genoemde en eventueel nieuwe wetgeving te kunnen handhaven?	Deze vraag wordt op verzoek van het ministerie gesteld om na te gaan of de geplande opleidingscapaciteit voldoet.	swbtoe
	# toename	Zo ja, hoeveel extra BOA 's?		swbtoea
	activiteiten toename	en voor welke activiteiten/wetgeving?		swbtoeaac

4.9 Flora en fauna

4.9.1 Biodiversiteit

Biodiversiteit is één van de belangrijkste systemen op aarde, waar onze leefbaarheid van afhankelijk is. Biodiversiteit zorgt voor schoon water, schone lucht en een vruchtbare bodem. Dit systeem staat onder druk. Als samenleving moeten we daarom onze negatieve impact verminderen, en werken aan de verdere versterking van de biodiversiteit. Goede biodiversiteit helpt het waterschapswerk. Daarbij stopt biodiversiteit niet bij de slootkant, maar zijn water, bodem en lucht onlosmakelijk met elkaar verbonden. Organismen stoppen ook niet bij een gemeentegrens of op de grens tussen landbouw en natuur. Oftewel: een goede biodiversiteit is een brede maatschappelijke opgave, waar het waterschap als medeoverheid zijn rol in kan vervullen.

Sinds november 2020 is de Unie van Waterschappen partner van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. Hiermee bevestigen de gezamenlijke waterschappen hun toezegging om zich de komende jaren actief in te zetten om de biodiversiteit in Nederland te versterken. Via het gezamenlijke [position paper Biodiversiteit](#) hebben de waterschappen afgesproken om de ontwikkeling van de waterschapsactiviteiten op dit thema met elkaar inzichtelijk te maken via Waterschapsspiegel. Deze vragen vormen daarvan een begin; het onderwerp zal zich de komende jaren verder ontwikkelen mede aangejaagd vanuit het waterschapsbrede Team Biodiversiteit.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Visie op biodiversiteit		Heeft uw waterschap per 31-12-2023 een door het algemeen bestuur vastgestelde visie op (of plan voor) biodiversiteit?		biovis
		Zo nee waarom niet?		biovisn
		Zo ja, noem de (maximaal drie) belangrijkste ambities uit de visie of her plan.		bioamb1, bioamb2, bioamb3
		Zo ja, maakt deze visie of dit plan ook onderdeel uit van het Waterbeheerprogramma?		biowbp
		Graag toelichten		Biowbpt

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Takenpakket medewerker(s)		Hebben een of meer medewerkers binnen uw waterschap biodiversiteit in het takenpakket als belangrijkste taak? (vink aan: ja/nee)		biotaak
		Zo ja, bij welke afdeling werken zij? (meerdere opties mogelijk) <ul style="list-style-type: none"> ○ Beheer en onderhoud ○ Beleid ○ Anders (graag toelichten) 		biotaakaf biotaakafa
Realiseren blauwgroen netwerk voor biodiversiteitsherstel		Werkt uw waterschap aan het realiseren van een blauwgroen netwerk voor biodiversiteitsherstel? (zie manifest BGN) (vink aan: ja/nee)		biobgn
		Zo nee: waarom niet?		biobgnn
		Zo ja: werkt u daarbij samen met gebiedspartners? (keuze: ja/nee)		biobgnj
		Zo ja, welke gebiedspartners zijn dit?		biobgnjp
		Wordt in pachtcontracten specifiek aandacht besteed aan biodiversiteit? Antwoordmogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> - dat doen we standaard/altijd - uitsluitend in geselecteerde gebieden (graag toelichten) - nee (graag toelichten) 		biobc

4.9.2 Overlast door (beschermde) dieren

Schade door bevers

De bever is een beschermde soort. Het aantal bevers groeit de laatste jaren hard, waardoor steeds vaker overlast ontstaat door de activiteiten van deze dieren. Denk aan directe (graaf)schade aan waterkeringen, maar ook (indirecte) schade door dammenbouw en het daardoor veroorzaakte hoge waterpeil.

Landelijk worden de laatste jaren steeds meer vragen gesteld (o.a. door media en belangenorganisaties) over de invloed van schade door bevers in het watersysteem en bij waterkeringen. Onderstaande vragen geven hiervan een landelijk beeld. Door dit jaarlijks uit te vragen is het ook mogelijk om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de stand van zaken in de tijd. De vragen gaan over aantallen locaties met schade, aantallen schades en kosten voor het oplossen en voorkomen van schade door bevers.

Per 2021 zijn enkele vragen toegevoegd over het voorkómen van schade door bevers en de protocollen en beheerplannen om met bevers om te gaan. Deze onderwerpen werden eerder uitgevraagd door de Zoogdiervereniging, maar worden nu opgenomen in Waterschapsspiegel om alle informatie over dit onderwerp centraal uit te vragen en beschikbaar te maken. Deze informatie wordt onder meer gebruikt bij het opstellen van beverprotocollen door de waterschappen en faunabeheerplannen door de provincies.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Inzicht in schade door bevers	Aantal locaties met schade door bevers	Op hoeveel locaties in het beheergebied van het waterschap was in 2023 sprake van schade aan waterstaatkundige werken aangericht door bevers?	Locaties waar meer dan eens schade is geweest door bevers tellen mee als één locatie.	beva
	Aantal problemen in het watersysteem	Hoe vaak leverde schade door bevers in 2023 een probleem op in het watersysteem (met invloed op de waterkwantiteit of -kwaliteit)?	Elk afzonderlijk probleem telt hier mee, ook wanneer dit zich meerdere malen op dezelfde locatie heeft voorgedaan.	bevpws

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Aantal problemen bij waterkeringen	Hoe vaak leverde schade door bevers in 2023 een probleem op bij waterkeringen (met invloed op de waterveiligheid)?	Elk afzonderlijk probleem telt hier mee, ook wanneer dit zich meerdere malen op dezelfde locatie heeft voorgedaan.	Bevpwk
Schade voorkomen	Toegepaste methodes	Welke methodes zijn in 2023 toegepast om graaf-, nat-, of knaagschade door bevers te voorkomen? (graag keuze aanvinken uit lijst): <ul style="list-style-type: none"> - Bestaande methodes - Bestaande methodes met aanpassing, graag toelichten - Nieuwe methodes, graag toelichten 		bevmet
	Protocollen en beheerplannen	Zijn er in 2023 nieuwe beverprotocollen, -beheerplannen e.d. van kracht geworden?		bevprot
		Zo ja, graag toelichten		bevprott
Uitgaven n.a.v. schade door bevers		<i>De volgende vragen gaan over de uitgaven die zijn gedaan n.a.v. schade door bevers. Hierbij maken we onderscheid tussen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Uitgaven voor herstel- en beheermaatregelen (ná schade, intern en extern);</i> • <i>Uitgaven voor preventieve maatregelen (schade voorkomen, intern en extern);</i> • <i>Uitgaven voor het inwinnen van extern advies (over verjagen / hoe schade te voorkomen, extern);</i> <i>Ureninzet eigen medewerkers (intern).</i>		
	Kosten herstel- en beheermaatregelen	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor herstel- en beheermaatregelen n.a.v. schade door bevers?	Incl. BTW. Zowel interne (eigen materieel/materiaal) als externe (door aannemers) kosten. Het gaat om het totaal van zowel uitgaven in 2023 uit	bevpkhh

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			de exploitatie als om (in 2023 geplande) investeringen.	
	Kosten preventieve maatregelen	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor preventieve maatregelen, om schade door bevers in de toekomst te voorkomen?	Incl. BTW. Zowel interne (eigen materieel/materiaal) als externe (door aannemers) kosten. Het gaat om het totaal van zowel uitgaven in 2023 uit de exploitatie als om (in 2023 geplande) investeringen.	bevcpkm
	Kosten extern advies	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor het inwinnen van (ecologisch) advies over het verjagen of verplaatsen van / omgaan met bevers bij (externe) adviesbureaus?	Incl. BTW. Het gaat hier uitsluitend om advies door externe partijen; externe kosten t.b.v. het oplossen of voorkomen van schade kun je hierboven opnemen.	bevadv
	Aantal (interne) uren	Hoeveel interne uren zijn er in totaal in 2023 ingezet voor werkzaamheden die direct te maken hebben met beveractiviteiten?	Het gaat om uren gemaakt door medewerkers in dienst van het waterschap. Denk bijvoorbeeld aan werkzaamheden m.b.t. (bedenken en uitvoeren van) herstel- en beheermaatregelen, preventieve maatregelen, (extra) inspecties, beleid en protocollen, (ecologisch) onderzoek, etc.	bevpur

Schade door dassen

Ook de das is een beschermde soort. Sinds de jaren 1980 neemt het aantal dassen toe, waardoor steeds vaker overlast ontstaat door de activiteiten van deze dieren. Hierbij gaat het vooral om directe (graaf)schade in de kern- of beschermingszone van waterkeringen. Per 2021 zijn daarom enkele vragen toegevoegd over het voorkómen van schade door dassen en de protocollen en beheerplannen om met dassen om te gaan. Deze onderwerpen werden eerder uitgevraagd door de Zoogdierverseniging. Deze informatie wordt onder meer gebruikt bij het opstellen van dassenprotocollen door de waterschappen en faunabeheerplannen door de provincies. Per 2022 is de vragenset uitgebreid.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Inzicht in schade door dassen	Aantal locaties met schade door dassen	Op hoeveel locaties in het beheergebied van het waterschap was in 2023 sprake van schade aan waterstaatkundige werken aangericht door dassen?	Locaties waar meer dan eens schade is geweest door dassen tellen mee als één locatie.	dasa
	Aantal problemen in het watersysteem	Hoe vaak leverde schade door dassen in 2023 een probleem op in het watersysteem (met invloed op de waterkwantiteit of -kwaliteit)?	Elk afzonderlijk probleem telt hier mee, ook wanneer dit zich meerdere malen op dezelfde locatie heeft voorgedaan.	daspws
	Aantal problemen bij waterkeringen	Hoe vaak leverde schade door dassen in 2023 een probleem op bij waterkeringen (met invloed op de waterveiligheid)?	Elk afzonderlijk probleem telt hier mee, ook wanneer dit zich meerdere malen op dezelfde locatie heeft voorgedaan.	daspwk
Schade voorkomen	Toegepaste methodes	Welke methodes zijn in 2023 toegepast om graaf-, nat-, of knaagschade door dassen te voorkomen? (graag keuze aanvinken uit lijst: <ul style="list-style-type: none"> - Bestaande methodes - Bestaande methodes met aanpassing, graag toelichten - Nieuwe methodes, graag toelichten 		Dasmet
	Protocollen en beheerplannen	Zijn er in 2023 nieuwe dassenprotocollen en/of, -beheerplannen van kracht geworden?		dasprot
		Zo ja, graag toelichten		Dasprott
Uitgaven n.a.v. schade door dassen		<i>De volgende vragen gaan over de uitgaven die zijn gedaan n.a.v. schade door dassen. Hierbij maken we onderscheid tussen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Uitgaven voor herstel- en beheermaatregelen (ná schade, intern en extern);</i> 	Het gaat hier alleen om de kosten die uw waterschap maakt, kosten waarvoor derden betalen tellen niet mee.	

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uitgaven voor preventieve maatregelen (schade voorkomen, intern en extern);</i> • <i>Uitgaven voor het inwinnen van extern advies (over verjagen / hoe schade te voorkomen, extern);</i> • <i>Ureninzet eigen medewerkers (intern)..</i> 		
	Kosten herstel- en beheer- maatregelen	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor herstel- en beheermaatregelen n.a.v. schade door dassen?	Incl. BTW. Zowel interne (eigen materieel/materiaal) als externe (door aannemers) kosten. Het gaat om het totaal van zowel uitgaven in 2023 uit de exploitatie als om (in 2023 geplande) investeringen.	daspkhh
	Kosten preventieve maatregelen	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor preventieve maatregelen, om schade door dassen in de toekomst te voorkomen?	Incl. BTW. Zowel interne (eigen materieel/materiaal) als externe (door aannemers) kosten. Het gaat om het totaal van zowel uitgaven in 2023 uit de exploitatie als om (in 2023 geplande) investeringen.	daspkpm
	Kosten extern advies	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor het inwinnen van (ecologisch) advies over het verjagen of verplaatsen van / omgaan met dassen bij (externe) adviesbureaus?	Incl. BTW. Het gaat hier uitsluitend om advies door externe partijen; externe kosten t.b.v. het oplossen of voorkomen van schade kun je hierboven opnemen.	daspadv
	Aantal (interne) uren	Hoeveel interne uren zijn er in totaal in 2023 ingezet voor werkzaamheden die direct te maken hebben met dassenactiviteiten?	Het gaat om uren gemaakt door medewerkers in dienst van het waterschap. Denk bijvoorbeeld aan werkzaamheden m.b.t. (bedenken en uitvoeren van) herstel- en	daspur

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			beheermaatregelen, preventieve maatregelen, (extra) inspecties, beleid en protocollen, (ecologisch) onderzoek, etc.	

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Schade door andere beschermde diersoorten	Andere beschermde soorten die schade toebrengen	Welke andere <u>beschermde</u> (dier)soorten veroorzaken schade aan waterkeringen of in het watersysteem?	Het gaat hier specifiek om <u>beschermde</u> soorten die <u>niet in de andere onderdelen van deze uitvraag</u> bevroegd worden.	diersch1 t/m diersch8
		Geef per soort in een paar woorden het type schade aan.		dierscht1 t/m diersch8

4.9.3 Plaagsoorten

Onder plaagsoorten worden hier aan het waterschapswerk gerelateerde planten- of diersoorten verstaan, die hinder geven bij de primaire taakuitoefening door het waterschap (veiligheid, doorvoer van water en schoon water) en/of hinder geven aan inwoners in het gebied op het gebied van bijvoorbeeld economie en gezondheid. Een deel van deze soorten hoort van nature niet thuis in Nederland en wordt als exoot beschouwd. De overige soorten horen wel in Nederland thuis, maar kunnen eveneens (lokaal) voor overlast zorgen. Beide typen soorten vallen onder de term "plaagsoorten".

Waterschappen beheersen en bestrijden diverse soorten plaagsoorten actief. In het verleden was het vanuit het Convenant waterplanten een verplichting om inzichtelijk te maken hoe de bestrijding plaatsvindt en welke kosten er mee gemoeid zijn. Inmiddels is de Europese exotenverordening van kracht. In dat kader is het ook zeer nuttig om een compleet overzicht te hebben van de bestrijding door waterschappen en alle facetten die daarbij komen kijken.

Muskusratten en beverratten

Gegevens over de bestrijding van muskusratten en beverratten worden ontleend aan de monitor onder bestrijdingsorganisaties. Deze hoeven dus niet te worden ingevuld in de uitvraag Waterschapsspiegel. Meer informatie: Dolf Moerkens (dmoerkens@uvw.nl).

Bestrijding/Beheersing overige soorten

In dit hoofdstuk wordt o.a. gevraagd naar de bestreden soorten (naast muskus- en beverratten) in het beheergebied, de gebruikte methoden en effectiviteit daarvan. Ook wil de themagroep Plaagsoorten graag de kosten in beeld brengen. Dat doen we door de volgende zaken uit te vragen:

- Externe kosten voor bestrijding (per soort) – inzet aannemer of andere ingehuurde partijen in euro's;
- Urenbesteding intern aan verschillende typen activiteiten m.b.t. de bestrijding – inzet van vaste medewerkers waterschap in uren;
- Kosten materiaal/materieel – uitgaven aan 'intern' materiaal en materieel t.b.v. bestrijding in euro's;
- Kosten onderzoek – uitgaven aan onderzoek door bureaus of onderzoeksinstellingen in euro's.

Let op dat je bij de invulling alle kosten aan bestrijding aan één van de categorieën toebedeelt, en dat kosten niet dubbel gerekend worden! Als kosten niet exact bekend zijn, kan een schatting worden opgegeven (bijvoorbeeld: 20% van totale kosten, dus xx euro).

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Bestrijding voor derden	Bestrijdt/beheerst het waterschap alleen plaagsoorten op gronden in eigendom van het waterschap, of ook van derden (zoals gemeenten, provincies, TBO's, particulieren)? <i>[Alleen op eigen grond; Op eigen grond en op grond van derden]</i>		ipbes
		<i>[als: 'ook op grond van derden' is aangevinkt]</i> Is het mogelijk om de inzet op grond van derden te kwantificeren? Bijvoorbeeld het aantal hectare dat is behandeld voor derden in verhouding tot bestrijding op eigen grond? Of in termen van inzet/uren? Zo ja, graag aangeven/toelichten.		ipbest

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Aanwezigheid exotische plantensoorten	Aanwezigheid plantensoorten	<p>Welke terrestrische planten zijn in 2023 aanwezig binnen uw beheergebied, maar worden niet bestreden door het waterschap? [meerkeuze]</p> <p>Opties meerkeuzevraag:</p> <ul style="list-style-type: none">- Schijnambrosia (<i>Parthenium hysterophorus</i>)- Gestekelde duizendknoop (<i>Persicaria perfoliata</i>)- Perzische berenklaauw (<i>Heracleum persicum</i>)- Reuzenbalsemien (<i>Impatiens glandulifera</i>)- Reuzenberenklaauw (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)- Sosnowsky's berenklaauw (<i>Heracleum sosnowskyi</i>)- Japanse duizendknoop (<i>Fallopia japonica</i>)- Knolcyperus (<i>Cyperus esculentus</i>)- Hemelboom (<i>Ailanthus altissima</i>)- Afghaanse duizendknoop (<i>Persicaria wallichii</i> synoniem <i>Koenigia polystachya</i>)- Boomwurger (<i>Celastrus orbiculatus</i>)- Andere plaagsoort (graag toelichten)	Dit betreft alle plaagsoorten die aanwezig zijn, maar niet bestreden worden	ipnbt
Effectieve bestrijding van plantensoorten	Bestreden soorten	<p>Welke terrestrische planten zijn in 2023 bestreden binnen uw beheergebied? [meerkeuze]</p> <p>Opties meerkeuzevraag:</p> <ul style="list-style-type: none">- Schijnambrosia (<i>Parthenium hysterophorus</i>)- Gestekelde duizendknoop (<i>Persicaria perfoliata</i>)	Dit betreft alle soorten die door of in opdracht van het waterschap bestreden zijn.	ipbtp

		<ul style="list-style-type: none"> - Perzische berenklauw (<i>Heracleum persicum</i>) - Reuzenbalsemien (<i>Impatiens glandulifera</i>) - Reuzenberenklauw (<i>Heracleum mantegazzianum</i>) - Sosnowsky's berenklauw (<i>Heracleum sosnowskyi</i>) - Japanse duizendknoop (<i>Fallopia japonica</i>) - Knolcyperus (<i>Cyperus esculentus</i>) - Hemelboom (<i>Ailanthus altissima</i>) - Afghaanse duizendknoop (<i>Persicaria wallichii</i> synoniem <i>Koenigia polystachya</i>) - Boomwurger (<i>Celastrus orbiculatus</i>) - Anders (graag toelichten) 		
		<p>Welke water- en oeverplanten zijn in 2023 bestreden binnen uw beheergebied? [meerkeuze]</p> <p>Opties meerkeuzevraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alligatorkruid (<i>Alternanthera philoxeroides</i>) - Grote waternavel (<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>) - Kleine waterteunisbloem (<i>Ludwigia peploides</i>) - Moeraslantaarn (<i>Lysichiton americanus</i>) - Ongelijkbladig vederkruid (<i>Myriophyllum heterophyllum</i>) - Parelvederkruid (<i>Myriophyllum aquaticum</i>) - Smalle waterpest (<i>Elodea nuttallii</i>) - Verspreidbladige waterpest (<i>Lagarosiphon major</i>) - Waterhyacint (<i>Eichhornia crassipes</i>) - Waterteunisbloem (<i>Ludwigia grandiflora</i>) - Waterwaaier (<i>Cabomba caroliniana</i>) 	Dit betreft alle soorten die door of in opdracht van het waterschap bestreden zijn.	ipbwo

		<ul style="list-style-type: none"> - Watercrassula (Crassula helmsii) - Grote vlotvaren (Salvinia molesta) - Smalle theeplant (Gymnocoronis spilanthoides) - Watersla (Pistia stratiotes) 		
	Omvang bestrijding	Per soort: Hoeveel is verwijderd, in termen van oppervlakte?		ipbt#h / ipbw#h
	Bestrijdingstechnieken	Per soort: Welke bestrijdingstechnieken zijn toegepast?	<p>Let op: mogelijkheid om toe te lichten (bijv. bij chemische bestrijding rond waterkeringen)</p> <p>Mechanisch: gebruik van (graaf)machines. Handmatig: met de hand verwijderen. Chemisch: gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Biologisch: gebruik van biologische bestrijdingsmiddelen. Thermisch: gebruik van hitte, bijvoorbeeld stoom of kokend water. Elektrisch: gebruik van elektriciteit voor bestrijding.</p>	ipbt#t / ipbw#t
	Effectiviteit bestrijdingstechnieken	Per soort: Is de toegepaste bestrijdingstechniek effectief gebleken? Graag toelichten.		ipbt#e / ipbw#e ipbt#g / ipbw#g
	Toepassing behandeld materiaal	Per soort: Wat wordt gedaan met het behandeld materiaal?		ipbt#m / ipbw#m
	Externe kosten	Per soort: Welke externe kosten (zoals inzet aannemer, incl. BTW) heeft het waterschap gemaakt voor inzet voor bestrijding van de plaagsoort?	Het gaat hier uitsluitend om kosten voor bestrijding/verwijdering door een ingehuurde partij, niet	ipbt#k / ipbw#k

			<p>om aanschaf of inhuur van materieel dat door personeel van het waterschap wordt gebruikt of bestuurd.</p> <p>Graag kosten uitsplitsen per soort (toelichten welke verdeelsleutel evt. is toegepast, NIET dubbel invullen bij verschillende soorten); dit is belangrijk om de inzet voor deze activiteit landelijk inzichtelijk te kunnen maken. Als exacte kosten onbekend zijn mag een schatting worden opgegeven.</p>	
	Instroom uit buitenland	Alleen voor water- en oeverplanten, per soort: Is er sprake van instroom via het water uit het buitenland?		lpbw#b
	Omvang instroom uit buitenland	Zo ja, hoeveel bedraagt de instroom uit het buitenland, in termen van oppervlakte (m ²)?		lpbw#bm

Bestrijding en beheer van (rivier)kreeften en krabben

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Omgaan met kreeften	Aanwezigheid van kreeften	Zijn er (rivier)kreeften aanwezig in het beheergebied van uw waterschap?	Indien 'geen' wordt geantwoord, zijn de vervolgvragen niet van toepassing.	iprk

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
en krabben	en krabben			
		<p>Welke soorten (rivier)kreeften en krabben zijn aanwezig in het beheergebied van uw waterschap? Opties meerkeuzevraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Californische rivierkreeft (<i>Pacifastacus leniusculus</i>) - Chinese wolhandkrab (<i>Eriocheir sinensis</i>) - Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft (<i>Orconectus virilis</i>) - Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft (<i>Orconectus limosus</i>) - Marmerkreeft (<i>Procambarus fallax f. virginalis</i>) - Rode Amerikaanse rivierkreeft (<i>Procambarus clarkii</i>) - Roestbruine Amerikaanse rivierkreeft (<i>Faxonius rusticus</i>, synoniem <i>Orconectes rusticus</i>) - Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft (<i>Procambarus cf. acutus</i>) - Turkse rivierkreeft (<i>Pontastacus leptodactylus</i>) - Een andere soort kreeft of krab (graag toelichten) 		lprkw
	Strategie	<p>Welke strategie volgt uw waterschap met betrekking tot kreeften en krabben? (meerdere antwoorden mogelijk)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niets doen - Beheren/bestrijden als kreeftenstand nog laag is - Beheren/bestrijden waar kreeftenprobleem het grootst is - Beheren/bestrijden waar de impact het grootste is (kwetsbare gebieden) - Beheren/bestrijden waar dat praktisch het beste kan (geïsoleerde gebieden) - Beheren/bestrijden waar de maatschappelijke baten het grootste zijn (ecologische / economische impact) 		iprkstr

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Doel van de aanpak	Richt de aanpak van kreeften en krabben zich voornamelijk op beheer of op bestrijding (aanvinken wat van toepassing is)?	Beheren = terugbrengen tot een niveau waarop geen schade meer ontstaat Bestrijden = terugbrengen naar een 0-stand in een gebied	iprkbb
Inzicht in schade door kreeften en krabben	Omvang van schade door kreeften en krabben	Wat is de omvang van de schade aan waterschapswerken aangericht door kreeften en krabben? Kies hiervoor de eenheid die bij uw waterschap wordt gehanteerd, bijvoorbeeld km watergang of oppervlakte van het gebied.	Locaties waar meer dan eens schade is geweest door kreeften en krabben tellen mee als één locatie.	iprksc
	Gevolg van schade	Tot welke problemen leidde de schade door kreeften en krabben? (meerdere antwoorden mogelijk) <ul style="list-style-type: none"> - een probleem in het watersysteem met invloed op de waterkwantiteit - een probleem in het watersysteem met invloed op de waterkwaliteit - een probleem bij waterkeringen met invloed op de waterveiligheid 		iprkpr
Schade voorkomen	Toegepaste methodes	Welke methodes zijn in 2023 toegepast om graafschade door kreeften en krabben te voorkomen? (graag keuze aanvinken uit lijst, meerdere antwoorden mogelijk): <ul style="list-style-type: none"> - Wegvangen door beroepsvisser - Wegvangen door waterschap en/of derden - Verwijderen met alternatief vangtuig - Gebied ongeschikt maken voor rivierkreeften en/of gebied meer geschikt maken voor predatoren - Predatoren uitzetten - Anders... (graag toelichten) 		iprkmt

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Samenwerking	Met welke partij(en) werkte het waterschap in 2023 samen in de bestrijding of het beheer van kreeften en krabben?		iprkpar
Uitgaven n.a.v. schade door kreeften en krabben		<p><i>De volgende vragen gaan over de uitgaven die zijn gedaan n.a.v. schade door kreeften en krabben. Hierbij maken we onderscheid tussen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Uitgaven voor herstel- en beheermaatregelen (ná schade, intern en extern);</i> <i>Uitgaven voor preventieve maatregelen (schade voorkomen, intern en extern);</i> <i>Uitgaven voor het inwinnen van extern advies (over verjagen / hoe schade te voorkomen, extern);</i> <i>Ureninzet eigen medewerkers (intern)..</i> 		
	Kosten herstel- en beheermaatregelen	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor herstel- en beheermaatregelen n.a.v. schade door kreeften en krabben?	Incl. BTW. Zowel interne (eigen materieel/materiaal) als externe (door aannemers) kosten. Het gaat om het totaal van zowel uitgaven in 2023 uit de exploitatie als om (in 2023 geplande) investeringen.	iprkhb
	Kosten preventieve maatregelen	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor preventieve maatregelen, om schade door kreeften en krabben in de toekomst te voorkomen?	Incl. BTW. Zowel interne (eigen materieel/materiaal) als externe (door aannemers) kosten. Het gaat om het totaal van zowel uitgaven in 2023 uit de exploitatie als om (in 2023 geplande) investeringen.	iprkpm
	Kosten extern advies	Wat waren in 2023 de totale uitgaven voor het inwinnen van (ecologisch) advies over het omgaan met kreeften en krabben bij (externe) adviesbureaus?	Incl. BTW. Het gaat hier uitsluitend om advies door externe partijen; externe kosten t.b.v. het oplossen of	iprkiw

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			voorkomen van schade kun je hierboven opnemen.	
	Aantal (interne) metingen	Hoeveel (interne) metingen zijn er in totaal in 2023 ingezet voor werkzaamheden die direct te maken hebben met activiteiten met betrekking tot kreeften en krabben?	Het gaat om uren gemaakt door medewerkers in dienst van het waterschap. Denk bijvoorbeeld aan werkzaamheden m.b.t. (bedenken en uitvoeren van) herstel- en beheermaatregelen, preventieve maatregelen, (extra) inspecties, beleid en protocollen, (ecologisch) onderzoek, etc.	iprkr

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Effectieve bestrijding van andere diersoorten (excl. muskus- en beverratten, kreeften en krabben).	Bestreden soorten (betrokken bij activiteiten tegen overlast van deze soort)	Was het waterschap in 2023 betrokken bij (bestrijdings- of beheer-)activiteiten m.b.t. deze diersoorten? Opties meerkeuzevraag: <ul style="list-style-type: none"> - Zonnebaars (<i>Lepomis gibbosus</i>) - Gestreepte koraalmeerval (<i>Plotosus lineatus</i>) - Amerikaanse zeebaars (<i>Morone americana</i>) - <i>Channa argus</i> - <i>Fundulus heteroclitus</i> - <i>Gambusia affinis</i> - <i>Gambusia holbrooki</i> 	Let op: het gaat hier om bestrijding (verwijderen) van de dieren, niet om voorkomen van schade zoals bij de eerdere vraag over bevers en andere graafdiere.	ipbd

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		- Zwarte dwergmeerval		
		Met welke partij(en) werkte het waterschap samen in de bestrijding of het beheer van deze soorten? (graag aangeven met welke partij i.r.t. welke diersoort)		ipbd#pa
		Welke externe kosten (zoals inzet aannemer, incl. BTW) heeft het waterschap gemaakt voor deze activiteiten?	Het gaat hier uitsluitend om kosten voor bestrijding/verwijdering door een ingehuurde partij, niet om aanschaf of inhuur van materieel dat door personeel van het waterschap wordt gebruikt of bestuurd. Graag kosten uitsplitsen per soort. Als exacte kosten onbekend zijn mag een schatting worden opgegeven.	ipbd#ko
Eikenprocessierups		Werd door uw waterschap de eikenprocessierups in 2023 bestreden binnen uw beheergebied?	Het gaat hier alleen om bestrijding door of in opdracht van het waterschap.	ipeik
Effectieve bestrijding van overige soorten?		Welke andere plaagsoorten zijn in 2023 bestreden binnen uw beheergebied? Dit kunnen zowel plant- als diersoorten zijn, die wel of niet op de EU lijst voorkomen (exclusief muskus- en beverratten en excl. beschermde diersoorten).		ipbapa

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
--------------	---------------------	--------	-------------	---------------

Beleid	Beleid aanwezig	Had het waterschap op 31-12-2023 beleid voor bestrijding van plaagsoorten (excl. muskus- en beverratten)? [nee; ja, niet bestuurlijk vastgesteld; ja, bestuurlijk vastgesteld]		ipbesl
		Is het onderwerp onderdeel van het huidige bestuurlijke (college)programma. [ja/nee]		ipcol
Kosten en inzet bestrijding plaagsoorten	Urenbesteding intern	Hoeveel uren zijn er in 2023 besteed aan de bestrijding van plaagsoorten (exclusief muskus- en beverrattenbestrijding)? Indien mogelijk, specificiceer de onderverdeling van de bestede uren, anders vul het totaal aantal uren in.	Het gaat hier om uren van personeel in dienst van het waterschap.	iputot
		Beleid & Plannen (activiteiten door binnendienst, zoals strategie maken, deelname aan werkgroepen/overleggen/kennisnetwerken)		ipub
		Beheer & Onderhoud (buitendienst, zoals bestrijding, inspectie, monitoring, meldingen afhandelen)		ipube
		Onderzoek		ipuon
		Anders (graag toelichten)		ipua
	Kosten materieel/materiaal	Welke uitgaven (exploitatie, incl. BTW) zijn in 2023 door het waterschap gedaan voor materiaal/materieel voor bestrijding van plaagsoorten (exclusief muskus- en beverrattenbestrijding; denk aan aanschaf of huur materieel/materiaal zoals drijflijnen, boten, kranen, etc. voor gebruik door eigen personeel).	Dit is exclusief fte/personeelskosten (ipub t/m ipua) en externe kosten voor de inzet van aannemers (deze moeten hierboven worden uitgesplitst per bestreden soort).	ipmat
	Kosten overig	Welke overige uitgaven (exploitatie, incl. BTW) zijn in 2023 door het waterschap gedaan voor bestrijding	Dit is exclusief fte/personeelskosten (ipub t/m ipua)	ipuitovg

		van plaagsoorten (exclusief muskus- en beverrattenbestrijding; denk software/apps zoals snApp de exoot, interne onderzoekskosten)	en externe kosten voor de inzet van aannemers (deze moeten hierboven worden uitgesplitst per bestreden soort).	
	Kosten onderzoek	Welke externe uitgaven (incl. BTW) zijn in 2023 gedaan voor onderzoek naar bestrijding van plaagsoorten (exclusief muskusrattenbestrijding; denk aan financiering van onderzoek door bureaus of marktpartijen).	Het gaat om onderzoekskosten die je nog niet hebt opgenomen bij de kosten per soort en de kosten voor materiaal/materieel. Let op: het gaat hier om (extra) onderzoeken buiten de reguliere programma's van bijv. Stowa om.	ipuitex

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Registratie verspreidingsdata	Opname in NDFP	Werd verspreidingsdata in 2023 geregistreerd en opgeslagen in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP)?		ipndff
		Bij deels: graag toelichten welke soorten wel?		ipndfftoel
		Zo niet: graag toelichten waarom en waar dan wel?		ipndfftoeln
Samenwerking aan bestrijding van plaagsoorten	Samenwerkingspartijen	Met welke partijen werkte het waterschap in 2023 samen aan de bestrijding van invasieve plaagsoorten? Op welk gebied? Meerdere opties mogelijk, opties in de aanvinklijst zijn: - Provincie		ipp

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten - Andere waterschappen - Rijkswaterstaat - Ministerie van LNV - Onderzoeksinstituten - Terreinbeheerorganisaties (TBO's) - Wildbeheereenheden (WBE's) - Sport- en beroepsvisserij - Zoogdiervereniging - Land- en tuinbouworganisatie (LTO) - Unie van Waterschappen - Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) - Anders (graag toelichten) 		
	Waraan samenwerken	Per partij: Op welk gebied		ipp1g t/m ipp7g
	Hoe samenwerken	Per partij: Met structurele afspraken of ad hoc?		ipp1s t/m ipp7s
		Per partij: Graag toelichten		ipp1t t/m ipp7t
Communicatie over bestrijding van plaagsoorten	Actieve communicatie naar belanghebbenden	Werd er in 2023 actief gecommuniceerd over plaagsoortenproblematiek?		ipex
		Zo ja, naar welke belanghebbenden en op welke manier? (Denk ook aan communicatie met leveranciers, brancheverenigingen, etc.)		ipexb
		Zo niet, graag toelichten waarom.		ipexbn

5 Deelgebied: Gezuiverd Water

In de jaren dat de Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer wordt uitgevoerd zijn deze vragen onderdeel van die uitvraag. In de andere jaren zijn de belangrijkste indicatoren in de uitvraag van Waterschapsspiegel opgenomen.

5.1 Algemene gegevens waterzuivering

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Aantal rwzi's	# rwzi's	Hoeveel rwzi's heeft uw waterschap in beheer op 31-12-2023?		zwrwzi
Aantal vervuilingseenheden (v.e.'s) aangeslagen	# v.e.'s waarvoor zuiveringsheffing wordt aangeslagen	Hoeveel bedroeg het totaal aantal v.e.'s van het belastingjaar 2023 dat via de zuiveringsheffing werd aangeslagen?		zwve
Hoeveelheid ontvangen afvalwater	# m ³ ontvangen afvalwater	Hoeveel bedroeg in 2023 de totale hoeveelheid ontvangen afvalwater op de rwzi's?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwafw

5.2 Functioneren waterzuivering

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Voldoen aan afname-afpraak	% voldaan aan afname-afpraak	In welke mate (uitgedrukt als percentage van de capaciteit in m ³ /uur, conform BVZ) werd in 2023 voldaan aan de afname-afpraak?	Afname-afpraak: contractueel tussen waterschap en gemeente overeengekomen hoeveelheid af te nemen water. Per overnamepunt moet worden vastgesteld of aan de afname-afpraak wordt voldaan. Hierbij mag overcapaciteit niet worden meegenomen (de capaciteit is dus nooit hoger dan de afname-afpraak). De mate	zwcap

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			waarin wordt voldaan aan de afname-afspraken wordt vervolgens uitgedrukt in een percentage door de (gecorrigeerde) capaciteit van gemalen of vrijvalleidingen te delen door de afname-afspraken. Zie ook de bijgevoegde toelichting.	
Voldoen aan lozingsverplichting	Nalevingspercentage	Nalevingspercentage (%): In welke mate werd in 2023 voldaan aan de lozingseisen, inclusief overschrijdingen veroorzaakt door externe oorzaak (Waterwetvergunning)?	Het nalevingspercentage geeft aan in hoeveel procent van de metingen de waterschappen voldoet aan de eisen die gesteld worden aan de lozingen. Dit kunnen maatwerkvoorschriften zijn of de standaard waarden uit het activiteitenbesluit alleen voor de parameters Ntot, Ptot, OB, CZV en BZV5. Data beschikbaar in Z-info.	zwnal
	Nalevingspercentage (gecorrigeerd)	Gecorrigeerd nalevingspercentage (%): In welke mate werd in 2023 voldaan aan de lozingseisen, exclusief overschrijdingen veroorzaakt door externe oorzaak? (Waterwetvergunning).	Hier wordt het percentage gecorrigeerd met overschrijdingen veroorzaakt door externe oorzaak. In deze gevallen wordt door bevoegd gezag niet handhavend opgetreden ten aanzien van de overschrijding, wordt deze toegekend aan een externe oorzaak (zoals bedrijfslozing of calamiteuze situatie).	zwnalc

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Gezuiverde vuillast (i.e.'s)	i.e.'s aangevoerd	Hoeveel bedroeg in 2023 het aantal i.e.'s in het aangevoerde afvalwater?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwie
	i.e.'s verwijderd	Hoeveel bedroeg in 2023 het totaal aantal i.e.'s dat tijdens het zuiveringsproces op de rwzi's is verwijderd uit het afvalwater?	Gemiddelde belasting minus het aantal met het effluent geloosde i.e.'s in 150 g	zwiev

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	
Verwijderings-rendement	N in influent	hoeveel bedroeg in 2023 de jaarvracht (kg) N (stikstof) in het influent?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwnin
	P in influent	hoeveel bedroeg in 2023 de jaarvracht (kg) P in het influent?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwttovf
	CZV in influent	hoeveel bedroeg in 2023 de jaarvracht (kg) CZV in het influent?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwtcti
	N in effluent	hoeveel bedroeg in 2023 de jaarvracht (kg) N in het effluent?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwnef
	P in effluent	hoeveel bedroeg in 2023 de jaarvracht (kg) P in het effluent?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwttovfe
	CZV in effluent	hoeveel bedroeg in 2023 de jaarvracht (kg) CZV in het effluent?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwtctce
	Rendement N Totaal-verwijdering	BEREKENING: Hoeveel (%) bedroeg in 2023 het gerealiseerde rendement N Totaal verwijdering?	$100 - (zwnef / zwnin) * 100$	Zwn
	Rendement P Totaal-verwijdering	BEREKENING: Hoeveel (%) bedroeg in 2023 het gerealiseerde rendement P Totaal verwijdering?	$100 - (zwttovfe / zwttovf) * 100$	Zwp
	Rendement CVZ-verwijdering	BEREKENING: Hoeveel (%) bedroeg in 2023 het gerealiseerde rendement CVZ-verwijdering?	$100 - (zwtctce / zwtcti) * 100$	Zwcvz
Verwijdering van medicijnresten	Maatregelen genomen	op hoeveel RWZI's zijn maatregelen genomen voor verwijdering van medicijnresten?		zwmed

5.3 Terugwinning grondstoffen

Grondstoffen-(her)gebruik is een zeer actueel thema waar de waterschappen zich mee bezig houden. In 2017 is een top 5 grondstoffen vastgesteld en zijn koplopergroepen gevormd. Deze top 5 is:

- Zeefgoed/cellulose
- Fosfor – struviet
- PHA (bouwsteen bioplastic)
- Kaumera (voorheen ALE (Alginate-Like Exopolymers))
- Biomassa (wordt hier niet uitgevraagd; in plaats daarvan terugwinning van zoet water uit rioolwater)

De hoeveelheden gewonnen grondstoffen uit het rioolwater worden sinds 2018 jaarlijks gemonitord in Waterschapsspiegel. De vragen hieronder sluiten aan bij de vragen zoals die ook in de verdiepende Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer worden uitgevraagd. Met deze gegevens kan ook inzicht verkregen worden in het terugwin-potentieel van de sector en het aandeel van dat potentieel dat daadwerkelijk wordt benut. In de toelichting (bij het i-tje) van de vragen is de formule waarmee dit wordt berekend beschikbaar gemaakt.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Terugwinning grondstoffen uit rioolwater	Teruggewonnen cellulose	Hoeveel tonnen cellulose zijn teruggewonnen in 2023?	Teruggewonnen hoeveelheid cellulose: hoeveelheid afgevoerd (in tonnen nat). Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen.	zwttc
		Wat was de eindbestemming van dit (in 2023) teruggewonnen cellulose?	Indien er sprake is van verschillende eindbestemmingen/toepassingen, graag aangeven hoeveel ton welke eindbestemming had.	zwteindz
		Wat was in 2023 de ontvangen vracht zwevendestof (onopgeloste bestanddelen (OB)) in kilogram/jaar?	Deze waarde komt uit z-info. Graag de waarde controleren en zo nodig aanpassen. Dit wordt gebruikt om het potentieel voor de terugwinning van cellulose in 2023 te berekenen, via de formule:	zwttovz

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			((influent [m3/j] * zwevendestof [mg/l] * percentage afscheidingsrendement zeef * aandeel cellulose in zeefgoed) /270)/ 1.000.000.	
		Wat was in 2023 het droge stofgehalte van het zeefgoed?		zwtttdsg
		BEREKENING: Wat was in 2023 de potentieel terug te winnen hoeveelheid cellulose? Zwtttcp = (zwttovz * 0.37 * 0.51) / 270	Uitgedrukt in kg/jaar 0,37 is het gemiddelde afscheidingsrendement van een fijnzeef. 0,51 is het cellulosevezelgehalte van het zeefgoed. 270 (0,27 * 1000) is het drogestofgehalte van het zeefgoed.	zwtttcp
	Teruggewonnen fosfor	Hoeveel tonnen drogestof fosfor zijn teruggewonnen in 2023?	Teruggewonnen hoeveelheid fosfor: hoeveelheid afgevoerd (in tonnen DS P)	zwttf
		Hoeveel ton drogestof fosfor werd teruggewonnen als struviet?	Voor struviet = m3 afgevoerd x DS% x % struviet van DS x % P van struviet; Indien percentages niet bekend gebruik: DS% = 80% %; struviet van DS 85%; % P van struviet 12,6%.	zwttfs
		Hoeveel ton drogestof fosfor werd teruggewonnen via de asroute?	Teruggewonnen hoeveelheid fosfor via de asroute uitgedrukt als ton ds P. Deze waarde is op te vragen bij de eindverwerker.	zwttfv
		Hoeveel ton drogestof fosfor werd teruggewonnen via	Uitgedrukt als ton ds P. Graag toelichten welke route of methode dit betreft.	zwttfo

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		overige routes en methoden?		
		CONTROLE: totale hoeveelheid teruggewonnen fosfor. Zwtftot = zwtvfs + zwtfv + zwtfo.	<i>zwtftot moet gelijk zijn aan zwtvf</i>	zwtftot
		Wat was de eindbestemming van dit (in 2023) teruggewonnen fosfor?	Indien er sprake is van verschillende eindbestemmingen/toepassingen, graag aangeven hoeveel ton welke eindbestemming had.	zwtteindf
		BEREKENING: Wat was in 2023 de potentieel terug te winnen hoeveelheid fosfor? Zwtfp = (zwtovf - zwtovfe)/1000	Berekening op basis van fosfor in het influent en effluent.	zwtfp
	Teruggewonnen Kaamera	Hoeveel tonnen organisch drogestof Kaamera zijn teruggewonnen in 2023?	Teruggewonnen hoeveelheid Kaamera: hoeveelheid afgevoerd naar verwerker voor nuttige inzet als hernieuwde grondstof (tonnen organisch drogestof Kaamera)	zwtta
		Wat was in 2023 de hoeveelheid geproduceerd aeroob korrelslib in tonnen drogestof/jaar?	Dit wordt gebruikt om het potentieel voor de terugwinning van Kaamera in 2023 te berekenen	zwtgak
		Wat was in 2023 het organisch drogestofgehalte (%) van het aeroob korrelslib?	Dit wordt gebruikt om het potentieel voor de terugwinning van Kaamera in 2023 te berekenen, via de formule: aeroob korrelslibproductie (ton drogestof) * 80% (gehalte organisch) * 30% (aandeel Kaamera)	zwtod

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		BEREKENING: Wat was in 2023 de potentieel terug te winnen hoeveelheid Kaamera? Zwttap = $\text{zwttgak} * \text{zwt-tod} / 100 * 0,30$	Uitgedrukt in tonnen Kaamera per jaar. Het aandeel Kaamera is 30% van de organische drogestof van het aeroob korrelib.	zwttap
	Teruggewonnen PHA	Hoeveel tonnen PHA (bouwsteen bioplastic) zijn teruggewonnen in 2023?	Teruggewonnen hoeveelheid PHA: hoeveelheid afgevoerd naar verwerker voor nuttige inzet als hernieuwde grondstof (in tonnen organisch drogestof PHA)	zwttp
		BEREKENING: potentieel terugwinning PHA: (ton CZVinf - ton CZVeff) * 0,25 (ton VSS/ton CZV) * 0,40 (ton ODS PHA/ton VSS) Ton CZVinf = $\text{zwttci} / 1.000$ Ton CZVeff = $\text{zwttce} / 1.000$		zwttp

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Teruggewonnen zoet water	Hoeveel m ³ gezuiverd rioolwater is in 2023 (als grondstof) ingezet voor industriële toepassingen?	Informatie is deels beschikbaar in z-info.	zwtit
		Hoeveel m ³ gezuiverd rioolwater is in 2023 (als grondstof) ingezet voor irrigatie?	Informatie is deels beschikbaar in z-info.	zwtir
		Hoeveel m ³ gezuiverd rioolwater is in 2023 (als grondstof) ingezet tegen verdroging?	Informatie is deels beschikbaar in z-info.	zwtiv

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Hoeveel m ³ gezuiverd rioolwater is in 2023 (als grondstof) ingezet voor overige toepassingen? (Graag toelichten welke via menu met drie puntjes)	Informatie is deels beschikbaar in z-info.	zwtio
		<i>Berekening: Totale hoeveelheid gezuiverd rioolwater ingezet als grondstof in 2023.</i>	= zwtit + zwtir + zwtiv + zwtio	zwtitot

6 Deelgebied: Crisisbeheersing

De waterschappen leren al langere tijd van elkaar en met elkaar op het gebied van crisisbeheersing met als doel het zijn van een 'veerkrachtig crisis-partner'. Eerst binnen het sectorbrede uitvoeringsprogramma Crisisbeheersing en later aan de hand van het Crisiskompas (vastgesteld in 2017). Het kompas geeft richting aan de hand van drie leidende principes: waterschappen zijn kundig, zelfbewust en voorspelbaar.

In het uitvoeringsprogramma werd de basis gelegd voor het meten van de kwaliteit van de crisisbeheersing. Een themagroep ontwikkelde twee zelf-toetsen waarmee de waterschappen een beeld kunnen vormen van hun eigen stand van zaken. Om inzicht te krijgen in hoe de waterschappen 'het proces crisisbeheersing' inrichten maakt het onderwerp vanaf 2019 deel uit van de jaarlijkse Waterschapsspiegel uitvraag. De resultaten kunnen binnen de vier regionale samenwerkingsverbanden crisisbeheersing worden ingezet als startpunt om elkaar te inspireren en van elkaar te leren.

In 2023 is de Visie Crisisbeheersing 2030 vastgesteld. Deze visie geeft ook aanleiding om de vragenlijst samen met de crisiscoördinatoren van de waterschappen te actualiseren. Dat is in 2023 nog niet gebeurd. Voor deze uitvraag staan dan ook de huidige vragen nog centraal. Wel zijn de niet-onderscheidende vragen geschrapt en enkele verbeteringen doorgevoerd n.a.v. de dag van de duiding in 2023.

6.1 Preparatie

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Planvorming	Crisisplannen voldoen aan wetgeving	Voldoen de crisis(bestrijdings)plannen aan de huidige wet- en regelgeving?	<p>De verplichte onderdelen staan beschreven in de Waterwet: hoofdstuk 5 paragraaf 5, artikel 5.3.</p> <p>Het door de beheerder vast te stellen calamiteitenplan, bedoeld in artikel 5.29 van de wet, bevat ten minste:</p> <ul style="list-style-type: none">a) een overzicht van de soorten calamiteiten die zich in de watersystemen of onderdelen daarvan kunnen voordoen, waaronder een inventarisatie van de daarmee gepaard gaande risico's;b) een overzicht van te nemen maatregelen, met inbegrip van de maatregelen die voortkomen uit de voor de betreffende watersystemen geldende overstromingsrisicobeheerplannen, en het beschikbare materieel, benodigd om de onderscheidene calamiteiten het hoofd te bieden;c) een overzicht van de diensten, instanties en organisaties, die bij gevaar kunnen worden ingeschakeld;	cripwet

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			<ul style="list-style-type: none">d) een beschrijving van het moment en de wijze van het door de beheerder informeren van burgemeesters en wethouders van de gemeenten waarbinnen de watersystemen of onderdelen daarvan zijn gelegen;e) een schema met betrekking tot de calamiteitenorganisatie van de beheerder;f) een meld- en alarmeringsprocedure;g) een overzicht waaruit blijkt op welke wijze de beheerder de kwaliteit van de calamiteitenorganisatie waarborgt.	
	Aanwezigheid risicoprofiel	Lag er op 31-12-2023 een risicoprofiel ten grondslag aan de crisis(bestrijdings)plannen?	Met een risicoprofiel wordt bedoeld: Een beschrijving van de gevaren die een waterschap bedreigen, in termen van kans van voorkomen en de effecten die het heeft. Het betreft gevaren voor waterstaatswerken, maar ook overige gevaren. De uitdrukking in kansen en effecten dienen voor de te onderscheiden gevaren	crippro

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			vergelijkbaar te zijn om de grote van het risico (als kans maal effect) te kunnen vergelijken.	
		Zo ja, hoe ziet dit risicoprofiel eruit? Welke vorm heeft het?	Gaat het om een risicomatrix, met daarin alle risico's in één integraal overzicht, of is gekozen voor een andere vorm?	crippris
		Zo ja, licht toe hoe het risicoprofiel tot stand is gekomen en hoe het wordt ingezet.	Bijvoorbeeld: Wie heeft de profielen opgesteld? Zijn het specifieke profielen voor crisisbeheersing, of worden deze ook voor andere doeleinden ingezet, zoals risicogestuurd onderhoud / asset management? Hoe ziet een risicoprofiel er uit? Hoe worden de risico's gemonitord?	cripprot
		Zo ja, wat zijn de vijf belangrijkste risico's die zijn geïdentificeerd?		Crippro1 tm cipro5
		Zo ja, zijn voor alle geïdentificeerde risico's draaiboeken opgesteld?		crippror
	Afspraken met netwerkpartners in koude fase	Welke (veiligheids)partners zijn betrokken geweest bij het opstellen van de crisis(bestrijdings)plannen? [Per partner graag aangeven waarom, op welke manier en in welke fase]		Cripprpar

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Inrichting crisisorganisatie	Omvang crisisorganisatie	Uit hoeveel fte bestaat het crisiscoördinatieteam?	Het gaat hier bijvoorbeeld om de adviseurs, medewerkers en ondersteuners crisisbeheersing, die in de koude fase werken aan de inrichting en ontwikkeling van de crisisorganisatie.	criccf
		Welke taak/verantwoordelijkheid heeft dit crisiscoördinatieteam?		cricct
	Verantwoordelijkheden en rollen belegd	Welke rollen waren op 31-12-2023 belegd in de crisisorganisatie binnen het waterschap? [meerkeuze]	Externe partijen die ingehuurd worden door het waterschap t.b.v. de bestrijding - zoals aannemers - tellen hier niet mee.	crirol
		Per belegde rol: was er op 31-12-2023 een wachtgroep ingesteld voor deze rollen?	Met 'wachtgroep' wordt bedoeld dat expliciet is afgesproken welke collega's wanneer (24/7) oproepbaar zijn voor calamiteiten. Externe partijen zoals aannemers tellen hier niet mee.	cri1wr t/m cri8wr
		Wanneer er voor bepaalde rollen geen wachtgroepen zijn ingesteld: hanteert het waterschap een andere methode om ervoor te zorgen dat medewerkers ingezet kunnen worden bij calamiteiten?		crirolwg

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Wanneer niet alle rollen waren belegd (of wanneer is gekozen voor een andere indeling); wat is de reden/motivatie hiervoor?		crirolg
		Waren er op 31-12-2023 afspraken met externe partijen om rollen in de crisisorganisatie te kunnen vervullen wanneer nodig?	Denk bijvoorbeeld aan waakvlamcontracten met aannemers, of vrijwillige dijklegers.	crirolex
		Graag toelichten waarom, hoe en wat?		crirolextoel
	Beheren Noodmaterialen	Welke functie/rol binnen het waterschap was op 31-12-2023 verantwoordelijk voor het beheer van noodmaterialen?	Het gaat om de functie/rol die bijvoorbeeld de inventarisatie van de noodmaterialen doet en wijzigingen bijhoudt (bijvoorbeeld i.r.t. de Wiki noodmaatregelen).	criroInm
	Overlegstructuren aanwezig	Hoeveel interne overlegstructuren op gebied van crisisbeheersing waren op 31-12-2023 aanwezig	Denk aan overleggen op verschillende niveaus, zowel ambtelijk als bestuurlijk.	criios
		In welke van de volgende externe overlegstructuren op gebied van crisisbeheersing nam het waterschap in 2023 deel? <ul style="list-style-type: none"> • overleggen met veiligheidsregio(s) • overleggen met buurwaterschappen • overleggen met andere waterschappen binnen de structuur van de Unie van waterschappen • overleggen met Rijkswaterstaat • overleggen met de provincie(s) • overleggen met de gemeente(n) 		crieoc

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<ul style="list-style-type: none">• overig (graag toelichten welke nog meer)		

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Opleiden, trainen, oefenen (OTO)	Aantallen nodig voor OTO	Hoeveel mensen binnen uw waterschap waren op 31-12-2023 nodig voor het functioneren van het primaire proces binnen de crisisorganisatie?	Het gaat hier om mensen die nodig zijn voor het functioneren van het primaire proces binnen de crisisorganisatie. Het gaat hier om het aantal individuen. Er mag een schatting worden gegeven.	Criotn
	Aantallen OTO	Hoeveel mensen binnen uw waterschap waren op 31-12-2023 getraind/opgeleid/geoefend om goed te kunnen functioneren binnen de crisisorganisatie?	Het gaat hier om trainingen die specifiek gaan over het functioneren en samenwerken bij crises. Dit is dus exclusief de reguliere trainingen over het functioneren in het primaire proces van het waterschappen. De training kan ook in eerdere jaren hebben plaatsgevonden. Het gaat hier om het aantal individuen.	Criota
			<i>Percentage getraind/opgeleid/geoefend personeel van benodigd personen voor de crisisorganisatie. (criota/criotn*100)</i>	Criotp
	Uitvoering OTO	Werd de uitvoering van Opleiden, Trainen, Oefenen (OTO) in 2023 overwegend intern belegd, of ook extern?	Denk bijvoorbeeld aan betrokkenheid van externe partijen bij het verzorgen van trainingen en organiseren van oefeningen.	Crioto
		Waarom is hiervoor gekozen?		Criotoo
	Samenwerking aan OTO	Met welke netwerkpartners werkte het waterschap in 2023 samen aan Opleiden, Trainen en Oefenen? [meerkeuze]		criotop
		Indien anders, welke andere netwerkpartners?		croptopa
	Inspirerende OTO activiteit	Wat was in 2023 de belangrijkste OTO-activiteit?	Het gaat hier om een mooi/inspirerend voorbeeld van Opleiden, Trainen en/of Oefenen in voorbereiding op calamiteiten.	Criotoba

6.2 Repressie

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Melden & alarmeren	Melden aan crisisorganisatie	Hoeveel meldingen van situaties die zich mogelijk tot een calamiteit ontwikkelen zijn in 2023 ontvangen door de crisisorganisatie (of het crisisteam)?	Let op: het gaat hier alleen om meldingen die intern – binnen het waterschap – zijn gedaan aan de crisisorganisatie (zowel de meldingen die hebben geleid tot opschaling als de meldingen die zijn gebleven bij een verhoogde staat van alertheid). Het gaat dus NIET om algemene klachten en meldingen aan het waterschap.	Crirmel
		Hoe verliep in 2023 dit melden aan de crisisorganisatie?		Crirvm
Op- en afschalen	Aantal en duur opschalingen	Wat is het totaal aantal incidenten waarbij opschaling van de crisisorganisatie heeft plaatsgevonden?		Criaio
		Geef aan bij hoeveel incidenten welke maximale opschaling heeft plaatsgevonden.	Bijvoorbeeld: Stel dat er sprake was van 7 opgeschaalde incidenten, waarbij er 3 maximaal tot fase 1 zijn opgeschaald, 2 maximaal tot fase 2 en 2 maximaal tot fase 3. Vul dan in: Fase 1: 3 Fase 2: 2 Fase 3: 2 <i>[Check inbouwen: is de som gelijk aan criaio?]</i>	crifas1, crifas2, crifas3, crifastot
	Type incidenten	Welk type (maximaal 3) incidenten kwam in 2023 het vaakst voor? [meerkeuze]		crirtyp
		Type incident indien anders		Crirtypt
	Samenwerking met netwerkpartners bij uitvoering	Hoeveel crises/calamiteiten zijn in 2023 bestreden in samenwerking met netwerkpartners?	Denk bijvoorbeeld aan samenwerking met veiligheidsregio's of met andere waterbeheerders.	Crirnp

6.3 Nafase

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Evaluëren van oefeningen	Top 3 belangrijkste aanbevelingen	Wat zijn de 3 belangrijkste aanbevelingen voor het crisisbeheersingsproces uit de evaluaties van de OTO-activiteiten in 2023?		Crinaa1 / crinaa2 / crinaa3
Evaluëren van crisisbestrijding	Verantwoordelijkheden en rollen evaluatie belegd	Was in 2023 formeel belegd hoe bestrijding van crises/calamiteiten worden geëvalueerd? (Graag toelichten: waarom, hoe, wie)	Dit kan tijdens of na afloop van de crisis/calamiteit zijn, met als doel: komen tot aanbevelingen om in de toekomst te kunnen verbeteren.	Crinafev
		Graag toelichten: waarom, hoe, wie?		Crinafevt
	Top 3 belangrijkste aanbevelingen	Wat zijn de 3 belangrijkste aanbevelingen voor het crisisbeheersingsproces uit de evaluaties van het afgelopen jaar?		Crinae1 / crinae2 / crinae3
		Zijn er uit de evaluatie ook aanbevelingen gevolgd voor het primaire proces van de organisatie? Wat is het meest leerzame voorbeeld?		Crinapp
		Was er op 31-12-2023 zicht op de mate waarin aanbevelingen/verbeterpunten (bijv. uit evaluaties) worden opgevolgd?		Crinaop
		Graag toelichten hoe eventuele monitoring plaatsvindt.		Crinaopt
	Evaluatie met netwerkpartners	Worden netwerkpartners betrokken bij evalueren na crises/calamiteiten (of oefeningen)?		Crinanp
		Toelichting op betrokkenheid netwerkpartners bij evalueren crises/calamiteiten		crinanpt

7 Deelgebied: Maatschappelijk verantwoord handelen

Hoofddoel: Maatschappelijk verantwoord betekent duurzaam handelen op basis van een goede afweging tussen de belangen van mensen, planeet/milieu en winst/welvaart (people, planet, profit/prosperity) door het verder ontwikkelen van een duurzame bedrijfsvoering.

In de Ledenvergadering van de Unie is op 14 oktober 2022 de sectorale strategische visie **“Op weg naar Klimaatneutraliteit”** unaniem vastgesteld. Hierin zijn door de waterschappen richtinggevende afspraken gemaakt voor 2035 met bijbehorende plannen, acties en maatregelen. Via de Klimaatmonitor Waterschappen zullen de waterschappen hun voortgang bijhouden. Voor de uitvoering van de visie wordt door de Unie van Waterschappen een ondersteuningsprogramma ingericht. Minstens elke vier jaar zullen de waterschappen gezamenlijk de visie evalueren op basis van de resultaten van de voortgang en externe ontwikkelingen. Dit kan gevolgen hebben voor zowel het doel, het tempo, als de middelen en zal telkens landen in een herijkte versie van de visie.

De visie bestaat uit vijf pijlers met bijbehorende afspraken:

1. Waterschappen kennen hun klimaatvoetafdruk en streven naar klimaatneutraliteit in 2035.
Voor het bepalen van de klimaatvoetafdruk kijken we naar de uitstoot van broeikasgassen die het waterschap zélf, met de éigen bedrijfsvoering veroorzaakt (eigen klimaatvoetafdruk). Dan gaat het om het fossiele energieverbruik en de uitstoot van overige broeikasgassen zoals methaan en lachgas in de rioolwaterzuivering (scope 1 en 2). Daarnaast zijn er ook zogenaamde emissies in de keten (scope 3), zoals de uitstoot van derden die in opdracht van de waterschappen grond-, weg- en waterbouwwerken (GWW-werken) uitvoeren.
2. Waterschappen zijn energieneutraal in 2025.
Een tussenstap is de energieneutraliteit die de waterschappen voor 2025 als sector al hebben afgesproken in het klimaatakkoord van 2019. Energieneutraliteit begint met zo min mogelijk energie te verbruiken en daarnaast zoveel mogelijk zelf op te wekken door zelf te investeren of terreinen ter beschikking te stellen. Als verbruik en opwek in balans zijn spreken we van energieneutraliteit.
3. Waterschappen dragen in de regio bij aan klimaatneutraliteit vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.
Waterschappen kunnen rechtstreeks bijdragen aan klimaatneutraliteit, door zelf duurzame energie op te wekken, broeikasgassen te reduceren of vast te leggen. Zij kunnen ook vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid hun bijdrage leveren in interbestuurlijke processen zoals de Regionale Energiestrategieën (RES-en) of de lokale warmtetransitie, en door samen te werken met energiecoöperaties, warmtebedrijven of andere regionale initiatieven. In het geval van investeringen door waterschappen draagt dit bij aan de eigen klimaatneutraliteit.
4. Waterschappen benutten de transitie naar een circulaire economie als integraal onderdeel van hun klimaatbeleid.

Grondstoffenverbruik houdt een rechtstreeks verband met energieverbruik en dus met klimaatbeleid. De transitie naar een circulaire economie is dan ook een integraal onderdeel, en de waterschappen benaderen beide opgaven zoveel mogelijk in onderlinge samenhang. Dit gebeurt bijvoorbeeld in de energie- en grondstoffenfabriek, maar ook via het traject voor een duurzame GWW.

5. Waterschappen benutten meekoppelkansen voor andere opgaven.

Op het gebied van waterkwaliteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie zijn er verschillende meekoppelkansen. Deze kunnen via de gebiedsgerichte aanpak van de RES-en en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) worden verzilverd.

7.1 Circulaire economie (Klimaatmonitor)

Subdoel: Zuiniger en slimmer met grondstoffen, producten en diensten omgaan en zo de ambitie uit het Grondstoffenakkoord halen.

De ambities uit het Grondstoffenakkoord (2017) zijn:

- 2050: 100% circulair
- 2030: 50% reductie van het primair grondstoffengebruik
- 2030: Circulaire bouweconomie:
 - 100% circulair aanbesteden GWW in 2030
 - 100% circulair uitvragen in 2023

De gezamenlijke ambitie (investeringsagenda, grondstoffenakkoord) is om een circulaire economie te realiseren, waarmee efficiënt en slim omgaan met grondstoffen en materialen het verdienvermogen van de Nederlandse economie helpt te versterken en het duurzaam omgaan met natuurlijk kapitaal en klimaat- en andere milieudoelen helpt te realiseren. Deze vragen zijn voor inzicht in de voortgang hiervan.

Ter illustratie: strategische paden, zoals benoemd in 'Nederland Circulair in 2050' zijn:

- grondstoffen in bestaande ketens worden efficiënt en hoogwaardig benut;
- waar nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden waar mogelijk fossiele, kritieke en niet-duurzaam geproduceerde grondstoffen vervangen door duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en algemeen beschikbare grondstoffen;
- nieuwe productiemethodes en producten worden circulair ontworpen, gebieden anders ingericht en nieuwe manieren van consumeren bevordert waardoor de gewenste reductie, vervanging en benutting van grondstoffen ter versterking van de economie een extra impuls krijgt.

Vragen over Circulaire Economie zijn in 2024 (over het jaar 2023) onderdeel van de kwalitatieve uitvraag ten behoeve van de Klimaatmonitor. De vragen sluiten aan bij het advies van PBL, CBS en RIVM en de leidraad meten van circulariteit van het platform CB'23.

7.2 Energie-efficiëntie, klimaatneutraliteit en CO₂ voetafdruk (Klimaatmonitor)

Subdoel: Nakomen afspraken Klimaatakkoord om te komen tot vergroting energie-efficiency en terugdringen broeikasgasemissies en monitoren afspraken gemaakt in de visie Klimaatneutraliteit.

De afspraken zijn:

- 100% energieneutraal in 2025 met opwek van duurzame energie (incl. investeringen van derden).
- Klimaatneutraal in 2035
- Bijdragen aan de productie van groen gas.
- Aquathermie ter beschikking stellen voor verwarming van de gebouwde omgeving.
- Samenwerken met energievooperaties voor o.a. windmolens en zonnepanelen.
- Streven naar klimaatneutrale en circulaire GWW-projecten in 2030

Via de Klimaatmonitor worden gegevens opgehaald over het energieverbruik, (duurzame) opwekking of inkoop door waterschappen en CO₂-uitstoot. Dat gebeurt om inzicht te krijgen in de stand van zaken m.b.t. de gemaakte afspraken rondom dit onderwerp, en als basis om van elkaar te leren. Jaarlijks worden via de "Uitvraag onder één noemer" de gegevens voor de Klimaatmonitor uitgevraagd. De belangrijkste indicatoren uit de Klimaatmonitor worden ook beschikbaar gemaakt in WAVES.

7.3 Duurzaam Opdrachtgeverschap (Klimaatmonitor)

Subdoel: Duurzaamheid als standaardonderdeel/-criterium in de uitvoering van waterschapstaken en -activiteiten op basis van de Strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap 2021-2030 waarin de waterschappen met elkaar één aanpak hebben bepaald waarmee uitvoering wordt gegeven aan verschillende samenwerkingsafspraken op het gebied van inkopen en aanbesteden. Deze afspraken zijn onder andere gedefinieerd in het Manifest Duurzaam GWW 2030, het Manifest MOVI 2021-2025, de Samenwerkingsafspraken Klimaatneutrale en Circulaire infra en het Convenant en bijbehorende Routekaart Schoon en emissieloos bouwen.

Naast energieverbruik is de opdrachtverlening naar het bedrijfsleven door de waterschappen van wezenlijk belang bij het streven naar een duurzame bedrijfsvoering. Deze doelen sluiten naadloos aan bij de doelstellingen van de waterschappen op het gebied van duurzaamheid zoals onder andere

opgenomen in de (markt)visie 'De waterschapsmarkt van de toekomst; bouwstenen voor vernieuwing' (2016). De Aanpak Duurzaam GWW is een praktische werkwijze om duurzaamheid in GWW-projecten een plaats te geven en te koppelen aan de eigen organisatiedoelen. Duurzaamheid krijgt daarbij aandacht vanaf het eerste moment dat een project ontstaat en resulteert uiteindelijk in een maatschappelijk verantwoorde aanbesteding volgens de principes van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI).

De vragen over duurzaam opdrachtgeverschap zijn in de uitvraag in 2024 (over het jaar 2023) onderdeel van de kwalitatieve uitvraag ten behoeve van de Klimaatmonitor.

7.4 Internationale samenwerking

Subdoel: Actieve kennisuitwisseling naar andere delta's in de wereld door internationale samenwerking.

7.4.1 Loket Dutch Water Authorities

Waterschappen worden steeds actiever in het buitenland. Onze bijdrage zit in het leveren van kennis en expertise in verschillende projecten en programma's. De waterschappen werken hieraan samen onder de vlag van de Dutch Water Authorities (DWA). Hiermee bundelen waterschappen de krachten om internationaal kennis te brengen en te halen. DWA vormt het internationale aanspreekpunt voor expertise in regionaal waterbeheer van Nederlandse bodem.

Het is van belang om een representatief beeld te krijgen van zowel de collectieve als de individuele inzet van de waterschappen op dit gebied om aan de buitenwereld te kunnen laten zien wat waterschappen op die manier maatschappelijk bijdragen. De volgende vragen gaan over de bijdrage van de waterschappen aan het gezamenlijke werk van de Dutch Water Authorities, en de manier waarop waterschappen invulling geven aan hun eigen internationale beleid.

Let op, betrek zowel de buitenlandcoördinator, de subsidiecoördinator, als de verantwoordelijke voor grensoverschrijdende samenwerking bij de beantwoording van deze vragen om tot een compleet beeld te komen.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Internationaal beleid	Internationaal beleid aanwezig/vastgesteld	Beschikt uw waterschap op 31-12-2023 over een bestuurlijk vastgesteld internationaal beleid?	'Internationaal beleid' wordt mee bedoeld: beleid over activiteiten van het waterschap m.b.t. internationale samenwerking in de breedste zin van het woord (grensoverschrijdend, Europees, wereldwijd).	Dbibib
		Is het beleid verankerd in het collegeprogramma?		Dbivcd
		Is het beleid verankerd in het waterbeheerplan?		Dbivwp
		Was de (bereidheid tot) ontvangst van buitenlandse delegaties bij uw waterschap op 31-12-2023 verankerd in dit beleid?	Het bestuurlijk verankeren van de ontvangst van buitenlandse delegaties is afgesproken binnen de CINTER (bestuurlijke commissie 'Internationale Zaken'). De commissie wil implementatie van deze afspraak graag monitoren.	Dbivbd

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Actieve deelname aan projecten internationale samenwerking	Landen waar actief	Geef in onderstaande tabel aan in welke landen (buiten Nederland) uw waterschap actief was in 2023.	Graag aangeven (door aanvinken) wanneer de activiteiten in dit land uitsluitend binnen de Blue Deal vallen.	Dbilnd1 t/m dbilnd6
	EU projecten deelname	Aan welke EU projecten heeft uw waterschap in 2023 deelgenomen?	Met RWS is afgesproken dit in beeld te brengen; kijken of er synergie mogelijk is – zijn resultaten interessant die je met elkaar kunt delen?	Dbieup

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			In beeld brengen van omvang internationale samenwerking in projecten.	
	Internationale netwerken	Aan welke internationale netwerken/organisaties gericht op kennisuitwisseling heeft uw waterschap in 2023 deelgenomen?	Met RWS is afgesproken dit in beeld te brengen	dbinok
Internationale verzoeken om kennis en expertise		<i>Onderstaande vragen vervangen de aparte jaarlijkse uitvraag vanuit de Unie van Waterschappen over de internationale verzoeken die door de waterschappen in behandeling zijn genomen.</i> <i>Let op: het gaat hieronder uitsluitend om verzoeken waar het waterschap op in is gegaan. Verzoeken binnen Blue Deal projecten of partnerschappen tellen hier NIET mee.</i>		
	Ontvangst buitenlandse delegatie	Hoeveel verzoeken om de ontvangst van een buitenlandse delegatie zijn er in 2023 bij uw waterschap binnengekomen en behandeld?		Dbibd
	Leveren van informatie	Hoeveel verzoeken om het leveren van informatie aan het buitenland zijn er in 2023 bij uw waterschap binnengekomen?		Dbibin
	Leveren van medewerker	Hoeveel verzoeken om het leveren van een medewerker voor een missie in het buitenland zijn er in 2023 bij uw waterschap binnengekomen? Dit exclusief de verzoeken vanuit Blue Deal-projecten.		Dbibim
	Overige verzoeken	Hoeveel andere verzoeken om internationale samenwerking zijn er in 2023 bij uw waterschap binnengekomen?		Dbibiv
		Totaal aantal verzoeken <i>[automatische optelling]</i>		dbibit

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Verzoeken per gebied	Hoeveel van deze verzoeken <i>[volgens optelling]</i> kwamen uit Duitsland of België?		Dbibidb
		Hoeveel van deze verzoeken <i>[volgens optelling]</i> kwamen uit andere landen binnen de Europese Unie?	Dat zijn, in alfabetische volgorde: Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, Zweden	dbibiae
	Vermeldenswaardige verzoeken	Noem de drie meest vermeldenswaardige verzoeken vanuit het buitenland.		Dbibiv1, dbibiv2, dbibiv3

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Lessen uit het buitenland verankeren binnen eigen organisatie	Leren uit het buitenland	Werden de ervaringen die medewerkers van uw waterschap in 2023 hebben opgedaan in het buitenland expliciet gemaakt in hun ontwikkelprocedure (zoals pop, jaarplan, etc.)?		dbierv
		Kunt u drie voorbeelden noemen waarin uw waterschap heeft geleerd in het buitenland? Denk bijvoorbeeld aan innovaties, technieken, processen, werkwijzen, methoden, etc.		dbivb1 t/m dbivb3
		Werd er intern binnen jullie waterschap gecommuniceerd over ervaringen en bereikte doelen in internationale projecten?		Dbicom
		Zo ja, op welke manier?		Dbicomt

7.5 Innovatie

Subdoel: Een innovatieve organisatie waarin innovatie bijdraagt aan een efficiëntere en/of effectievere taakinvulling.

Om op landelijk niveau te laten zien (aan derden) dat waterschappen vooruitstrevende en innovatieve overheidsorganisaties zijn, ontvangen wij graag uw Top 5 aan innovaties waar binnen uw waterschap aan is gewerkt in 2023. Graag met een korte toelichting.

Alles wat 'anders is dan gisteren' mag hier beschouwd worden als een innovatie. Dat kan groot of klein zijn. Het kan gaan om een andere manier van werken, omdenken, ontwikkelen of gebruiken van een nieuwe techniek of methode, etc. Welke innovaties uit 2023 hebben (of krijgen) het grootste effect binnen uw organisatie?

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Innovatieve projecten	Top 5 innovatieve projecten	Naam innovatie		dbiino1a t/m dbiino5a
		Toelichting innovatie	Het is ook toegestaan om hier een link naar een project op www.winnovatie.nl te plaatsen.	Dbiino1b t/m dbiino5b

Vragen over financiële bijdrage aan kennisontwikkeling:

Om op landelijk niveau te laten zien (aan derden) dat waterschappen vooruitstrevende en innovatieve overheidsorganisaties zijn, die bijdragen aan de kennisontwikkeling voor schoon water, voldoende water en waterveiligheid, willen we inzicht geven in de investeringen in kennisontwikkeling. Daarnaast ondersteunt het inzicht in de thematiek waarop waterschappen investeren de lobby op landelijk niveau.

Kennisontwikkeling is nodig om de taken van de waterschappen beter en efficiënter uit te voeren. Kennisontwikkeling vindt vaak plaats in samenwerkingsverbanden. Zo moeten waterschappen voor de financiering van innovaties vanuit de innovatiemissie Landbouw, water en voedsel van de nationale topsectoren en voor Europese subsidies, cofinanciering inbrengen.

We ontvangen daarom graag de top 10 van projecten en/of samenwerkingsverbanden (in termen van hoogte van de financiële bijdrage), waarin het waterschap financieel heeft bijgedragen/geïnvesteerd in fundamentele en nieuwe kennis voor het waterschap en het waterbeheer, inclusief doel, bedrag en samenwerkingspartners. De bedragen kunnen eenmalig of periodiek zijn – het gaat om de totalen in het jaar 2023. Door deze uitvraag jaarlijks te halen krijgen we inzicht in de trend: blijven de investeringen door de jaren heen gelijk, of zien we een toe- of afname?

Als investering in kennisontwikkeling gelden activiteiten die voldoen aan de criteria :

- Nieuw: het onderzoek levert inzichten op die nieuw zijn voor de sector.
- Creatief: het onderzoek richt zich niet op routinematige veranderingen aan bestaande processen, maar gebruikt nieuwe concepten en ideeën, of wordt gebruikt voor tweede en derde orde leren.
- Onzeker: er is onzekerheid over de kosten, de tijd die nodig zijn om de beoogde resultaten van het onderzoek of experiment te behalen en het is onzeker of de doelen in enige mate gehaald kunnen worden.
- Systematisch: het onderzoek vindt op een geplande manier plaats, waarbij de stappen in het proces en de uitkomsten worden vastgelegd.
- Overdraagbaar / reproduceerbaar: de resultaten van het onderzoek moeten gedeeld kunnen worden, zodat het gebruik en de controleerbaarheid van de kennis mogelijk gemaakt wordt.
- De kennisontwikkeling moet generiek zijn en niet locatie specifiek. De kennis die opgedaan wordt, is bruikbaar voor andere situaties en locaties. Locatie specifiek is kennis die alleen gebruikt wordt voor specifieke waterbouwprojecten, zoals de voorbereiding van een beekherinrichting of het ontwerp van een nieuwe waterzuivering.

Het kan gaan om:

- Fundamenteel onderzoek: experimenteel of theoretisch onderzoek, met als doel om nieuwe kennis te verwerven van onderliggende principes en feiten, zonder dat er een specifieke toepassing beoogd wordt.
- Toegepast onderzoek: is origineel onderzoek met als doel nieuwe kennis op te doen, voor een specifiek doel.

Naast uw jaarlijkse bijdrage aan STOWA (die vragen we niet), kan het gaan om aanvullende projecten waarin u met STOWA kennisontwikkeling co-financiert. Het kan gaan om samenwerkingsverbanden met hogescholen, universiteiten, bedrijven (Adviesbureaus, Hydrologic, Nelen en Schuurmans etc.) en kennisinstellingen (zoals Deltares, KWR, Wetsus, KNMI).

Dataverzameling is op zichzelf geen investering in kennisontwikkeling. Als de data die verzameld worden, gebruikt worden voor het ontwikkelen van generieke nieuwe kennis, dan is het wel een investering in kennisontwikkeling.

Let op, betrek zowel de innovatiecoördinator en de subsidiecoördinator bij de beantwoording van deze vragen om tot een compleet beeld te komen.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Financiële bijdrage aan kennisontwikkeling	Top 10 van projecten of samenwerkingsverbanden voor kennisontwikkeling	Wat is de top 10 (in termen van hoogte van de financiële bijdrage) van projecten waarin het waterschap in 2023 financieel heeft bijgedragen aan kennisontwikkeling?	Wanneer er minder dan tien projecten zijn waarin het waterschap financieel heeft bijgedragen aan kennisontwikkeling graag alle projecten opgeven.	Dbisw
		Naam project of samenwerkingsverband gericht op kennisontwikkeling		dbisw1a tm dbisw10a
		Doel van project, of samenwerkingsverband gericht op kennisontwikkeling		dbisw1b tm dbisw10b
		Financiële bijdrage door waterschap in project of samenwerkingsverband gericht op kennisontwikkeling		dbisw1c tm dbisw10c

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Samenwerkingspartners in project of samenwerkingsverband gericht op kennisontwikkeling.	Bijvoorbeeld: kennisinstellingen, universiteiten en hogescholen, adviesbureaus	dbiswa1d tm dbiswa10d
		Wat was in 2023 de totale financiële bijdrage van het waterschap aan kennisontwikkeling?	Dit is een optelling van de bovengenoemde financiële bijdragen en eventuele overige bijdragen die niet passen binnen de top 10 van projecten.	Dbiswtot

8 Deelgebied: Dienstverlening

Alle activiteiten van de waterschappen zijn gericht op het verlenen van diensten aan de maatschappij. Dit thema 'dienstverlening' gaat over de momenten waarop direct contact tussen het waterschap en de omgeving plaatsvindt, zoals wanneer men een klacht of bezwaar indient, het waterschap wil bereiken voor een vraag of melding, of een vergunning aanvraagt. Zowel de tijdigheid als de kwaliteit van (de afhandeling van) dit contact komt aan bod. Ook is er aandacht voor digitale dienstverlening.

8.1 Klachten

Subdoel: Inzicht in de tijdigheid van de afhandeling van klachten: hoeveel ontvangen en hoeveel binnen wettelijke termijn afgehandeld?

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Klachten tijdig afhandelen		Registreerde uw waterschap in 2023 klachten?	Hier worden klachten bedoeld volgens de Algemene wet Bestuursrecht (Awb). In artikel 9.1 van de Awb staat: Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan. Hieronder vallen ook gedragingen van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan.	Dvkgreg
	# klachten	Hoeveel klachten zijn in totaal in 2023 ontvangen?		dvko
	Tijdige afhandeling klachten	Hoeveel % van het aantal klachten is in 2023 binnen de wettelijke termijn afgehandeld?	In artikel 9.11 van de Algemene wet bestuursrecht staat dat een klacht binnen zes weken na ontvangst van het klaagschrift afgehandeld moet zijn, met een verdaging van maximaal vier weken (indien hiervan schriftelijk mededeling is gedaan).	dvkoa

8.2 Servicenormen

Door het bestuurlijk vastleggen van uniforme gezamenlijke Servicenormen hebben de waterschappen duidelijk gemaakt welke dienstverlening onze inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden mogen verwachten. De set Servicenormen bevat afspraken over de dienstverlening via de contactkanalen (internet, e-mail, telefoon, brieven, balie), privacy en meldingen en ook de wettelijke termijnen voor klachten, kwijtschelding, bezwaarschriften belasting en watervergunningen.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Het waterschap voldoet aan de servicenormen	Hanteren van servicenormen	Hanteert uw waterschap op 31-12-2023 de set uniforme Servicenormen?	De set Servicenormen bevat afspraken over de dienstverlening via de contactkanalen (internet, e-mail, telefoon, brieven, balie), privacy en meldingen en ook de wettelijke termijnen voor klachten, kwijtschelding, bezwaarschriften belasting en watervergunningen.	Dvsn

8.3 Digitale dienstverlening

De waterschapssector staat aan het begin van de digitale transformatie. De baseline '[Basis op orde](#)' beschrijft wat minimaal nodig is om bij te kunnen blijven op het gebied van digitalisering. In de baseline zijn afspraken vastgelegd die de waterschappen met elkaar hebben gemaakt over vier onderwerpen:

- Digitale dienstverlening op orde;
- Organisatie en samenwerking op orde;
- Informatie op orde;
- Informatiebeveiliging en privacy op orde.

Per 2022 vindt monitoring van een deel van deze afspraken plaats in Waterschapsspiegel. Bij de vragen over deze afspraken wordt steeds verwezen naar de afspraak uit de Baseline waarop de vraag betrekking heeft. In de uitvraag 2024 (over het jaar 2023) gaan de vragen over het digitaal aanbieden van producten en diensten, toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties, en de toegankelijkheid van officiële publicaties.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Strategisch Informatieoverleg (SIO) ingesteld	Strategisch Informatieoverleg (SIO) ingesteld	In het kader van informatieveiligheid, heeft uw waterschap een strategisch informatieoverleg (SIO) ingesteld?	Het begrip Strategische Informatieoverleg (SIO) is geïntroduceerd in de toelichting op het in 2012 gewijzigde Archiefbesluit 1995. De wetgever voorziet hiermee in een structureel overleg waarbij alle benodigde deskundigheid op het gebied van de informatiehuishouding betrokken is. In het SIO vindt de ketengerichte belangenafweging in de informatiehuishouding plaats. Het is daarbij zaak dat alle relevante kennis en expertise in het informatiedomein bijeen worden gebracht door besluitvormers, beleidmakers, inhoudelijk deskundigen, ICT-specialisten, archivariissen en documentair informatiespecialisten. Hierdoor wordt - in samenhang - het beheer van informatie georganiseerd.	Dvssio

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Bereikbaarheid via verschillende communicatiemiddelen	Webcare team aanwezig	Had het waterschap op 31-12-2023 een web-care team, of een dergelijke dienst ingekocht?		Dvswt

8.3.1 Digitaal aanbod van producten en diensten

In 2024 treedt de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in werking. Deze wet verplicht waterschappen om alle berichten van burgers en bedrijven in het kader van formele procedures elektronisch te ontvangen en af te handelen. In overleg met de themagroep Digitale Dienstverlening van de Unie van Waterschappen en een jurist van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is in 2019 vastgesteld dat het voor de waterschappen gaat om berichtgeving met betrekking tot de volgende producten en diensten:

1. Bezwaar tegen een besluit
2. Wettelijke klacht indienen (gedraging)
3. Klacht aanbesteding
4. Nadeelcompensatie
5. Handhavingsverzoek
6. Melding lozing afvalwater huishoudens
7. Zienswijze indienen
8. Subsidieverzoek behandelen
9. Verzoek om (milieu) informatie / WOB
10. Verzoek om kwijtschelding waterschapsbelasting
11. Bezwaar tegen waterschapsbelasting
12. Rectificatie en aanvulling persoonsgegevens (AVG)
13. Aanvraag vergunning
14. Verplichte melding activiteiten

Deze producten en diensten moeten op de website van het waterschap vindbaar zijn en het waterschap moet voor deze producten en diensten een voldoende betrouwbaar digitaal kanaal aanwijzen waarvan burgers en bedrijven gebruik kunnen maken.

De volgende afspraken uit de Baseline gaan over het digitale aanbod van producten en diensten:

- *Afspraak 1: Vanaf 2022 kan het waterschap alle berichten van burgers en bedrijven in het kader van formele procedures elektronisch ontvangen en afhandelen.*
- *Afspraak 5: Uiterlijk 29 september 2018 wordt aan de eIDAS-verordening voldaan, zodat burgers en bedrijven uit alle Europese lidstaten met hun eigen nationale inlogmiddel beveiligde toegang hebben tot de digitale dienstverlening van het waterschap.*
- *Afspraak 2: De digitale dienstverlening van het waterschap is ook via de landelijke overheidsportalen toegankelijk voor burgers en bedrijven.*
- *Afspraak 7: Belastingaanslagen en andere brieven worden door het waterschap digitaal aan bedrijven verzonden via de Berichtenbox voor bedrijven en aan burgers verzonden via MijnOverheid Berichtenbox.*

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Digitaal aanbieden van producten aan burgers en bedrijven (afspraak 1)	Wijze van digitaal aanvragen	Via welke middelen/kanalen kunnen burgers en bedrijven de 14 formele producten en diensten aanvragen bij uw waterschap?	Graag aangeven voor de 14 producten en diensten. Per product / dienst zijn meerdere antwoorden mogelijk. U kunt kiezen uit de volgende opties: <ul style="list-style-type: none"> - het product wordt nog niet digitaal op de website aangeboden - via een link naar een andere, externe website zoals het OLO of een belastingsamenwerking - op de website staat een emailadres waar burgers / bedrijven hun (aan)vraag, bezwaar of klacht naar toe kunnen sturen - burgers / bedrijven kunnen zonder in te hoeven loggen een eFormulier invullen en verzenden 	Digiaanbod1 t/m digiaanbod14

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			<ul style="list-style-type: none"> - na inloggen met DigiD / eHerkenning kunnen burgers / bedrijven een eFormulier invullen en verzenden - burgers / bedrijven kunnen via DigiD / eHerkenning inloggen op een digitaal loket (PIP / BIP) waar het product digitaal wordt aangeboden - bedrijven kunnen het product aanvragen via de beveiligde berichtenbox voor bedrijven. - burgers/bedrijven kunnen zonder in te hoeven loggen een pdf-formulier van de website downloaden, invullen, printen en opsturen. 	
	Aanvullende informatie aanleveren.	Als na de digitale aanvraag van een product / dienst blijkt dat er nog nadere informatie nodig is, kunnen burgers / bedrijven dit dan op dezelfde manier digitaal afhandelen als bij de oorspronkelijke aanvraag?		Digiaanni1 t/m digiaanni14
	Ontvangstbevestiging	Krijgen burgers / bedrijven na hun digitale aanvraag van een product / dienst ook een digitale ontvangstbevestiging van uw waterschap? Het gaat hier om een standaard berichtservice vanuit de digitale voorziening	Antwoordmogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> - ja - nee - anders (graag toelichten) 	Digiaanon1 t/m digiaanon14
Europees erkend inlogmiddel (afspraak 5)		Kunnen burgers en bedrijven uit andere Europese lidstaten bij uw waterschap inloggen met hun Europese erkende inlogmiddel en	Keuzemogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> - ja, Europese burgers en bedrijven kunnen via eIDAS bij het 	digiaaneu

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		vervolgens gebruik maken van uw digitale aanbod van producten en diensten?	<p>waterschap inloggen en gebruik maken van de digitale dienstverlening.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ja, Europese burgers en bedrijven kunnen via eIDAS bij het waterschap inloggen en deels gebruik maken van de digitale dienstverlening - nee, het waterschap is wel technisch aangesloten op eIDAS maar eIDAS wordt nog niet gebruikt in de digitale dienstverlening - nee, het waterschap is nog niet aangesloten op eIDAS - 	
Toegankelijkheid via landelijke overheidsportalen (afspraak 2)		Welke producten en diensten biedt uw waterschap digitaal aan burgers aan via de website www.overheid.nl en aan bedrijven via de website www.ondernemersplein.nl ?	Aangeven voor de 14 genoemde producten en diensten.	Digiaanws1, digiaanws2
Brieven via berichtenbox (afspraak 7)		In hoeverre maakt uw waterschap gebruik van MijnOverheid Berichtenbox om digitaal berichten naar burgers te sturen?	<p>Keuzemogelijkheden:</p> <p>Nee, het waterschap maakt hier geen gebruik van</p> <p>Ja, het waterschap maakt hier gebruik van voor de volgende correspondentie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belastingaanslag - Vergunningaanvraag of activiteitenmelding - Bezwaar en beroep 	Digiaanmo, digiaanmoc, digiaanmoca

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			<ul style="list-style-type: none"> - Document met bijlagen - Anders <p>LET OP: hier wordt alleen het gebruik door het waterschap zelf bedoeld, en niet het gebruik door andere partijen (zoals de belastingssamenwerking)</p>	
		In hoeverre maakt uw waterschap gebruik van de Berichtenbox voor Bedrijven om digitaal berichten naar ondernemers te sturen?	<p>Keuzemogelijkheden:</p> <p>Nee, het waterschap maakt hier geen gebruik van</p> <p>Ja, het waterschap maakt hier gebruik van voor de volgende correspondentie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belastingaanslag - Vergunningaanvraag of activiteitenmelding - Bezwaar en beroep - Document met bijlagen - Anders <p>LET OP: hier wordt alleen het gebruik door het waterschap zelf bedoeld, en niet het gebruik door andere partijen (zoals de belastingssamenwerking)</p>	Digiaanbb, digiaabbc, digiaanmbba

8.3.2 Toegankelijke websites en mobiele applicaties

De websites en mobiele applicaties van de overheid moeten toegankelijk zijn voor alle burgers en bedrijven. De Europese toegankelijkheidsstandaard EN 301 549 zorgt voor het toegankelijk maken van ICT-producten en -diensten voor mensen met een functiebeperving, bijvoorbeeld blinden en

slechtzienden. De toegankelijkheidsstandaard omvat eisen aan onder andere afbeeldingen, formulieren, tabellen, audio & video, geo-informatie, navigatie en pdf-bestanden op websites en in mobiele applicaties.

De volgende afspraak heeft hierop betrekking:

- *Afspraak 8: Alle websites van het waterschap voldoen vanaf 23 september 2020 aan de Europese toegankelijkheidsstandaard en alle mobiele applicaties voldoen hieraan per 23 juni 2021.*

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Voldoen aan toegankelijkheidsstandaard (afspraak 8)	Toegankelijkheidsverklaring	Heeft uw waterschap een toegankelijkheidsverklaring op de eigen website en in het register van Logius (https://www.toegankelijkheidsverklaring.nl/register?instantie=&naam=.) gepubliceerd?	Opties: - Ja, er staat een toegankelijkheidsverklaring op de website en in het register van Logius - Ja, er staat een toegankelijkheidsverklaring op de website van ons waterschap maar nog niet in het register van Logius - Nee, het waterschap heeft nog geen toegankelijkheidsverklaring gepubliceerd -	digitoegv
	Toegankelijkheid website	Wat is de status van de toegankelijkheid van de hoofdwebsite van uw waterschap? - Status A – Voldoet volledig - Status B – Voldoet gedeeltelijk - Status C – Eerste maatregelen genomen - Status D – Voldoet niet		digitoegs
		Bij status B, C en D vervolgvraag:	Graag aangeven voor de volgende categorieën: - Kantoorbestandsformaten (PDF, Word)	Digitoegst

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Welke typen content van uw website voldoen niet aan de toegankelijkheidsstandaard? (meerdere antwoorden mogelijk)	<ul style="list-style-type: none"> - Geluid, bewegend beeld en filmpjes - Intranetten, extranetten en cloudapplicaties - Reproducties van erfgoedstukken - Inhoud van archieven - Van derden afkomstige inhoud - Administratieve processen op de website (bijv. eFormulieren, invulbare PDF's) 	
		Wanneer verwacht uw waterschap een hogere status te bereiken en waar is dit van afhankelijk?		Digitoegsd, Digitoegsafh
	Toegankelijkheid mobiele applicaties	<p>Wat is de status van de toegankelijkheid van de mobiele applicaties van uw waterschap?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Status A – Voldoet volledig - Status B – Voldoet gedeeltelijk - Status C – Eerste maatregelen genomen - Status D – Voldoet niet 		digitoegm
		<p>Bij status B, C en D vervolgvraag:</p> <p>Welke typen content van uw mobiele applicaties voldoen niet aan de toegankelijkheidsstandaard?</p>	<p>Graag aangeven voor de volgende categorieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kantoorbestandsformaten (PDF, Word) - Geluid, bewegend beeld en filmpjes - Intranetten, extranetten en cloudapplicaties - Reproducties van erfgoedstukken - Inhoud van archieven - Van derden afkomstige inhoud - Administratieve processen op de website (bijv. eFormulieren, invulbare PDF's) 	Digitoegmt

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Wanneer verwacht uw waterschap een hogere status te bereiken en waar is dit van afhankelijk?		Digitoegmdat, Digitoegmafh
	Uitwerking wettelijke eisen	In hoeverre heeft uw waterschap de wettelijke eisen voor digitale toegankelijkheid uitgewerkt in een eigen koers/ambitie (uitgewerkt in stappen voor korte en lange termijn – het verbeterplan)?	Antwoordmogelijkheden: - Hieraan is nog niet begonnen - Dit is in concept uitgewerkt - Dit is geïntroduceerd in organisatie - Dit is geïmplementeerd in organisatie	Digitoegkoe
		In hoeverre heeft uw waterschap de wettelijke eisen voor digitale toegankelijkheid uitgewerkt in draagvlak in de organisatie - zoals managementverantwoordelijkheid, beleggen van bevoegdheden (bijv. bij communicatie, webbeheer, bestuursondersteuning, etc.) en opleiding van huidige en toekomstige medewerkers?	Antwoordmogelijkheden: - Hieraan is nog niet begonnen - Dit is in concept uitgewerkt - Dit is geïntroduceerd in organisatie - Dit is geïmplementeerd in organisatie	digitoegdra
		In hoeverre heeft uw waterschap de wettelijke eisen voor digitale toegankelijkheid uitgewerkt in bestuurlijke betrokkenheid – zoals het onderbrengen bij één van de dagelijks bestuursleden?	Antwoordmogelijkheden: - Hieraan is nog niet begonnen - Dit is in concept uitgewerkt - Dit is geïntroduceerd in organisatie - Dit is geïmplementeerd in organisatie	digitoegbes

8.3.3 Officiële publicaties digitaal toegankelijk

Op 1 juli 2021 is de Wet elektronische publicaties (Wep) van kracht geworden. Deze wet verplicht bestuursorganen om alle officiële publicaties online te zetten via de website www.officielebekendmakingen.nl. Daardoor wordt het voor burgers mogelijk om op één website alle algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van de overheid te raadplegen.

De volgende afspraak heeft hierop betrekking:

Afspraak 9: Kennisgevingen, bekendmakingen en beleidsregels van het waterschap worden digitaal toegankelijk gemaakt via het product Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP) en voorgenomen besluiten worden elektronisch ter inzage gelegd.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Officiële publicaties digitaal toegankelijk (afspraak 9)	Bekendmakingen	in hoeverre worden de bekendmakingen, van het waterschap via het product Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP) digitaal toegankelijk gemaakt op de website www.officielebekendmakingen.nl ?	Opties: - nee, hier wordt nog aan gewerkt - ja, maar nog niet allemaal - ja, allemaal	digipubb
	Kennisgevingen	in hoeverre worden de kennisgevingen van het waterschap via het product Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP) digitaal toegankelijk gemaakt op de website www.officielebekendmakingen.nl ?	Opties: - nee, hier wordt nog aan gewerkt - ja, maar nog niet allemaal - ja, allemaal	digipubk
	Beleidsregels	in hoeverre worden de beleidsregels van het waterschap via het product Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP) digitaal toegankelijk gemaakt op de website www.officielebekendmakingen.nl ?	Opties: - nee, hier wordt nog aan gewerkt - ja, maar nog niet allemaal - ja, allemaal	digipubr
	Elektronische terinzagelegging	Legt uw waterschap voorgenomen besluiten elektronisch ter inzage? - Nee, nog niet maar dat gaat het waterschap via DROP doen		digipubi

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<ul style="list-style-type: none">- Nee, nog niet maar dat gaat het waterschap via de eigen website doen- Ja, dat doet het waterschap via DROP- Ja, dat doet het waterschap via de eigen website		

8.4 Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet en heeft dus ook betrekking op de waterschappen. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is per 1 mei 2022 in werking getreden. De Rijksoverheid stelt incidentele middelen beschikbaar om de Woo te implementeren en structurele middelen om de extra uitvoeringskosten als gevolg van de Woo te dekken. Daarom brengen we vanaf de uitvraag in 2023 in kaart hoe de waterschappen de Woo uitvoeren. De gevraagde informatie is ook onderdeel van de op grond van de Woo verplichte openbaarheidsparagraaf in de jaarverslagen en begrotingen van de waterschappen.

8.4.1 Actieve openbaarmakingsplicht

De Woo verplicht overheden om – gefaseerd in een periode van vijf jaar - actief documenten uit elf informatiecategorieën te publiceren. Onderstaande vragen gaan over deze actieve openbaarmakingsplicht. In de loop van 2023 is de actieve publicatie van de eerste informatiecategorieën verplicht geworden.

Het was aanvankelijk de bedoeling dat de actieve publicatie dient via de landelijke PLOOI voorziening plaats zou gaan vinden. Eind 2022 is een streep gezet door het huidige ontwerp van de PLOOI-voorziening. Op koepel-niveau wordt momenteel overlegd hoe verder.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Actieve openbaarmakingsplicht	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Wet en regelgeving, overige besluiten algemene strekking en ontwerpen waarover extern advies is gevraagd" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 1a, 1b en 1c <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodwet
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodp
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Inzicht in de organisatie / werkwijze, de bereikbaarheid, en de wijze waarop een informatieverzoek kan worden ingediend" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 1d en 1e <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodinz

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodip
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Vergaderstukken en verslagen van het algemeen bestuur en zijn commissies en de bij het algemeen bestuur ingekomen stukken" zijn in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2a en 2c <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodverg
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodvp
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Agenda's en besluitenlijsten van het dagelijks bestuur" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2d <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodagen
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodap
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Adviezen met betrekking tot de ontwerpen uit categorie 1 en adviezen van adviescommissies die niet zien op individuele zaken" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2e <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodadv
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodop

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Convenanten" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2f <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodconv
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodcp
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Jaarplannen en jaarverslagen" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2g <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodjaar
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodjp
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Woo-verzoeken (incl. beslissing en verstrekte informatie)" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2i <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodwoo
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	Woodwp
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Onderzoeksrapporten" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2j <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodonz
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	Woodrp
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Beschikkingen" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2k; 3.3a <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodbesch

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodbp
	Gepubliceerd	Zijn er documenten uit de categorie "Klacht-oordelen" in 2023 openbaar gepubliceerd?	Conform art. Woo 3.3, 2l <i>Meerkeuze: alle documenten, een deel van de documenten, geen documenten</i>	woodkla
	Platform	Indien alle of een deel van de documenten zijn gepubliceerd: Op welk platform zijn de documenten uit deze categorie gepubliceerd?	Omdat de PLOOI voorziening nog niet beschikbaar is, graag aangeven welk platform in plaats daarvan is gebruikt.	woodkp

8.4.2 Overige onderdelen Woo

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Inspanningsverplichting openbaarmaking andere documenten	Type documenten	Welke andere typen documenten heeft u in 2023 openbaar gemaakt op basis van de inspanningsverplichting?	Conform artikel 3.1 Woo. Hier worden documenten bedoeld die niet vallen onder de 11 categorieën van de actieve openbaarmakingsplicht.	woodt
Passieve openbaarmakingen	# Woo-verzoeken	Hoeveel Woo-verzoeken heeft het waterschap in 2023 ontvangen?	openbaarmaking op verzoek; hoofdstuk 4 Woo Hierbij maakt het niet uit of het eerst een ander soort verzoek was of later een ander soort verzoek is geworden.	woodtap
	Tijdige afhandeling Woo-verzoeken	Hoeveel Woo-verzoeken heeft het waterschap tijdig afgehandeld (inclusief verlenging, peildatum, 1 maart 2024)	Naast de 6 weken termijn is het ook toegestaan in overleg met de verzoeker een andere termijn af te spreken. In beide gevallen is het dan binnen de gestelde termijn.	<i>woodverz</i>

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			<i>Berekening: aantal tijdig afgehandeld / aantal ontvangen</i>	woodverzp
Woo-contactpersoon	Datum in dienst	Per welke datum heeft uw waterschap een Woo-contactpersoon in dienst?		woodd

8.5 Vergunningen, toezicht, handhaving en bezwaren

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Verlenen van vergunningen	# aanvragen ontvangen	Hoeveel vergunningaanvragen m.b.t. de Waterwet en de keur zijn in 2023 ontvangen?	Het gaat om het totaal aantal geregistreerde vergunningaanvragen, inclusief de aanvragen die niet in behandeling zijn genomen en/of zijn ingetrokken of geweigerd.	dvwo
	# aangevraagd via OLO	Hoeveel van deze (dvwo) vergunningaanvragen zijn via OLO (Omgevings Loket Online) ingediend?		dvolo
	#meervoudige of enkelvoudige vergunningaanvragen	Hoeveel van deze aanvragen zijn: - Meervoudige aanvragen - Enkelvoudige aanvragen	Aantal vergunningaanvragen zoals ingevuld bij dvwo	dvma dvvea
	Welke activiteiten	Kunt u de vergunningaanvragen uitsplitsen; naar activiteiten waarvoor er vergunningen worden aangevraagd? - Activiteiten in en bij het water - Activiteiten in en bij een dijk of kade - Activiteiten in en bij wegen - Activiteiten in en bij vaarwegen - Water onttrekken - Water lozen	Aantal vergunningaanvragen zoals ingevuld bij dvwo	dvwat dvdiijk dvweg dvvaar dvwatont dvwatloz
	#m.e.r.	Bij hoeveel van deze vergunningaanvragen is een m.e.r. (beoordeling) gemaakt/ingediend	Deel van de vergunningaanvragen zoals ingevuld bij dvwo	dvmer
	# niet in behandeling	Aantal vergunningaanvragen niet in behandeling genomen	Het gaat hier om vergunningaanvragen die zijn doorgestuurd, niet vergunningplichtig of waarbij onvoldoende informatie is aangeleverd.	dvwn

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			Let op: dit kan ook in 2024 hebben plaatsgevonden. Peildatum is 1 maart 2024.	
	# ingetrokken	Aantal vergunningaanvragen ingetrokken	Let op: dit kan ook in 2024 hebben plaatsgevonden. Peildatum is 1 maart 2024.	Dvwwt
	# geweigerd	Aantal vergunningaanvragen geweigerd	Let op: dit kan ook in 2024 hebben plaatsgevonden. Peildatum is 1 maart 2024.	Dvwwg
	# behandeld	BEREKENING: Aantal vergunningaanvragen behandeld	[dvwwo] - ([dvwwn] + [dvwwt] + [dvwwg])	dvwwb
	# vooroverleg	Bij hoeveel (aantal) van de in 2023 behandelde vergunningaanvragen heeft vooroverleg plaatsgevonden met de initiatiefnemer?	Omgevingsoverleg, bedoeld als via het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) ingericht	dvwwbv
	# verleend (van aangevraagd vorig jaar, kan ook dit jaar)	Hoeveel van de behandelde vergunningaanvragen zijn verleend?	Let op: dit kan ook in 2024 hebben plaatsgevonden. Peildatum is 1 maart 2024.	dvwwbva
	# vergunningen eigen dienst	Hoeveel vergunningen eigen dienst heeft u in 2023 verleend?		dvwwve
	# verleend (totaal in vorig jaar, excl. dit jaar)	Hoeveel vergunningen Waterwet en de keur heeft het waterschap in totaal in 2023 verleend?	Let op: dit betreft alle vergunningen die in 2023 zijn verleend, ook als de aanvraag in een ander jaar heeft plaatsgevonden.	Dvwwv
	# tijdig afgehandeld (excl. verlenging)	Hoeveel van de behandelde vergunningaanvragen die in het kader van de Waterwet en de keur in 2023 zijn ontvangen, zijn binnen de termijn van 8 weken (reguliere procedure) afgehandeld?	Let op: Vergunningen waarvoor de termijn is verlengd tellen hier dus niet mee. Afhandeling kan ook in 2024 plaats hebben gevonden. Peildatum is 1 maart 2024.	a_dvwwoa
	# tijdig afgehandeld (na verlenging)	Hoeveel van de behandelde vergunningaanvragen die in het kader van de Waterwet en de keur in 2023 zijn ontvangen, zijn na	Let op: Het gaat hier uitsluitend om vergunningaanvragen waarvoor de termijn (na de eerste 8 weken) is verlengd, en die	Dvwwoa

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		verlenging binnen de geldende termijn afgehandeld?	vervolgens binnen de nieuw geldende termijn zijn afgehandeld.	
	% tijdig afgehandeld (excl. verlenging)	BEREKENING: aandeel vergunningaanvragen afgehandeld binnen termijn van 8 weken	$a_dvvwoa / dvvwb * 100$	dvvwoa
	% tijdig afgehandeld (na verlenging)	BEREKENING: aandeel vergunningaanvragen na verlenging afgehandeld binnen geldende termijn	$dvvwoat / dvvwb * 100$	dvvwoag
	% vergunningaanvragen binnen wettelijke termijn afgehandeld	BEREKENING: aandeel vergunningaanvragen afgehandeld binnen geldende termijn	$[(a_dvvwoa + dvvwoat) / dvvwb] * 100$ Met: $[a_dvvwoa] = [dvvwoa] * [dvvwb]$	dvvgeld
	# verbeurde dwangsommen	In hoeveel gevallen heeft uw waterschap in 2022/2023 een dwangsom verbeurd vanwege overschrijding van de beslistermijn?		dvvdwo
Leges	Leges	Worden er leges geheven voor vergunningverlening aan initiatiefnemers? Ja/nee <i>NB deze vraag werd al gesteld maar is verplaatst.</i>		omgl
	leges % kostendekkend	Indien ja, naar welk kostendekkendheidspercentage wordt gestreefd (%) <i>NB deze vraag werd al gesteld maar is verplaatst.</i>		omglp
	Leges andere overheden	Worden er leges bij andere overheden geheven i.v.m. uitgebrachte adviezen door het waterschap? Ja/nee		omglo

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<i>NB deze vraag werd al gesteld maar is verplaatst.</i>		
Omgevingstafels	# omgevingstafels	Hoeveel formele verzoeken tot samenwerking in het kader van de vergunningverlening heeft uw waterschap ontvangen?	Bedoeld wordt samenwerking in de geest van de Omgevingswet, middels een Omgevingstafel.	dvwform
		Op hoeveel van deze verzoeken is uw waterschap daadwerkelijk ingegaan?		dvwformi
Meldingen	# meldingen	Hoeveel meldingen heeft het waterschap op basis van (de onderliggende regelgeving bij) de Waterwet en de keur in totaal in 2023 geregistreerd?	Het gaat hier om de meldplicht bij activiteiten in en om het watersysteem (dus NIET om andere meldingen, zoals meldingen door inwoners over dode vissen of opmerkingen over onderhoudsactiviteiten).	dvwwog
	# ingediend via OLO	Hoeveel van deze (dvwwog) meldingen zijn via OLO (Omgevings Loket Online) ingediend?		Dvwwolo
Aanpak diffuse emissies	#acties	Hoeveel acties heeft uw waterschap ondernomen om derden te stimuleren emissies te verminderen? <i>N.B. deze vraag werd eerder al gesteld en is verplaatst</i>	t.b.v. kosten Stimulering derden aanpak diffuse emissies	omgtem
Inspectie en handhaving	# handhavingverzoeken	Hoeveel handhavingssverzoeken heeft het waterschap in 2023 ontvangen?	Dit kunnen handhavingverzoeken zijn van een andere bevoegd gezag, of van iedere andere belanghebbende, zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties etc.	dvwhv
	# inspectiebezoeken	Hoeveel inspectiebezoeken heeft het waterschap in totaal in 2023 uitgevoerd?	keur en bedrijfsbezoeken, exclusief schouwcontroles	dvwhi

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# inspectiebezoeken bedrijven	waarvan hoeveel inspectiebezoeken bedrijven?		dwvhib
	# inspectiebezoeken keur	waarvan hoeveel inspectiebezoeken keur?		dwvhik
		CHECK: Totaal inspectiebezoeken bedrijven + inspectiebezoeken keur		dwvhit
	# overtredingen	Hoeveel overtredingen zijn (bij inspectiebezoeken) in totaal geconstateerd?	Dit zijn uitgedeelde waarschuwingen	dwvho
	# processen verbaal	Hoeveel processen verbaal (niet voor bestuurlijke strafbeschikkingen (BSB)) heeft het waterschap in totaal in 2023 opge maakt?	Een proces verbaal wordt uitgedeeld bij een strafrechtelijke overtreding, die de overtreder niet zelf kan herstellen/ terugdraaien (exclusief reguliere schouwvoering)	dwvhp
	# bestuurlijke strafbeschikkingen	Hoeveel Bestuurlijke strafbeschikkingen (BSB) heeft uw waterschap in totaal in 2023 opge maakt?	De bestuurlijke strafbeschikking is een (strafrechtelijk) instrument op basis van het Besluit OM-afdoening voor misdrijven of overtredingen in de sfeer van milieuwetgeving. Het Transactiebesluit milieudelicten is hierin opgegaan.	dwvhbs
	# definitieve beschikkingen	Hoeveel definitieve bestuursrechtelijke beschikkingen in het kader van handhaving heeft het waterschap in totaal in 2023 opgelegd ?	Als de overtreder zelf in staat is om de overtreding te beëindigen wordt na hercontrole van de inspectie en constatering dat de overtreding niet is beëindigd een beschikking opgelegd (exclusief reguliere schouwvoering)	dwvhbh
	Gebruik maken van mediation	Maakt uw waterschap gebruik van de informele aanpak c.q. (pre)mediation?	In het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving	dwvhmd
	# mediation uitgevoerd	Hoeveel keer is gebruik gemaakt van deze aanpak?		dwvhmda

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# mediation succesvol	In hoeveel van de gevallen waarin de informele aanpak of (pre)mediation is gebruikt was dat succesvol?		dvwms
		Berekening: spontane naleving	$100 - ([dvw\text{ho}] / ([dvw\text{hi}] / 100))$	dvwspn
		Berekening: Naleving bij hercontrole	$100 - (((dvw\text{hp}] + [dvw\text{hbs}] + [dvw\text{hbh}]) / ([dvw\text{hi}] / 100))$	dvwal

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Afhandeling bezwaarschriften	# bezwaarschriften in behandeling genomen	Hoeveel bezwaarschriften heeft uw waterschap in 2023 in behandeling genomen? (exclusief belastingbezwaren)	Het gaat hierbij om alle bezwaarschriften die bij het waterschap zijn ingediend, niet alleen m.b.t. de vergunningverlening. De belastingbezwaren tellen hier niet mee, die worden uitgevraagd via de belastingkantoren. LET OP: bezwaren kunnen in een ander jaar zijn binnengekomen.	dvvb
	Aard van bezwaarschriften	Wat was de aard van deze bezwaarschriften?		
		aantal bezwaren op handhavingsbeschikkingen dwangsom		dvvbgdw
		aantal bezwaren op handhavingsbeschikking bestuursdwang		dvvbgbd
		aantal bezwaren op vergunningverlening		dvvbgv
		aantal bezwaren op Wob-besluiten		dvvbgwo
		aantal overige bezwaren		dvvbgob

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	% tijdig afgehandeld	Hoeveel % van de in 2023 behandelde bezwaarschriften is binnen de wettelijke termijn afgehandeld?	In artikel 7.10 van de Algemene wet bestuursrecht staat genoemd dat een bestuursorgaan in principe binnen zes weken een bezwaarschrift moet beslissen, met een mogelijke verdaging van zes weken (indien indiener hiervan schriftelijk op de hoogte is gesteld).	dvvbtt
	Aard van besluit op bezwaarschriften	Wat was de aard van het besluit op de bezwaarschriften?		
		aantal niet-ontvankelijk	Een bezwaar wordt niet-ontvankelijk verklaard, als er procedureel iets niet in orde is. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om overschrijding van de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift.	dvvbgno
		aantal gegrond handhavingsbeschikkingen dwangsom		dvvbggdw
		aantal gegrond handhavingsbeschikking bestuursdwang		dvvbggbd
		aantal gegronde bezwaren op vergunningverlening		dvvbggvw
		aantal gegronde bezwaren op Woo-besluiten		dvvbggwo
		aantal gegronde overige bezwaren		dvvbggob
		aantal ongegrond		dvvbggo
		aantal anders		dvvbgga
Afhandeling beroepen	# aangetekende beroepen	In hoeveel gevallen is er in 2023 beroep tegen het waterschapsbesluit aangetekend (uitgezonderd belastingen)?		dvvrb

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# vernietigingen van besluiten n.a.v. beroepen	In hoeveel gevallen heeft de uitspraak van deze beroepen (inclusief evt. hoger beroepen) geleid tot vernietiging van het waterschapsbesluit (uitgezonderd belastingen)?		dvrvv

8.6 Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Daarom is wet- en regelgeving met betrekking tot de leefomgeving gebundeld en gemoderniseerd. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over wet- en regelgeving over water, milieu, bouwen, ruimtelijke ordening en natuur. Ook de waterschappen krijgen daar dus mee te maken. Verschillende aspecten van de Omgevingswet worden op grond van landelijk gemaakte afspraken gemonitord: de werking van de zogenaamde kerninstrumenten en de financiële effecten. Daarom zijn vanaf de uitvraag in 2023 (over 2022) nieuwe vragen opgenomen. Met dezelfde achtergrond zijn aan het voorgaande deel van de uitvraag (vergunningen, toezicht, handhaving en bezwaren) enkele vragen toegevoegd. Hetzelfde geldt voor het hierna volgende financiële deel van de uitvraag.

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Dat betekent dat de uitvraag nog één jaar betrekking heeft op een periode voor de inwerkingtreding. We monitoren kerninstrumenten, verbeterdoelen, uitvoeringsprincipes en financiën om deze gegevens te kunnen aanleveren voor de diverse landelijke monitoring die de komende periode zal plaatsvinden. In 2024 is gekozen om de vragen die over 2022 nog apart onder het kopje 'Omgevingswet' werden uitgevraagd zo veel mogelijk onder te brengen bij andere hoofdstukken, zoals bijvoorbeeld vergunningen, toezicht, handhaving en bezwaren. Het aantal vragen onder het aparte kopje Omgevingswet is dan ook aanmerkelijk geringer geworden, maar de vragen van de vorige ronde zijn over het algemeen gebleven. De vragen zijn in belangrijke mate afgeleid van de interbestuurlijk tot stand gekomen opzet van de landelijke monitors, waarbij rekening is gehouden met opmerkingen die vorig jaar door de waterschappen zijn gemaakt.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Omgevingsvisie	Omgevingsvisies	Heeft uw waterschap een formeel vastgestelde, niet-verplichte Omgevingsvisie of Watervisie op 31 december 2023?		omgv
Participatie	Participatiebeleid	Heeft uw waterschap op 31 december 2023 formeel vastgesteld participatiebeleid? (ja/nee)		omgp
	Participatieverordening	Heeft uw waterschap op 31 december 2023 een formeel vastgestelde participatieverordening? (ja/nee)		omgpv
	Participatieladder	Is er een participatieladder vastgesteld?	Ja,nee	omgpart
		Wordt gebruik van de ladder gemonitord?	Ja/nee	omgpartm

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Zo ja, hoe wordt het gebruik van de participatieladder gemonitord?	En zo ja, hoe?	omgpartmh
		Is inzichtelijk welke treden van de ladder zijn ingezet bij watergebiedsplannen: ja/nee, bij ja: treden benoemen infrastructurele dijkprojecten: ja/nee, bij ja: treden benoemen beleidsvorming: ja/nee, bij ja: treden benoemen	En bij ja, meerkeuze uit de volgende treden (meerdere opties mogelijk): Zelfbeheer Meebeslissen Co-producen Consulteren Luisteren Informereren	Omgwgp Omgwgp Omgid Omgid Omgbel Omgbelt
Waterschapsverordening	Waterschapsverordening vastgesteld	Heeft uw waterschap op 31 december 2023 een formeel vastgestelde waterschapsverordening?		omgw
	Bruidsschat overgenomen	Heeft uw waterschap de bruidsschat overgenomen in de waterschapsverordening? Antwoordmogelijkheden: volledig, gedeeltelijk of niet.		omgb
		En bij volledig of gedeeltelijk: hoe? Meerkeuze optie met meerdere antwoorden mogelijk: - Door regels over te nemen - Door regels te versoepelen - Door regels aan te scherpen - Door regels te laten vervallen		omgbh
	Maatwerkregels	Heeft u in de vastgestelde waterschapsverordening maatwerkregels toegepast? (Ja/nee)	Maatwerkregels zijn algemene regels over activiteiten	Omgm

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	# maatwerkvoorschriften	In hoeveel gevallen heeft uw waterschap in 2023 maatwerkvoorschriften vastgesteld?	Maatwerkvoorschriften hebben betrekking op individuele gevallen.	Omgmn
	# maatwerkvoorschriften initiatiefnemer	In hoeveel van deze gevallen werd het maatwerkvoorschrift vastgesteld op verzoek van de initiatiefnemer?		omgmni
	# maatwerkvoorschriften eigen initiatief	In hoeveel van deze gevallen werd het maatwerkvoorschrift vastgesteld op eigen initiatief van het waterschap?		omgmnw
	Actualisatie waterschapsverordening	Hoeveel wijzigingsbesluiten zijn er in 2023 geweest voor de waterschapsverordening?		omgwwv
		Heeft u in 2023 wijzigingen doorgevoerd die leiden tot minder vergunningplichten?		omgwwv
		In welk jaar vindt de volgende wijziging van de waterschapsverordening plaats?	jaartal	omgwjr
		Zal hierbij een wijziging worden doorgevoerd die leidt tot minder vergunningplichten?	ja/nee	omgwvl
Projectplannen	# projectplannen	Hoeveel projectplannen zijn er in 2023 formeel vastgesteld?		Omgpp
Projectbesluiten	# projectbesluiten	Hoeveel projectbesluiten (totaal van vrijwillig en verplicht) heeft het waterschap genomen?	Het gaat om projectbesluiten die worden ingezet om complexe projecten van publiek belang doorgang te laten vinden.	omgpb
	#projectbesluit is omgevingsvergunning	In hoeveel van deze gevallen geldt het projectbesluit als omgevingsvergunning?		omgpbo
	#m.e.r bij projectbesluiten	Bij hoeveel projectbesluiten is een m.e.r.-(beoordeling) gemaakt/ingediend?		omgpbm
	#onteigening	Is in 2023 grond onteigend door het waterschap?		omgont
		en zo ja voor hoeveel m ²		omgontm

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Programma implementatie Omgevingswet	Programma- of projectleider	Was er op 31-12-2023 nog een programma-/projectleider Omgevingswet buiten de lijnorganisatie actief?		omgpiop
	Programma- of projectorganisatie	Was er op 31-12-2023 nog een programma-/projectorganisatie Omgevingswet buiten de lijnorganisatie actief?		omgpiop
Adviezen aan derden		Hoeveel adviezen op vergunningen van andere bevoegde gezagen heeft uw waterschap in 2023 uitgebracht?	t.b.v. kosten Adviezen Omgevingsrecht	omgtvg
		Hoeveel adviezen Waterwet heeft uw waterschap in 2023 uitgebracht aan andere waterbeheerders?	t.b.v. kosten adviezen Waterwet aan andere waterbeheerders	omgtww
		Hoeveel adviezen heeft uw waterschap in 2023 verleend aan gemeenten in het kader van stedelijk waterbeheer?	t.b.v kosten Rioleringsplannen (advisering gemeenten)	omgtsw

9 Deelgebied: Financiën

Het doel van de vragen is het verzamelen van de belangrijkste financiële gegevens uit de jaarrekeningen van de waterschappen t.b.v. transparantie over de kosten- en uitgavenontwikkeling. Naast voor transparantie in algemene zin worden de gegevens onder andere gebruikt in landelijke discussies over de Wet Hof, gesprekken binnen de sector over de financiële positie van de waterschappen.

9.1 Netto kosten per beleidsproduct (volgens jaarrekening)

Klik [hier](#) voor een document waarin de definities zijn opgenomen van de beleids- en beheerproducten alsmede van de dekkingsmiddelen die onderdeel uitmaken van de BBP-systematiek. In dit hoofdstuk moeten kosten van met name de beleidsproducten worden opgenomen, maar ook van enkele beheerproducten. Voor een beter begrip van de definities van de beleidsproducten of in geval van onzekerheden over een juiste rubricering van kosten naar deze producten is het nuttig de definities van de onderliggende beheerproducten te raadplegen. De kosten van de ondersteunende producten moeten worden zijn toegerekend aan de kosten van de beleids- en beheerproducten die hier worden vermeld.

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Netto-kosten strategisch beleid	Netto-kosten beleidsproduct: Eigen plannen	Formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheers-taken (waterkeringszorg, watersysteembeheer, zuiveringsbeheer, wegenbeheer en/of vaarwegenbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd.	fnnbepl
	netto-kosten beheer-product 'beheerplan waterkeringen'	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede de periodieke voortgangsrapportages over, evaluatie en herziening van het plan (met een horizon van meestal een periode van 5 jaar) dat op grond van de provinciale verordening waterkeringen wordt opgesteld en waarin een beeld wordt ge-schetst van de doelstellingen van het water-schap m.b.t. het waterkeringenbeheer. Het plan geeft tevens aan welke toekomstige beleids- en beheermaat-regelen het waterschap op welk moment gaat nemen om de in dit plan geformuleerde doelstellingen te verwezenlijken en welke financiële consequenties daaruit voortvloeien. Het gaat hier om het waterschapsbrede, beleidsveldoverstijgende, strategische plan dat betrek-king heeft op meerdere beleids- en beheerproducten. Met name dit laatste aspect is een be-langrijk verschil met de (meer op de uitvoering gerichte) specifieke beleids- en uitvoeringsplan-nen die met betrekking tot beleids- en	fnnwk

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		beheerproducten worden opgesteld. Deze laatste plan-nen worden in principe dan ook tot de producten gerekend waarop het plan betrekking heeft.	
	netto-kosten beheerproduct 'waterbeheerprogramma'	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede de periodieke voortgangsrapportages over, evaluatie en herziening van het plan (met een horizon van meestal een periode van 4 jaar) dat op grond van de Wet op de waterhuishouding wordt opgesteld en waarin een beeld wordt geschetst van de doelstellingen van het waterschap m.b.t. het waterbeheer. Het plan geeft tevens aan welke toekomstige beleids- en beheersmaatregelen het waterschap op welk moment gaat nemen om de in dit plan geformuleerde doelstellingen te verwezenlijken en welke financiële consequenties daaruit voortvloeien. Het gaat hier om het waterschapsbrede, beleidsveldoverstijgende, strategische plan dat betrekking heeft op meerdere beleids- en beheerproducten. Met name dit laatste aspect is een belangrijk verschil met de (meer op de uitvoering gerichte) specifieke beleids- en uitvoeringsplan-nen die met betrekking tot beleid— en beheerproducten worden opgesteld. Deze laatste plan-nen worden in principe dan ook tot de producten gerekend waarop het plan betrekking heeft.	fnnwb
	netto-kosten beheerproduct 'beheersplan wegenbeheer'	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede de periodieke voortgangsrapportages over, evaluatie en herziening van het plan waarin een beeld wordt geschetst van het huidige en toekomstig beleid t.a.v. het wegenbeheer op de waterschapswegen. Het plan geeft aan welke doelstellingen het waterschap nastreeft, welke toekomstige beleids- en beheersmaatregelen het waterschap op welk moment gaat nemen om de in dit plan geformuleerde doelstellingen te verwezenlijken en welke financiële consequenties daaruit voortvloeien. Het gaat hier om het waterschapsbrede, beleidsveldoverstijgende, strategische plan dat betrekking heeft op meerdere beleids- en beheerproducten. Met name dit laatste aspect is een belangrijk verschil met de (meer op de uitvoering gerichte) specifieke beleids- en uitvoeringsplan-nen die met betrekking tot beleids- en beheerproducten worden opgesteld. Deze laatste plan-nen worden in principe dan ook tot de producten gerekend waarop het plan betrekking heeft. Het beheersplan is te beschouwen als een paraplu, waarin het totale beheerssysteem voor de wegen is vastgelegd.	fnnw
	netto-kosten beheerproduct 'beheersplan vaarwegenbeheer'	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede de periodieke voortgangsrapportages over, evaluatie en herziening van het plan waarin een beeld wordt geschetst van het huidige en toekomstig beleid t.a.v. het vaarwegen- en nautisch beheer. Het plan geeft aan welke doelstellingen het waterschap nastreeft, welke toekomstige	fnnvb

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<p>beleids- en beheersmaatregelen het waterschap op welk moment gaat nemen om de in dit plan geformuleerde doelstellingen te verwezenlijken en welke financiële consequenties daaruit voortvloeien.</p> <p>Het gaat hier om het waterschapsbrede, beleidsveldoverstijgende, strategische plan dat betrekking heeft op meerdere beleids- en beheerproducten. Met name dit laatste aspect is een belangrijk verschil met de (meer op de uitvoering gerichte) specifieke beleids- en uitvoeringsplannen die met betrekking tot beleids- en beheerproducten worden opgesteld. Deze laatste plannen worden in principe dan ook tot de producten gerekend waarop het plan betrekking heeft.</p>	
	netto-kosten beheerproduct 'Thema- en gebiedsgerichte plannen'	<p>Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede de periodieke voortgangsrapportages over, evaluatie en herziening van de plannen met betrekking tot een afgebakend beleidsthema of deel van het beheersgebied van het waterschap.</p> <p><i>Het gaat hier om de generieke, , beleidsveldoverstijgende plannen die betrekking hebben op meerdere beleids- en beheerproducten. Met name dit laatste aspect is een belangrijk verschil met de (meer op de uitvoering gerichte) specifieke beleids- en uitvoeringsplannen die met betrekking tot beleids- en beheerproducten worden opgesteld. Deze laatste plannen worden in principe dan ook tot de producten gerekend waarop het plan betrekking heeft.</i></p> <p><i>Tot het product behoren onder andere:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - plannen stedelijk waterbeheer; - beleidsplan diffuse bronnen; - beleidsplan 'water als ordenend principe'; - waterkanskaart; - structuurvisies. 	fntng
	netto-kosten beheerproduct 'plannen afvalwaterketenbeleid'	<p>De activiteiten die het waterschap, veelal samen met gemeenten, ontplooit in de sfeer van studie en plannen ter optimalisatie van het afvalwatersysteem.</p> <p><i>Tot het product behoren activiteiten in het kader van:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ regionale strategische afvalwatersysteembenaderingen; ▪ OAS-studies; ▪ Intentieverklaringen, bestuursovereenkomsten, afvalwaterakkoorden, afvalwaterplannen e.d. met betrekking tot (samenwerking in) de (afval)waterketen. 	fnnab

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	netto-kosten beheer-product 'calamiteiten-plannen'	<p>Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van het overkoepelende calamiteitenplan van het waterschap alsmede van de specifieke bestrijdingsplannen die voor de verschillende waterschapsobjecten worden opgesteld.</p> <p><i>Als calamiteit wordt beschouwd een situatie die inzet en maatregelen vereist aanvullend op de normale bedrijfsvoering. Het onderscheid tussen normale bedrijfsvoering en calamiteiten is bij voorkeur in het calamiteitenplan gedefinieerd. Wanneer sprake is van een calamiteit treden de calamiteitenprocedures in werking.</i></p> <p><i>In het calamiteitenplan wordt beschreven op welke wijze door het waterschap wordt geopereerd indien zich ernstige calamiteiten dreigen voor te doen c.q. voordoen. Het calamiteitenplan vormt de paraplu voor de verschillende calamiteitenbestrijdingsplannen die in de regel voor de waterschapsobjecten waterkeringen, watersystemen (kwantiteit en kwaliteit), wegen- en vaarwegenbeheer worden opgesteld. Ook het opstellen en actueel houden van deze specifieke calamiteitenbestrijdingsplannen (inclusief het daarvoor noodzakelijke overleg) behoren tot dit product.</i></p> <p><i>Tot het product behoort ook de inrichting en het actueel houden van de calamiteitenruimte (ook wel OT-ruimte of ruimte crisiscentrum/actiecentrum genoemd).</i></p> <p><i>Tot het product behoort niet het in stand houden van een calamiteitenorganisatie, het oefenen daarvan en het daadwerkelijk optreden bij calamiteiten. Deze activiteiten moeten worden gerekend tot de specifieke beheerproducten 'calamiteitenbestrijding' binnen vijf overige beleidsvelden.</i></p>	Fnnncp
	Netto-kosten beleidsproduct: Plannen van derden	De activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.	fnnbpd
Netto-kosten waterkeringen	Netto-kosten beleidsproduct: Beheersinstrumenten waterkeringen	Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheersregister, toetsing), teneinde de staat van de waterkeringen zichtbaar te maken.	fnnbwk
	netto-kosten beheerproduct 'legger waterkeringen'	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede het actueel houden van een beschrijving met bijbehorende kaarten, waarin en waarin is aangegeven wat de ligging van de waterkeringen is en waarin tevens is aangegeven wat de afmetingen, richting, vorm en constructie van de waterkeringen moeten zijn ten einde de gewenste bescherming van het gebied te kunnen bieden. Voorts zijn hierin de waterkerende kunstwerken vastgelegd en beschreven alsmede de onderhoudsverplichtingen en juridische (keur)begrenzungen met betrekking tot de waterkeringen.	fnnbwk_a

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	netto-kosten beheerproduct 'beheerregister waterkeringen'	Voorbereiding, op- en vaststelling alsmede het actueel houden van een beschrijving met bijbehorende kaarten, waarin/waarop de voor het behoud van het waterkerend vermogen van de waterkeringen kenmerkende gegevens van de constructie en de feitelijke toestand van de waterkeringen en de daarin gelegen waterkerende kunstwerken nader zijn omschreven.	fnnbwk_b
	netto-kosten beheerproduct 'veiligheidstoetsing waterkeringen'	Het vijfjaarlijks toetsen van de technische en kwalitatieve aspecten van de primaire waterkeringen (inclusief waterkerende kunstwerken) zoals voorgeschreven in de Wet op de Waterkering alsmede het uitbrengen van een verslag hierover.	fnnbwk_c

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Netto-kosten waterkeringen (vervolg)	Netto-kosten beleidsproduct: Aanleg en onderhoud waterkeringen	Het aanleggen en het in stand houden van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap. Als een waterschap de kosten van de bijdrage aan het HWBP op dit product verantwoordt, dan moeten deze kosten worden meegenomen.	fnnbao
	Netto-kosten beheerproduct 'aanleg en verwerving primaire waterkeringen'	Het tot stand brengen, vernieuwen, aanpassen en van derden overnemen van primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, alsmede het verwerven van de ondergrond van primaire waterkeringen in waterschapseigendom en -beheer.(Inclusief HWBP)	fnnbao_a
	Netto-kosten beheerproduct 'beheer en onderhoud primaire waterkeringen'	Uitvoering van onderhoudswerkzaamheden aan de primaire waterkeringen en daarin gelegen waterkerende kunstwerken die in beheer zijn bij het waterschap alsmede het houden van toezicht indien deze werkzaamheden zijn uitbesteed. Ook inspecties die zich richten op het vaststellen van de staat van onderhoud van de waterkeringen behoren tot het product.	fnnbao_b
	Netto-kosten beheerproduct 'aanleg en verwerving regionale waterkeringen'	Het tot stand brengen, vernieuwen, aanpassen en van derden overnemen van regionale waterkeringen, inclusief waterkerende kunstwerken, alsmede het verwerven van de ondergrond van regionale waterkeringen in waterschapseigendom en –beheer.	fnnbao_c
	Netto-kosten beheerproduct 'beheer en onderhoud regionale waterkeringen'	Uitvoering van onderhoudswerkzaamheden aan de regionale waterkeringen en daarin gelegen waterkerende kunstwerken die in beheer zijn bij het waterschap alsmede het houden van toezicht indien deze werkzaamheden zijn uitbesteed. Ook inspecties die zich richten op het vaststellen van de staat van onderhoud van de waterkeringen behoren tot het product.	fnnbao_d

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Netto-kosten beheerproduct 'aanleg en verwerving overige waterkeringen'	Het tot stand brengen, vernieuwen, aanpassen en van derden overnemen van overige waterkeringen, inclusief waterkerende kunstwerken, alsmede het verwerven van de ondergrond van overige waterkeringen in waterschapseigendom en –beheer.	fnnbao_e
	Netto-kosten beheerproduct 'beheer en onderhoud overige waterkeringen'	Uitvoering van onderhoudswerkzaamheden aan de overige waterkeringen en daarin gelegen waterkerende kunstwerken die in beheer zijn bij het waterschap alsmede het houden van toezicht indien deze werkzaamheden zijn uitbesteed. Ook inspecties die zich richten op het vaststellen van de staat van onderhoud van de waterkeringen behoren tot het product.	fnnbao_f
	Netto-kosten beheerproduct voorzieningen verwante belangen waterkeringen	Afzonderlijke, specifieke voorzieningen die op of nabij waterkeringen worden getroffen en die alleen recreatieve, verkeers-, agrarische, landschappelijke, natuur- en/of cultuurhistorische doelen dienen.	fnnbao_g
	Netto-kosten beheerproduct muskusrattenbestrijding	Uitvoering van dan wel bijdrage aan derden voor de bestrijding van muskusratten en andere schadelijke knaagdieren.	fnnbao_h
	Netto-kosten beleidsproduct: Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	Het plan- en doelmatig bewaken van de waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen alsmede het beperken van de gevolgen van calamiteiten.	fnnbdcb

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Netto-kosten watersysteem	Netto-kosten beleidsproduct: Beheersinstrumenten watersystemen	Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van watersystemen ondersteunen.	fnnbbws
	Netto-kosten beheerproduct peilbesluiten	Vorbereiding, opstelling, herziening en vaststelling van peilbesluiten (integraal of voor deelgebieden). <i>Tot het product behoren ook:</i> <ul style="list-style-type: none"> – de inspraak; – de besluitvormingsprocedures waarin alle betrokken belangen en functies worden afgewogen; – afwikkeling eventuele bezwaar- en beroepsprocedures. 	fnnbbwsp
	Netto-kosten beheerproduct waterakkoorden	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van afspraken tussen twee of meer waterbeheerders m.b.t. hoeveelheid en hoedanigheid van de aan- en/of afvoer van water tussen de betreffende beheersgebieden.	fnnbbwsa
	Netto-kosten beheerproduct legger waterlopen en kunstwerken	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van een beschrijving met bijbehorende kaarten waarin en waarop is aangegeven wat de ligging, afmetingen, richting, vorm en constructie van de waterlopen en de daarin liggende kunstwerken moeten zijn alsmede de onderhoudsverplichtingen van derden en de juridische keurbegrenzingsen.	fnnbbswk
	Netto-kosten beleidsproduct: Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	Aanleg, verwerving en onderhoud van waterlopen en kunstwerken voor de passieve waterbeheersing inclusief alle kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater en voorzieningen verwante belangen die daarin worden getroffen.	fnnbavo

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Netto-kosten beheerproduct muskusrattenbestrijding	Uitvoering van, dan wel bijdrage aan derden voor de bestrijding van muskusratten en andere schadelijke knaagdieren	fnnbavo_a
	Netto-kosten beleidsproduct: Baggeren waterlopen/saneren waterbodems	Verwijderen van bagger- en saneringsspecie uit watersystemen en indien noodzakelijk dit milieuhygiënisch passend verwerken.	fnnbbww
	Netto-kosten beheerproduct baggerprogramma	Voorbereiding, op- en vaststelling van een document waarin alle relevante informatie over de voorziene baggeractiviteiten is vastgelegd. <i>In het product zijn begrepen het voorbereiden en uitvoeren van oriënterend en nader onderzoek naar de toestand van de waterbodems (in welk kader wordt gemeten en bemonsterd) en studies naar de afzetbaarheid van de baggerspecie in algemene zin. Ook het verzamelen van andere informatie voor alsmede de evaluatie van het programma behoren tot het product. Alle activiteiten nodig om een concreet baggerproject uit te voeren, zowel in voorbereidende, uitvoerende als evaluerende zin behoren niet tot dit product, maar tot de producten 8.2 'Verwijdering en verspreiding van baggerspecie' en 8.3 'Verwijdering en verwerking van baggerspecie'.</i>	fnnbbwwb
	Netto-kosten beleidsproduct: Beheer hoeveelheid water	Het door middel van regulerende kunstwerken invloed uitoefenen op de hoeveelheid water, het oppervlaktewaterpeil en de waterkwaliteit in het watersysteem.	fnnbbhw
	Netto-kosten beleidsproduct: Calamiteitenbestrijding watersystemen	Bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of	fnnbcaw

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		ecologische toestand daarvan voorzover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.	
	Netto-kosten beleidsproduct: Monitoring watersystemen	Het verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren van meetgegevens voor zowel het waterkwantiteits- als het waterkwaliteitsbeheer (met uitzondering van gegevens over de waterbodems).	fnnbmow
Netto-kosten waterzuivering	Netto-kosten beleidsproduct: Getransporteerd afvalwater	Het door het bouwen, verwerven, beheren, onderhouden en bedienen van transportgemalen en -leidingen mogelijk maken dat afvalwater wordt getransporteerd.	fnnbgaw
	Netto-kosten beleidsproduct: Gezuiverd afvalwater	Het door het realiseren, overnemen, beheren, onderhouden en exploiteren van rioolwaterzuiveringsinstallaties en IBA-inrichtingen zorgen dat het aangeboden afvalwater wordt gezuiverd.	fnnbgew
	Netto-kosten beleidsproduct: Verwerkt slib	Het door het realiseren, beheren, onderhouden en exploiteren van slibverwerkingsinstallaties zorgen dat het zuiveringsslib en de andere restproducten van een rwzi of iba die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct worden verwerkt.	fnnbvti
	Netto-kosten beleidsproduct: Afvalwaterbehandeling door derden	Het laten verwerken van afvalwater uit het eigen beheersgebied door andere beheerders van rioolwaterzuiveringsinstallaties.	fnnbadd
Netto-kosten wegen	Netto-kosten beleidsproduct: Beheersinstrumenten wegen	Het bijdragen aan, opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger gemeenten en beheerregister	fnnbbwe

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		waterschap), teneinde de staat van de wegen zichtbaar te maken.	
	Netto-kosten beheerproduct legger wegen, kunstwerken en wegsloten	<p>De bijdragen van het waterschap aan de voorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van de wegenlegger van de gemeenten.</p> <p><i>De wegenlegger is een wettelijke verplichting van de gemeenten (en niet van de waterschappen), maar is bij de taakuitoefening van de waterschappen zeer gewenst.</i></p> <p><i>De wegenlegger is een beschrijving met bijbehorende kaarten waarin en waarop is aangegeven wat de ligging, afmetingen, richting, vorm en constructie van de wegen, kunstwerken en wegsloten moeten zijn om aan de gewenste eisen te voldoen alsmede de onderhoudsverplichtingen van derden en de juridische keurbegrenzingsen.</i></p>	fnnbbwewk
	Netto-kosten beleidsproduct: Aanleg en onderhoud wegen	Het, op basis van het beheersplan Wegen, aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van wegen, wegbermen, bermsloten en kunstwerken wegbeheer.	fnnbaow
	Netto-kosten beleidsproduct: Wegenverkeersregeling en -verkeersveiligheid	Activiteiten voor een doelmatige ontsluiting en bereikbaarheid van de bestemmingen in het beheersgebied, alsmede een verkeersveilig gebruik van de wegen.	fnnbwv
Netto-kosten vaarwegen en havens	Netto-kosten beleidsproduct: Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger en beheerregister), teneinde de staat van de vaarwegen en havens zichtbaar te maken.	fnnbbvh
	Netto-kosten beheerproduct legger vaarwegen, kunstwerken en havens	Voorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van een beschrijving met bijbehorende kaarten waarin en waarop is aangegeven	fnnbbvhwk

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		wat de ligging, afmetingen (CEMT-klasse), richting, vorm en constructie van de vaarwegen, kunstwerken en havens moeten zijn om aan de gewenste eisen te voldoen alsmede de onderhoudsverplichtingen van derden en de juridische keurbegrenzingsen.	
	Netto-kosten beleidsproduct: Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	Het op basis van het beheersplan vaarwegen aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van vaarwegvoorzieningen.	fnnbaovh
	Netto-kosten beleidsproduct: Verkeersregeling en -veiligheid vaarwegen en havens	Alle activiteiten die een waterschap uitvoert als nautisch beheerder belast met het regelen van het scheepvaartverkeer op basis van de Scheepvaartverkeerswet.	fnnbvvh

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Netto-kosten VTH	Netto-kosten beleidsproduct: Beheer keurkwartet en VTH-beleid	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van de Keurverordening, de beleidsregels, de algemene regels en de richtlijnen voor de legger van het waterschap waarbij de ge- en verbodsbepalingen ten aanzien van beheer, onderhoud en gebruik van water en de waterstaatskundige infrastructuur door derden worden geregeld. Eén en ander gebeurt als bevoegd gezag op basis van de Waterwet en de Waterschapswet en daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving Tevens het beheer van het wettelijk verplichte T&H-beleid en (toekomstig) V-beleid (Wet VTH-criteria).	fnnbvth

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Netto-kosten beheerproduct beheer keurkwartet en VTH-beleid	Vorbereiding, op- en vaststelling alsmede het onderhoud van de Keur verordening, de beleidsregels, de algemene regels en de richtlijnen voor de legger van het waterschap waarbij de ge- en verbodsbepalingen ten aanzien van beheer, onderhoud en gebruik van water en de waterstaatskundige infrastructuur door derden worden geregeld. Tevens het beheer van het wettelijk verplichte T&H-beleid en (toekomstig) V-beleid (Wet VTH-criteria).	fnnbvthk
	Netto-kosten beleidsproduct: Vergunningen en meldingen	Het als bevoegd gezag verlenen van vergunningen en het afhandelen van meldingen op basis van de Waterwet- en daarmee samenhangende regelgeving (zoals de keur).	fnnbvme
	Waarvan netto-kosten vergunningen	Het als bevoegd gezag verlenen van vergunningen op basis van de Waterwet- en daarmee samenhangende regelgeving (zoals de keur). Dit is inclusief de situaties van samenloop, waarbij andere waterbeheerders adviezen aan het waterschap verstrekken.	fnnbvmev
	Waarvan netto-kosten meldingen	Het als bevoegd gezag afhandelen van meldingen op basis van de Waterwet- en daarmee samenhangende regelgeving (zoals de keur).	fnnbvmem
	Netto-kosten beleidsproduct: Adviezen vergunningen	Adviezen die waterschappen verstrekken aan andere bevoegde gezagen in relatie tot de Waterwet- en daarmee samenhangende wet- en regelgeving, waartoe ook de Wabo behoort.	fnnbave

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Netto-kosten adviezen omgevingsrecht	Adviezen van het waterschap aan het Wabo-bevoegd gezag (omgevingsvergunning waarvoor gemeenten / provincie bevoegd gezag zijn) op omgevingsvergunningaanvragen (Wabo) voor indirecte afvalwaterlozingen. Hiervoor is het waterschap niet het bevoegd gezag, maar heeft het wel een advies- en toezichtrol. Hiertoe behoren adviezen op vergunningen. Verzoeken tot handhaving door het waterschap aan het Wabo-bevoegd gezag zijn opgenomen bij het beheerproduct 'Handhaving'.	fnnbaveo
	Netto-kosten adviezen Waterwet aan andere waterbeheerders	Adviezen van het waterschap aan Rijkswaterstaat en/of een ander waterschap en/of een provincie in situaties waarin die waterbeheerder in geval van samenloop bevoegd gezag is (Watervergunning). Samenloop van bevoegdheden is aan de orde indien er sprake is van 'een samenstel van handelingen, waarvoor meer dan één bestuursorgaan bevoegd is voor de watervergunning'. In principe is het hoogste bestuursorgaan hierbij het bevoegd gezag.	fnnbavew
	Netto-kosten beleidsproduct: Toezicht	De werkzaamheden die door of namens het waterschap – meestal als bevoegd gezag, maar bv. in het kader van de Wabo of samenloop als niet-bevoegd gezag – worden verricht om na te gaan of voorschriften van de Keur en de Waterwet en daarmee samenhangende regelgeving worden nageleefd. Toezicht op de naleving ziet aldus op programmatische controle, is preventief en	fnnbtoe

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		gaat gewoonlijk aan handhaving c.q. het toepassen van sancties vooraf.	
	Netto-kosten beleidsproduct: Handhaving	Alle acties van het waterschap als bevoegd gezag die gericht zijn op het ongedaan maken van en/of het toekomstig voorkomen van een toestand die in strijd is met de wettelijke voorschriften.	fnnbhan
	Netto-kosten beheerproduct bestuursrechtelijke handhaving	Handhaving betreft alle acties van het waterschap als bevoegd gezag die gericht zijn op het ongedaan maken van en/of het toekomstig voorkomen van een toestand die in strijd is met de wettelijke voorschriften. Bestuursrechtelijke handhaving betreft het repressief handhaven op basis van de Waterwet- en de Algemene wet bestuursrecht en gerelateerde regelgeving, met uitzondering van strafrechtelijke maatregelen.	fnnbhanb
	Netto-kosten beheerproduct strafrechtelijke handhaving	Handhaving betreft alle acties van het waterschap als bevoegd gezag die gericht zijn op het ongedaan maken van en/of het toekomstig voorkomen van een toestand die in strijd is met de wettelijke voorschriften. Strafrechtelijke handhaving betreft strafrechtelijke instandhouding van de rechtsorde, waarbij mogelijkheden worden geboden om activiteiten te bestrijden met behulp van de regelgeving op het gebied van (economische en/of milieu-) misdrijven en overtredingen. Het gaat hier om straf-	fnnbhans

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		rechtelijke handhaving van de Waterwet en Keur gerelateerde delicten. Deze vindt grotendeels plaats via de Wet op de economische delicten (Wed) en de Keur.	
	Netto-kosten beleidsproduct: Regulering lozingen	Aanvullende, niet direct bij andere beleidsproducten onder te brengen maatregelen waarmee gezorgd wordt voor het beheersen van lozingen op de bij het waterschap in beheer zijnde zuiveringstechnische werken en oppervlaktewateren.	fnnbrlo
	Netto-kosten beheerproduct rioleringsplannen (advisering gemeenten)	Inbreng bij, advisering en toetsing van rioleringsplannen door het waterschap. Het betreft rioleringsplannen in brede zin, dat wil zeggen beleids-, beheers-, basisriolerings- en rioleringsuitvoeringsplannen. Het product heeft betrekking op alle activiteiten die vooraf gaan aan de aanvraag van gemeenten voor een aansluitvergunning, derhalve ook het overleg dat hieraan vooraf gaat. Het in behandeling nemen van de feitelijke aanvraag voor een aansluitvergunning behoort niet tot dit product, maar tot het product 'vergunningen'. Via het beheerproduct 'rioleringsplannen' kan een waterschap een deel van zijn beleid met betrekking tot het thema 'terugdringen van diffuse emissies' realiseren.	fnnbrlor
	Netto-kosten beheerproduct stimulering derden aanpak diffuse emissies	Het beschikken op aanvragen voor het verlenen van een financiële bijdrage voor:	Fnnbrlod

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		<p>-- de sanering van ongewenste puntlozingen op oppervlaktewater (van onder andere overstorten en niet op de riolering aangesloten of aansluitbare percelen);</p> <p>-- het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering.</p> <p>Aangezien uiteenlopende regelingen bestaan is in de definitie in het midden gelaten of het om al dan niet kwetsbare wateren gaat en of de daarbij horende waterkwaliteit dat nodig maakt. De sanering bij percelen kan bestaan uit het alsnog aansluiten op de riolering of het aanbrengen van een IBA.</p> <p>Tot dit product behoort niet de daadwerkelijke aanleg en het beheer en onderhoud door het waterschap van IBA's. Deze activiteiten behoren tot beheerproduct 13.6 'Beheer IBA-inrichtingen'.</p> <p>Onder beschikken wordt verstaan het uit oogpunt van een subsidieregeling beoordelen van en evt. overleggen over (sanerings)plannen van gemeenten en particulieren. Aan het product worden niet toegerekend de activiteiten die nodig zijn voor vergunningverlening en handhaving voor de lozingen.</p>	

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Netto-kosten belastingheffing	Netto-kosten beleidsproduct: Belastingheffing	Opstellen en actueel houden van wet- en regelgeving, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoek-, bezwaar- en beroepsprocedures op het gebied van belastingenaanslagen.	fnnbbel
	Netto-kosten beleidsproduct: Invordering	Betalingsverwerking, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen op het gebied van waterschapsbelastingen.	fnnbinv
Netto-kosten bestuur	Netto-kosten beleidsproduct: Bestuur	Alle activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van bestuursvergaderingen.	fnnbbes
Netto-kosten communicatie	Beleidsproduct: Externe communicatie	De centrale en extern gerichte voorlichtende activiteiten van het waterschap.	fnnbexc
Netto-kosten totaal	BEREKENING: Netto-kosten beleidsproduct: Totaal		fnnbtot
Realisatie exploitatiekosten solidariteitsbijdragen HWBP	Totale exploitatiekosten van de HWBP-solidariteitsbijdragen van het waterschap zoals verantwoord in de jaarrekening 2023	De jaarlijkse HWBP-solidariteitsbijdragen kunnen op twee wijze worden verantwoord: direct in de exploitatierekening of worden geactiveerd (op de balans geplaatst). In geval van direct in de exploitatierekening nemen, wordt hier de solidariteitsbijdrage van dat jaar verantwoord. In geval van activeren worden hier niet de investeringsuitgaven, maar de jaarlijkse kosten, kapitaallasten dus, ingevuld. Het gaat om het totale bedrag dat is verantwoord, dus niet alleen de lasten van de bijdrage van het betreffende jaar.	fnnbebh

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Enkele waterschappen zijn in de afgelopen jaren gewisseld van activeren naar 'direct in de exploitatie'. Voor de jaren waarvoor 'direct in de exploitatie' geldt, wordt per jaar het totaal van kapitaallasten van bijdragen van vorige jaren en de jaarlijkse bijdrage opgenomen.	
Realisatie kapitaallasten HWBP-projecten	Kapitaallasten van HWBP-projecten zoals verantwoord in de jaarrekening 2023	Het gaat hier niet om eventuele kapitaallasten van HWBP2-projecten, maar alleen van projecten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma zoals we dat sinds 2014 kennen.	fnnkala
	In welk van de bovenstaande producten zijn de kosten uit vraag fnnbebh opgenomen? Geef aan door middel van de code(s) van het betreffende product(en) (het vakje links van de code aanvinken):		Fnnkoso
Raming exploitatiekosten solidariteitsbijdragen HWBP	Raming jaarlijkse totale exploitatiekosten van de HWBP-solidariteitsbijdragen van het waterschap in 2024 t/m 2027	De jaarlijkse HWBP-solidariteitsbijdragen kunnen op twee wijze worden verantwoord: direct in de exploitatierekening of worden geactiveerd (op de balans geplaatst). In geval van direct in de exploitatierekening nemen, wordt hier de solidariteitsbijdrage van dat jaar verantwoord. In geval van activeren worden hier niet de investeringsuitgaven, maar de jaarlijkse kosten, kapitaallasten dus, ingevuld. Het gaat om het totale bedrag dat is geraamd, dus niet alleen de lasten van de bijdrage van het betreffende jaar.	fnnrames

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Enkele waterschappen zijn in de afgelopen jaren gewisseld van activeren naar 'direct in de exploitatie'. Voor de jaren waarvoor 'direct in de exploitatie' geldt, wordt per jaar het totaal van kapitaallasten van bijdragen van vorige jaren en de jaarlijkse bijdrage opgenomen.	
Kapitaallasten HWBP-projecten	Raming jaarlijkse kapitaallasten van HWBP-projecten die zijn verantwoord in 2024 t/m 2027	Het gaat hier niet om eventuele kapitaallasten van HWBP2-projecten, maar alleen van projecten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma zoals we dat sinds 2014 kennen.	fnnramek

9.2 ICT-kosten

Deze vragen werden in 2023 gesteld onder het kopje Omgevingswet, en zijn voor de uitvraag in 2024 (over 2023) opgenomen bij het onderdeel financiën.

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
ICT-kosten	Wat waren in 2023 de totale ICT-kosten van het waterschap?	Definitie conform Venster voor Bedrijfsvoering: De ict-kosten omvatten de totale ict-kosten van de gehele organisatie. Zowel de loonsom van het ict-personeel, inhuur, hardware inclusief printers, software, licenties, communicatiefaciliteiten, dataverkeer, telefoonkosten en ict-projecten. Het gaat om de kosten inclusief afschrijvingskosten op ICT-investeringen. Let op: het gaat niet alleen om het formele budget van de ICT-afdeling, maar ook om ICT-kosten waar andere afdelingen voor verantwoordelijk zijn. Niet: het functioneel applicatiebeheer van primair processystemen (waterkeringen, watersysteembeheer,	omgict

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		rioolwaterzuivering, land- en vaarwegbeheer) en de aanschaf van gegevens (basisregistraties). Niet: de kosten van procesautomatisering ('de fabrieken', de besturing van pompen en gemalen, zuiveringsinstallaties, bruggen, verkeerslichten e.d.) en de datacommunicatie daarmee. De kantoorautomatisering binnen 'de fabrieken' rekent u alleen mee indien uw eigen organisatie deze plekken ondersteunt. Het is inclusief de bijdrage aan Het Waterschapshuis.	
	Welk deel (%) van deze ICT-kosten wordt bij benadering toegerekend aan de kosten van de volgende beleidsproducten: eigen plannen, plannen van derden, beheersinstrumenten waterkeringen, beheersinstrumenten watersystemen, monitoring watersystemen, beheersinstrumenten wegen, beheersinstrumenten vaarwegen en havens, beheer keurkwartet & VTH-beleid, vergunningen & meldingen, adviezen watervergunningen, toezicht, handhaving, regulering lozingen.	Als deze kosten niet kunnen worden gesplitst, dan de totale kosten onderbrengen bij het onderdeel waarvoor het grootste deel van de kosten wordt gemaakt en een toelichting opnemen in het opmerkingenveld	omgictp1 t/m13
Licentiekosten	Wat waren in 2023 de licentiekosten (incl. BTW) van de volgende systemen: <ul style="list-style-type: none">• VTH-systeem/-systemen• Plansoftware	Als deze kosten niet kunnen worden gesplitst, dan de totale kosten onderbrengen bij het onderdeel waarvoor het grootste deel van de kosten wordt gemaakt en een toelichting opnemen in het opmerkingenveld	omglic1 t/m 3

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	<ul style="list-style-type: none"> Regelbeheersysteem 		
Formatie	<p>Wat was op 31-12-2023 de toegestane formatie in fte's voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Functioneel beheer VTH-systeem/-systemen, plansoftware en regelbeheersysteem Applicatiebeheer VTH-systeem/-systemen, plansoftware en regelbeheersysteem Regelbeheer 	Als de formatie niet exact bekend is, volstaat een schatting.	omgfor1 t/m3

9.3 Dekkingsmiddelen

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Dekkingsmiddelen	Belastingopbrengst gespecificeerd naar de verschillende type heffingen:		
	Watersysteemheffing		fndbows
	Zuiveringsheffing		fndbozh
	Verontreinigingsheffing		fndbovh
	Wegenheffing		fndbowh
	Belastingopbrengst	Daadwerkelijk ontvangen belastingopbrengst (Kwijtgescholden bedragen en oninbaar verklaarde bedragen zijn hier dus al van af). Deze waarde wordt automatisch berekend uit bovenstaande. Indien uitsplitsing niet te maken is, kan ook het totaalbedrag worden ingevoerd.	fndbo
	Dividend NWB	Gerealiseerd rendement NWB Bank.	fnddn

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Overige dividenden en overige algemene opbrengsten	Gerealiseerde overige dividenden en overige algemene opbrengsten.	fndoo
	BEREKENING: Totaal dekkingsmiddelen	$[fndbo] + [fnddn] + [fndoo]$	fndtot
	BEREKENING: Exploitatieresultaat jaarrekening is som dekkingsmiddelen -/- som netto kosten beleidsproducten	$[fndtot] - [fnbtot]$	fndres
	Toevoegingen aan reserves	De bedragen die in 2023 aan de algemene reserves, tariefsegalisatie-reserves en overige bestemmingsreserves daadwerkelijk zijn toegevoegd.	fndtr
	Onttrekkingen aan reserves	De bedragen die in 2023 aan de algemene reserves, tariefsegalisatie-reserves en overige bestemmingsreserves daadwerkelijk zijn onttrokken.	fndor
	Exploitatieresultaat na bestemming (moet op 0 uitkomen)	$[fndres] - [fndtr] + [fndor]$	fdntote
	Kwijtgescholden bedragen	Daadwerkelijk over 2023 kwijtgescholden bedragen.	fndkb
	Oninbaar verklaarde bedragen	Daadwerkelijk over 2023 oninbaar verklaarde bedragen.	fndob
	Vernietiging en ambtshalve verminderingen		fndvv

9.4 Rekening naar kosten- en opbrengstensoorten (volgens jaarrekening)

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Kostensoortgroepen	Rente en afschrijvingen	Totaal kostensoorten: 1.1 Externe rentelasten, 1.2 Interne rentelasten, 1.3 Afschrijvingen van activa en 1.4 Afschrijvingen van boekverliezen	fnkokra
	Personeelslasten	Totaal kostensoorten: 2.1 Salarissen huidig personeel en bestuurders, 2.2 Sociale premies, 2.3 Rechtstreekse uitkeringen huidig personeel en bestuur, 2.4 Overige personeelslasten, 2.5 Personeel van derden en 2.6 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders.	fnkokpr
	Goederen en diensten van derden	Totaal kostensoorten: 3.1 Duurzame gebruiksgoederen, 3.2 Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen, 3.3 Energie, 3.4 Huren en rechten, 3.5 Leasebetalingen operationeel lease, 3.6 Pachten en erfpachten, 3.7 Verzekeringen, 3.8 Belastingen, 3.9 Onderhoud door derden, 3.10 Overige diensten door derden.	fnkokgd
	Bijdrage aan derden	Totaal kostensoorten: 4.1 Bijdragen aan bedrijven, 4.2 Bijdragen aan het Rijk, 4.3 Bijdragen aan openbare lichamen, 4.4 Bijdragen aan overigen.	fnkokbd
	Toevoeging voorzieningen/onvoorzien	Totaal kostensoorten: 5.1 Toevoegingen aan voorzieningen en 5.2 Onvoorzien.	fnkoktv
Opbrengstsoortgroepen	Financiële baten	Totaal opbrengstsoorten: 1.1 Externe rentebaten, 1.2 Interne rentebaten en 1.3 Dividenden en bonusuitkeringen	fnkoofb
	Personeelsbaten	Totaal opbrengstsoorten: 2.1 Baten in verband met salarissen en sociale lasten en 2.2 Uitlening van personeel.	fnkoopr
	Goederen en diensten aan derden	Totaal opbrengstsoorten: 3.1 Verkoop van grond, 3.2 Verkoop van duurzame goederen, 3.3 Verkoop van overige goederen, 3.4 Opbrengst uit grond en water, 3.5 Opbrengst uit overige eigendommen en 3.6 Diensten voor derden.	fnkoogd
	Bijdrage van derden	Totaal opbrengstsoorten: 4.1 Bijdragen van de Europese Unie, Bijdragen van het Rijk, 4.3 Bijdragen van provincies, 4.4 Bijdragen van overige openbare lichamen en 4.5 Bijdragen van overigen.	fnkoobd

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Waterschapsbelastingen	Totaal opbrengstsoorten: 5.1 Opbrengst watersysteem- en wegenheffing gebouwd, 5.2 Opbrengst watersysteem- en wegenheffing ingezetenen, 5.3 Opbrengst watersysteem- en wegenheffing ongebouwd, 5.4 Opbrengst watersysteem- en wegenheffing natuur, 5.5 Opbrengst verontreinigingsheffing, 5.6 opbrengst zuiveringsheffing bedrijven en 5.7 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens.	fnkoowb
	Interne verrekeningen	Totaal opbrengstsoorten: 6.1 Onttrekkingen aan voorzieningen en 6.2 Geactiveerde lasten.	fnkooir
	Resultaat	Resultaat = totaal opbrengstsoortengroepen -/- totaal kostensoortgroepen	fnkores

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Specificatie Rente en afschrijvingen	Bedrag aan rentelasten	Totaal van de kostensoorten 1.1 en 1.2.	fnkorbr
	waarvan externe rentelasten	Kostensoorten 1.1.	fnkorer
	Bedrag aan afschrijvingen	Totaal van de kostensoorten 1.3 en 1.4.	fnkorba
	waarvan vervroegde/extra afschrijvingen	Exploitatierkening naar kosten-en opbrengstsoorten.	fnkorva
Voor waterschappen met wegenbeheer	Wat is het bedrag dat in 2023 van gemeenten is ontvangen op grond van de wet herverdeling wegenbeheer?		fnkowgb

9.5 Balans op 31-12-2023

Klik [hier](#) voor een toelichting bij onderstaande posten.

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES	
Activa	Immateriële vaste activa	Realisatie 2023 Activa.	fnbiva	
	Materiële vaste activa	Realisatie 2023 Activa.	fnbmva	
	Financiële vaste activa	Realisatie 2023 Activa.	fnbfva	
	Voorraden	Realisatie 2023 Activa.	fnbvoo	
	Uitzettingen looptijd < 1 jaar	Realisatie 2023 Activa.	fnbulj	
	Liquide middelen	Realisatie 2023 Activa.	fnbldmi	
	Kortlopende vorderingen	Realisatie 2023 Activa.	fnbkvo	
	Overlopende activa	Realisatie 2023 Activa.	fnbova	
	BEREKENING: Activa totaal	[fnbiva] + [fnbmva] + [fnbfva] + [fnbvoo] + [fnbulj] + [fnbldmi] + [fnbkvo] + [fnbova]		fnbact
	Passiva	Algemene reserves	Realisatie 2023 Passiva.	fnbalr
Tariefseglisatiereserves		Realisatie 2023 Passiva.	fnbter	
Overige bestemmingsreserves		Realisatie 2023 Passiva.	fnbobr	
Resultaat jaarrekening		Realisatie 2023 Passiva.	fnbrjr	
Vorzieningen		Realisatie 2023 Passiva.	fnbvrz	
Vaste schulden		Realisatie 2023 Passiva.	fnbvsc	
Netto vlottende schulden		Realisatie 2023 Passiva.	fnbnvs	
Overlopende passiva		Realisatie 2023 Passiva.	fnbolp	
BEREKENING: Passiva totaal		[fnbalr] + [fnbter] + [fnbobr] + [fnbrjr] + [fnbvrz] + [fnbvsc] + [fnbnvs] + [fnbolp]		fnbpas
Boekwaarde zuiveringstechnische werken	Boekwaarde per 31-12-2023 van de zuiveringstechnische werken zoals deze onderdeel uitmaakt van de post materiële vaste activa hierboven	Zuiveringstechnische werken: leidingen en gemalen voor het transport van afvalwater, zuiverings- en slibverwerkingsinstallaties.	fnbkw	

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Bedrag dat uitstaat in schatkist	Wat is het bedrag dat op 31-12-2023 uitstaat in de schatkist?	Bedrag dat in het kader van het schatkistbankieren op 31-12-2023 bij het Rijk is uitgezet.	fnbsck

9.6 Investerings

In dit gedeelte worden onder 'bruto-uitgaven' alleen de uitgaven vermeld die de waterschappen 'bruto activeren' (en dus niet bijvoorbeeld de kosten van baggeren die in de exploitatie worden verantwoord). Over het algemeen gaat het om het totaal van uitgaven aan derden, eventuele geactiveerde eigen bijdragen (uren) en eventuele geactiveerde rente. Onder de 'bruto-uitgaven' worden ook de uitgaven voor projecten die (deels) door derden worden gefinancierd meegenomen.

Wanneer er in één investeringsproject meerdere van de hieronder vermelde 'soorten investeringen' worden meegenomen, bijvoorbeeld een dijkversterking waarbij ook een sluis wordt gerenoveerd, kan het lastig zijn de uitgaven te splitsen naar deze soorten investeringen. Wanneer deze splitsing niet goed kan worden aangebracht, kan de zogenoemde zwaartepuntbenadering worden toegepast, dat wil zeggen het verantwoorden van de totale uitgaven op de soort investering waar bij benadering het grootste deel van de uitgaven voor is gedaan.

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Bruto uitgaven	Bruto uitgaven/Bijdragen van derden: Planvorming	Realisatie 2023 Planvorming (Uitgaven voor plannen waarin het strategisch beleid van het waterschap wordt vastgelegd voor zowel de beheertaken (waterkering, watersysteembeheer, zuiveringsbeheer, wegenbeheer en/of vaarwegenbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd. Het gaat onder andere om Stroomgebiedbeheerplannen, beheersplannen waterkeringen, waterbeheerplannen, beheerplannen wegenbeheer, emissiebeheerplannen, calamiteitenplannen, plannen stedelijk waterbeheer en afvalwaterplannen).	fniplv/fnippl
	Bruto uitgaven: Geactiveerde solidariteitsbijdrage HWBP		fnigsb/fnigsbd
	Bruto uitgaven/Bijdragen van derden: In stand houden en exploiteren van waterkeringen		fniwk/fniwk
	<i>Te onderscheiden in:</i>		
	<i>Primaire waterkeringen</i>	Realisatie 2023 In stand houden en exploiteren van waterkeringen.	fnipwk/fnippw
	<i>Regionale waterkeringen</i>	Realisatie 2023 In stand houden en exploiteren van waterkeringen.	fnirwk/fniprw
	<i>Overige investeringen t.b.v. waterkeringen</i>	Realisatie 2023 In stand houden en exploiteren van waterkeringen.	fniowk/fnipow

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Bruto uitgaven/Bijdragen van derden: inrichting en onderhoud watersystemen		fniow/fniowd
	<i>Te onderscheiden in:</i>		
	<i>Kwantiteitsgemalen</i>	Realisatie 2023 Inrichting en onderhoud watersystemen.	fnikwg/fnipkw
	<i>Baggeren/saneren</i>	Realisatie 2023 Inrichting en onderhoud watersystemen.	fnibgs/fnipbs
	<i>Overige t.b.v. watersystemen</i>	Realisatie 2023 Inrichting en onderhoud watersystemen.	fniows/fnipows
	Bruto uitgaven/Bijdragen van derden: bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken		fnibez/fnibezd
	<i>Te onderscheiden in:</i>		
	<i>Getransporteerd afvalwater</i>	Realisatie 2023 Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken.	fnigaw/fnipga
	<i>Gezuiverd afvalwater</i>	Realisatie 2023 Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken.	fnigew/fnipge
	<i>Verwerkt slib</i>	Realisatie 2023 Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken.	fnivsl/fnipvs
	Bruto uitgaven/Bijdragen van derden: Wegen	Realisatie 2023.	fniweg/fnipwg
	Bruto uitgaven/Bijdragen van derden: Vaarwegen	Realisatie 2023.	fnivwg/fnipvg
	Bruto uitgaven/Bijdragen van derden: Overig (huisvesting, H/I, V/H, etc.)	Realisatie 2023. Betreft investeringen huisvesting, heffing en invordering, vergunningverlening en handhaving, informatiebeleid en automatisering etc.	fniovh/fnipoh
	BEREKENING: Totaal bruto uitgaven/Bijdragen van derden	Optelling van alle bovenstaande bruto uitgaven/bijdragen van derden.	fnitotbu/fnipts
Projectbijdragen van derden (niet zijnde subsidies)	Totale Projectbijdragen van derden (niet zijnde subsidie)	Realisatie 2023.	fniptot

9.7 Financiële positie

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Weerstandsvermogen	Kwantificeert u ten behoeve van de bepaling van het weerstandsvermogen de risico's die niet anderszins financieel zijn afgedekt door verzekeringen, voorzieningen, onvoorzien e.d. en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie?	Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de daadwerkelijke weerstandscapaciteit en het bedrag van de risico's die niet anderszins financieel zijn afgedekt (door verzekeringen, voorzieningen, onvoorzien e.d.) en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.	fnfkww
	Zo ja, hoe groot is dat bedrag?		fnfkwb
	Is 'tegenover' de risico's die onderdeel uitmaken van het weerstandsvermogen een gewenste minimale weerstandscapaciteit vastgesteld?	Minimale weerstandscapaciteit: de middelen waarover het waterschap moet kunnen beschikken ter dekking van de 'niet anderszins financieel afgedekte risico's'.	fnfminv
	Zo ja, wat is deze omvang ?		fnfmom
	Hoe is de daadwerkelijke weerstandscapaciteit opgebouwd en wat is het totaalbedrag?		
	Onderdelen weerstandscapaciteit:	Bijvoorbeeld, deel algemene reserve, deel egalisatiereserve zuiveringsheffing, deel egalisatiereserve watersysteemheffing	
	a.....		Fnfdwca, fnfdwcat
	b.....		Fnfdwcb, fnfdwcbt
	c.....		Fnfdwcc, fnfdwcct
	d.....		Fnfdwcd, fnfdwcdt
	Totale weerstandscapaciteit		fnfdwc
	BEREKENING: Hoeveel bedraagt het weerstandsvermogen?	$[fnfdwc] / [fnfkwb]$ Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de daadwerkelijke weerstandscapaciteit (fnfdwc) en het bedrag van de risico's die niet anderszins financieel zijn afgedekt (door verzekeringen, voorzieningen, onvoorzien e.d.) en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (fnfkwb).	fnfwvm

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Niet eens met bovenstaande berekening? Geef hier dan de waarde van het weerstandvermogen handmatig aan:		fnfwvm2
Schuldpositie	Heeft uw waterschap op enigerlei wijze een norm gesteld t.a.v. de schuldpositie?		fnfnsp
	Zo ja, wat houdt de norm in?		fnfnrm
	Wat bedraagt het rente-omslag %	realisatie 2023.	fnfrop
	Wat is de gewogen gemiddelde looptijd van de opgenomen langlopende geldleningen?	Weging met de omvang van de leningen op moment van afsluiten.	fnfggl
	Wat is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de opgenomen langlopende geldleningen?	Weging met de omvang van de leningen op moment van afsluiten.	fnfggr
	Wat is de gewogen gemiddelde nog resterende looptijd van de opgenomen langlopende geldleningen?	Het gaat om de periode tot aan de volgende renteherziening (bij vaste rente dus tot einde looptijd). Weging met de boekwaarde van de leningen.	fnfggrl
	Wat is het gewogen gemiddelde rentepercentage dat bij deze periode hoort?	Weging met de boekwaarde van de leningen.	fnfggrr
	Bedrag aan vaste leningen waarvan in 2023 renteherziening heeft plaatsgevonden	Vraag wordt gesteld om na te gaan of de waterschappen voldoende ruimte hebben binnen de renterisiconorm uit de Wet Fido.	fnfbrh
	Bedrag aan aflossingen op vaste leningen in 2023	Vraag wordt gesteld om na te gaan of de waterschappen voldoende ruimte hebben binnen de renterisiconorm uit de Wet Fido.	fnfbavl
	Voorziet u voor de periode 2023-2026 problemen met het kunnen voldoen aan de renterisiconorm?	Vraag wordt gesteld om na te gaan of de waterschappen voldoende ruimte hebben binnen de renterisiconorm uit de Wet Fido.	fnfrn

9.8 EMU SALDO

Klik [hier](#) voor een toelichting.

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Exploitatiesaldo voor toevoeging/onttrekking aan reserves	realisatie 2023.	fneeto
Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)	-/- bruto-investeringsuitgaven	realisatie 2023.	fnebiu
	+ investeringsbijdragen	realisatie 2023.	fneibd
	+ verkoop materiële en immateriële activa	realisatie 2023.	fnevmi
	+ afschrijvingen	realisatie 2023.	fneafs
Invloed voorzieningen (zie staat van reserves en voorzieningen)	+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	realisatie 2023.	fnetve
	-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	realisatie 2023.	fneove
	-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	realisatie 2023.	fnebrv
	+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	realisatie 2023.	fneevv
Invloedvoorzieningen (zie staat van reserves en voorzieningen)	-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	realisatie 2023.	fnebrv
	+ eventuele externe vermeerderingen van reserves	realisatie 2023.	fneevr
Deelnemingen en aandelen	+ boekverlies	realisatie 2023.	fnebkv
	-/- boekwinst	realisatie 2023.	fnebkv
Som EMU	BEREKENING: som EMU	[fneeto] + [fneibd] + [fnevmi] + [fneafs] + [fnetve] + [fneevv] + [fneevr] + [fnebkv] - [fnebiu] - [fneove] - [fnebrv] - [fnebrv]	fneemu

9.9 Anti-afhaaksubsidies

Door de Europese Commissie worden subsidies op grond van artikel 122d, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Waterschapswet als staatssteun aangemerkt. Commissie heeft met haar besluit van 16 oktober 2013 goedkeuring voor 10 jaar verleend voor de Circulaire anti-afhaakregeling waterschappen (C(2013) 6628). In 2017 is de Circulaire op een aantal punten aangescherpt en verduidelijkt. Links hier naartoe vind je in de uitvraagmodule. De volgende vragen dienen als jaarlijkse rapportage aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Let op: Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat stuurt elk jaar een rapport naar de Europese Commissie. In dat rapport mogen cijfers tot drie jaar terug worden aangepast. Om de juiste gegevens te rapporteren, is het nodig om de gegevens van 2021 en 2022 te controleren en te bevestigen. Onderaan staan de gegevens tot twee jaar terug. Graag deze gegevens controleren en bijwerken indien nodig.

Klik [hier](#) voor de Nace codes.

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Anti-afhaaksubsidies verleend	Heeft uw waterschap in 2023 anti-afhaaksubsidie verleend aan bedrijven?	Het gaat om subsidies die mogelijk zijn o.g.v. de in oktober 2013 met tien jaar verlengde 'anti-afhaakregeling waterschappen', zoals bij brief van 20 november 2002, kenmerk DGB/BI/2002/1877 door de Minister van (toen nog) Verkeer en Waterstaat aan de waterschappen kenbaar is gemaakt.	fnavlb
	Aan hoeveel bedrijven heeft u deze subsidie verleend?		fnavab
	<i>Hieronder kunt u de gevraagde informatie kwijt voor vier bedrijven.</i>		
Informatie per verleende subsidie	Naam van het bedrijf waaraan de subsidie is verleend		fna1n/-2n/-3n/-4n
	Branches waarin het bedrijf werkzaam is		fna1b/-2b/-3b/-4b
	Wat is het branchenummer van dit bedrijf (NACE nummer)?	Zie bijgevoegd document	fna1bn/-2bn/-3bn/-4bn

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	Adressen van de vestigingen van waaruit afvalwater op de rwzi's van waterschap is gebracht		fnab1a/-2a/-3a/-4a
	Aantal vervuilingseenheden dat bedrijf in 2023 op rwzi's heeft gebracht		fnab1ve/-2ve/-3ve/-4ve
	Bedrag van de subsidie in euro's per vervuilingseenheid		fnab1sb/-2sb/-3sb/-4sb
	Berekening totaal subsidie (aantal VE*subsidie per VE)		fnab1ts/-2ts/-3ts/-4ts
	Periode waarover de subsidie wordt verleend	Gaat om totale looptijd (begin- en einddatum) waarin de subsidie wordt ontvangen, dus niet alleen het jaar waarover de gegevens gevraagd worden.	fnab1p/-2p/-3p/-4p
	Te verwachten veranderingen in 2023 m.b.t. de gegevens zoals vermeld onder a t/m f		fnab1ve/-2ve/-3ve/-4ve
	Zowel het aantal vervuilingseenheden als het subsidiebedrag per vervuilingseenheid kan in voorgaande jaren zijn gewijzigd (bv door definitieve aanslag). Als er wijzigingen van andere jaren zijn geweest dan graag hier vermelden welke wijzigingen het betreft.		fnab1wz/-2wz/-3wz/-4wz

9.9.1 Controle anti-afhaak gegevens voorgaande jaren

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Anti-afhaaksubsidies verleend	Heeft uw waterschap in 2021/2022 anti-afhaaksubsidie verleend aan bedrijven?	Het gaat om subsidies die mogelijk zijn o.g.v. de in oktober 2013 met tien jaar verlengde 'anti-afhaakregeling waterschappen', zoals bij brief van 20 november 2002, kenmerk DGB/BI/2002/1877 door de Minister van (toen nog) Verkeer en Waterstaat aan de waterschappen kenbaar is gemaakt.	fnavl

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Voor de jaarlijkse rapportage aan de Europese Commissie worden de bijgewerkte getallen gebruikt. Tot drie jaar terug (tot en met 2021) mogen wijzigingen doorgevoerd worden, daarna zijn de gegevens 'definitief'.	
	Aan hoeveel bedrijven heeft u deze subsidie verleend?		fnavab
	<i>Hieronder kunt u de gevraagde informatie kwijt voor vier bedrijven.</i>		
Informatie per verleende subsidie	Naam van het bedrijf waaraan de subsidie is verleend		fna1n/-2n/-3n/-4n
	Branches waarin het bedrijf werkzaam is		fna1b/-2b/-3b/-4b
	Wat is het branchenummer van dit bedrijf (NACE nummer)?	Zie bijgevoegd document	fna1bn/-2bn/-3bn/-4bn
	Adressen van de vestigingen van waaruit afvalwater op de rwzi's van waterschap is gebracht		fna1a/-2a/-3a/-4a
	Aantal vervuilingseenheden dat bedrijf in 2021-2022 op rwzi's heeft gebracht		fna1ve/-2ve/-3ve/-4ve
	Bedrag van de subsidie in euro's per vervuilingseenheid		fna1sb/-2sb/-3sb/-4sb
	Berekening totaal subsidie (aantal VE*subsidie per VE)		fna1ts/-2ts/-3ts/-4ts
	Periode waarover de subsidie wordt verleend	Gaat om totale looptijd (begin- en einddatum) waarin de subsidie wordt ontvangen, dus niet alleen het jaar waarover de gegevens gevraagd worden.	fna1p/-2p/-3p/-4p
	Te verwachten veranderingen in 2023 m.b.t. de gegevens zoals vermeld onder a t/m f		fna1ve/-2ve/-3ve/-4ve
	Zowel het aantal vervuilingseenheden als het subsidiebedrag per vervuilingseenheid kan in		fna1wz/-2wz/-3wz/-4wz

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
	voorgaande jaren zijn gewijzigd (bv door definitieve aanslag). Als er wijzigingen van andere jaren zijn geweest dan graag hier vermelden welke wijzigingen het betreft.		

9.10 Factuurverwerking

Succesfactor	PI / Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Ontvangen digitale facturen	<i>Waterschappen hebben in 2021 voldaan aan de wettelijke verplichting om e-facturen te kunnen ontvangen en verwerken. Om hier daadwerkelijk rendement uit te halen is het van belang dat met name bedrijven ook e-facturen gaan versturen. Met de vragen volgen we de ontwikkeling in de tijd</i>		
	Aantal ontvangen facturen op papier in 2023		ffactp
	Aantal ontvangen facturen als pdf in 2023		ffactpd
	Aantal ontvangen facturen als e-factuur in 2023		ffacte
	Totaal aantal ontvangen facturen in 2023	[automatische berekening door optelling ffactp t/m ffacte]	ffact
Betaaltermijn facturen	<i>Onder gemeenten en provincies houdt het ministerie van EZK een jaarlijkse monitor naar de termijn waarbinnen facturen worden betaald. Op basis hiervan wordt o.a. de Tweede Kamer geïnformeerd. Onderstaande vraag is bedoeld om deze gegevens over de waterschappen te kunnen verschaffen.</i>		
	Wat was in 2023 het gemiddelde aantal dagen waarbinnen facturen door uw waterschap zijn betaald?		ffacter

10 Uitvraag gericht aan belastingkantoren of afdelingen belastingheffing bij de waterschappen

Jaarlijks vragen we aan de belastingkantoren en afdelingen belastingheffing bij de waterschappen die 'zelfheffend' zijn, om een aantal gegevens aan te leveren voor Waterschapsspiegel, waarmee een beeld wordt gegeven van de presentaties op het terrein van heffing en vordering. De vragen zijn tot stand gekomen in overleg met enkele belastingkantoren en zelfheffende waterschappen. Tot nu is nog slechts een beperkt aantal vragen over de invordering opgenomen, maar het is de bedoeling dat dit gedeelte van de uitvraag wordt uitgebreid. De gegevens die dit jaar worden opgevraagd zullen de basis vormen voor een eerste themarapportage over het onderwerp heffing & invordering, die in het najaar van 2024 zal verschijnen.

10.1 Samenwerking waterschappen en gemeenten

Belastingkantoren verzorgen voor 18 van de 21 waterschappen de heffing en invordering van waterschapsbelastingen. Deze belastingkantoren doen dat ook voor gemeenten. Door samen te werken op het gebied van belastingen worden belangrijke voordelen behaald. Zo worden kennis en kunde bij elkaar gebracht wat de kwaliteit van de uitvoering ten goede komt en de personele kwetsbaarheid vermindert. Daarnaast worden efficiencyvoordelen behaald, bijvoorbeeld door het gecombineerd opleggen van aanslagen waterschaps- en gemeentelijke belastingen. Onderstaande vragen zijn bedoeld om een beeld te geven in welke mate er wordt samengewerkt. Om een volledig beeld te krijgen worden deze vragen ook gesteld aan de waterschappen die hun belastingheffing zelf verzorgen, mede omdat zij vaak met gemeenten samenwerken op het gebied van de kwijtschelding. De gegevens worden onder andere gebruikt door medewerkers binnen de Unie die zich bezighouden met waterschapsbelastingen, voor lobbyactiviteiten en voor ondersteuning van de waterschappen en belastingkantoren.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Samenwerking op het gebied van belastingen	Aantal gemeenten aangesloten	Hoeveel gemeenten waren formeel op 31-12-2023 bij het belastingkantoor aangesloten?	Dit gaat om de gemeenten die deelnemer aan de	sam1

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			gemeenschappelijke regeling zijn.	
	Aard van samenwerking	Met hoeveel van deze (en eventuele andere) gemeenten heeft u in 2023 in het kader van de kwijtschelding van belastingen samengewerkt?	Het gaat hier om het aantal gemeenten waarmee samenwerking formeel is vastgelegd op het gebied van kwijtschelding. Dit kunnen ook gemeenten zijn die geen deelnemer van de gemeenschappelijke regeling zijn.	sam2
		Voor hoeveel van de onder vraag 1 opgegeven (en eventuele andere) gemeenten heeft u in 2023 de WOZ-taxaties uitgevoerd?		sam4

10.2 Kwijtschelding en bezwaarschriften

Als onderdeel van de belastingheffing en -inning, verzorgen belastingkantoren en 'zelfheffende waterschappen' ook de kwijtschelding van belastingen en de afhandeling van bezwaarschriften tegen belastingaanslagen die door hen zijn opgelegd. De vragen in dit deel geven inzicht in de omvang van het aantal kwijtscheldingen en bezwaren tegen aanslagen waterschapsbelastingen. De gegevens worden onder andere gebruikt door belastingkantoren zelf om te zien waar ze staan ten opzichte van andere belastingkantoren. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt door medewerkers binnen de Unie die zich bezighouden met waterschapsbelastingen, voor beantwoording van vragen van ministeries, voor lobbyactiviteiten en voor ondersteuning van de waterschappen en belastingkantoren.

Let op! Sinds de uitvraag 2023 (over 2022) zijn enkele vragen nauwkeuriger omschreven, waardoor de belastingsamenwerkingen en waterschappen in sommige gevallen op andere wijze moeten invullen. Lees daarom de toelichting bij elke vraag goed (in de uitvraagmodule staat dit onder het i-tje in het blauw).

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Aantal inwoners in het beheergebied van het waterschap	Aantal inwoners in het beheergebied van het waterschap	Hoeveel inwoners heeft het beheergebied van het waterschap op 31-12-2023?	Het aantal inwoners moet worden gebaseerd op de stand in de Basisregistratie Personen (BRP) op 31-12-2023	kwai1
Omvang en aard van kwijtscheldingen	Aantal aanslagen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing woonruimten	Hoeveel aanslagen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing woonruimten zijn in 2023 in totaal opgelegd?	Onder aanslagen moet aanslagregels worden verstaan. Er kunnen meerdere aanslagregels op een biljet staan. Het aantal aanslagen in 2023 kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben.	kwazv1
	Aantal aanslagen watersysteemheffing ingezetenen	Hoeveel aanslagen watersysteemheffing ingezetenen zijn in 2023 in totaal opgelegd?	Onder aanslag moet aanslagregel worden verstaan. Er kunnen meerdere aanslagregels op een biljet staan. Het aantal aanslagen in 2023 kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben.	kwaw1
	Aantal aanslagen watersysteemheffing gebouwd	Hoeveel aanslagen watersysteemheffing gebouwd zijn in 2023 in totaal opgelegd?	Onder aanslag moet aanslagregel worden verstaan. Er kunnen meerdere aanslagregels op een biljet staan. Het aantal aanslagen in 2023 kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben.	kwawg1
	Aantal aanslagen watersysteemheffing gebouwd gecombineerd met OZB	Hoeveel aanslagen watersysteemheffing gebouwd zijn in 2023 op één biljet gecombineerd met aanslagen OZB?	Onder aanslag moet aanslagregel worden verstaan. Er kunnen meerdere aanslagregels op een biljet staan. Het aantal aanslagen in 2023	kwawgb1

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben.	
	Aantal kwijtscheldingen	Hoeveel belastingaanslagen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing woonruimten zijn (geheel of gedeeltelijk) kwijtgescholden?	Het aantal verleende kwijtscheldingen in 2023 kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben. Het betreft het aantal verzoeken en niet het aantal aanslagregels.	kwakzv1
		Hoeveel belastingaanslagen watersysteemheffing ingezetenen zijn (geheel of gedeeltelijk) kwijtgescholden?	Het aantal verleende kwijtscheldingen in 2023 kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben. Het betreft het aantal verzoeken en niet het aantal aanslagregels.	kwakw1
		Hoeveel verzoeken voor kwijtschelding zijn in totaal in 2023 ingediend?	Het gaat hier om het totaal aantal verzoeken, zowel voor zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing, als voor watersysteemheffing ingezetenen inclusief het aantal verzoeken dat door het Inlichtingenbureau is behandeld. Het gaat om verzoeken die in 2023 zijn ingediend, Dit kan over meerdere belastingjaren gaan	Kwakt1
	Grond van kwijtschelding	Hoeveel van deze verzoeken (Kwakt1) hebben geleid tot kwijtschelding op grond van toetsing door het Inlichtingenbureau? (Peildatum 1 maart 2024)		kwaki1
		Hoeveel van deze verzoeken (Kwakt1) hebben geleid tot		kwakv1

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		kwijtschelding op grond van een door de belastingschuldige zelf ingediend verzoek? (Peildatum 1 maart 2024)		
	Bedrag kwijtschelding	Welk bedrag zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing woonruimten op de aanslagen die zijn ingevuld in kwazv1 is kwijtgescholden? (Peildatum 1 maart 2024)	Het gaat hier om kwijtschelding ter zake van opgelegde aanslagen in 2023 (deze aanslagen kunnen op meerdere belastingjaren betrekking hebben).	kwabw1
		Welk bedrag watersysteemheffing ingezetenenheffing op de aanslagen die zijn ingevuld in kwaw1 is kwijtgescholden? (Peildatum 1 maart 2024)	Het gaat hier om kwijtschelding ter zake van opgelegde aanslagen in 2023 (deze aanslagen kunnen op meerdere belastingjaren betrekking hebben).	kwab1
	Tijdige afhandeling	Welke termijn hanteert het belastingkantoor c.q. het waterschap (in weken) voor het afhandelen van kwijtscheldingsverzoeken?	Het gaat hier om de tijd tussen het indienen van het kwijtscheldingverzoek en de afhandeling. Het gaat hier om de eigen norm (op grond van jurisprudentie en de Awb wordt 8 weken als een redelijke termijn beschouwd).	kwata1
		Hoeveel % van het aantal kwijtscheldingsverzoeken in 2023 (Kwakt1) is binnen deze termijn afgehandeld? (Peildatum 1 maart 2024)		Kwakp1
	Afwijzing kwijtscheldingsverzoeken	Hoeveel kwijtscheldingsverzoeken die in 2023 zijn	Het gaat hier om het aantal kwijtscheldingsverzoeken en niet om het	kwaa1

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		ingediend (ingezetenenheffing en zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing) zijn afgewezen? (Peildatum 1 maart 2024)	aantal aanslagen. Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om wat in 2023 is gebeurd). Het gaat hier niet om gedeeltelijk toegewezen verzoeken, omdat deze deels niet zijn afgewezen.	
		Tegen hoeveel afgewezen kwijtscheldingsverzoeken is administratief beroep ingesteld? (Peildatum 1 maart 2024)	Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om de verzoeken die in 2023 zijn ingediend). Het gaat hier niet om gedeeltelijk toegewezen verzoeken, omdat deze deels niet zijn afgewezen.	kwabr1
		In hoeveel gevallen is het kwijtscheldingsverzoek na administratief beroep alsnog toegewezen? (Peildatum 1 maart 2024)	Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om de verzoeken die in 2023 zijn ingediend). Het gaat hier niet om gedeeltelijk toegewezen verzoeken, omdat deze deels wel zijn toegewezen.	kwabt1

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Omvang en aard van bezwaarschriften	Aantal belastingaanslagen	Hoeveel aanslagbiljetten waterschapsbelastingen zijn er in 2023 in totaal opgelegd?	Het gaat hier om het aantal aanslagbiljetten (en niet om het aantal aanslagregels) van de volgende waterschapsbelastingen: watersysteemheffing gebouwd, watersysteemheffing ongebouwd, watersysteemheffing natuur,	bela1

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
			watersysteemheffing ingezetenen, zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing woonruimten en zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing bedrijfsruimten. Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om wat in 2023 is gebeurd).	
	Aantal bezwaarschriften	In hoeveel gevallen is in 2023 door een belastingplichtige bezwaar gemaakt tegen de opgelegde aanslag?	Bedoeld wordt hoeveel bezwaarschriften in 2023 zijn ingediend (ze kunnen dus ook over de belastingaanslag van een eerder jaar gaan). Het gaat niet om bezwaarschriften tegen de WOZ-waarde. Verder betreft het hier niet het aantal aanslagregels in bezwaar, maar het aantal aanslagbiljetten. Ambtshalve bezwaren en ingetrokken bezwaren worden hier niet meegenomen.	belb1
		Hoeveel van deze bezwaarschriften zijn binnen zes weken (de wettelijke beslistermijn, zie art 7:10 eerste lid, Awb) afgehandeld? (Peildatum 1 maart 2024)	Deze termijn kan doorlopen na 31 december 2023. De wettelijke beslistermijn bedraagt 6 weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken.	Belba61
		Hoeveel van deze bezwaarschriften zijn na afloop van de wettelijke	Deze termijn kan doorlopen na 31 december 2023.	Belba121

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		beslistermijn, maar binnen de wettelijke verlengtermijn (in totaal 12 weken, zie art 7:10 derde lid, Awb) afgehandeld? (Peildatum 1 maart 2024)		
		Hoeveel van deze bezwaarschriften zijn geheel afgewezen? (Peildatum 1 maart 2024)	Ook gedeeltelijk gegronde bezwaren worden als gegrond gezien, hier gaat het om volledig ongegronde bezwaren.	belba1
		Hoe vaak is er in 2023 beroep in het kader van waterschapsbelastingen ingesteld bij de rechtbank?	Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om de beroepen die in 2023 zijn ingesteld). Het gaat niet om zaken tegen de WOZ-waarde.	belber1
		In hoeveel gevallen in 2023 heeft een uitspraak op een beroep geleid tot aanpassing van de aanslag?	Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om de uitspraken die in 2023 zijn gedaan). Ook gedeeltelijk gegronde bezwaren worden als gegrond gezien.	belbera1
		Hoe vaak is er in 2023 hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof in het kader van waterschapsbelastingen, zowel door de belastingplichtige als door het waterschap?	Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om het aantal hoger beroepen die in 2023 zijn ingesteld).	Belberh1
		In hoeveel gevallen in 2023 is het waterschap in het gelijk gesteld in de uitspraak van het hoger beroep?	Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om de uitspraken die in 2023 zijn gedaan). Ook gedeeltelijk gegronde bezwaren worden als gegrond gezien.	belhbv1

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
		Hoe vaak is er in 2023 cassatie ingesteld bij de Hoge Raad in het kader van de waterschapsbelastingen, zowel door de belastingplichtige als door het waterschap?	Dit kan over meerdere belastingjaren gaan (het gaat om het aantal cassaties die in 2023 zijn ingesteld).	Belacasb1
		In hoeveel gevallen in 2023 heeft de Hoge Raad het waterschap in het gelijk gesteld?	Uitspraken van de Hoge Raad kunnen betrekking hebben op casussen anders dan de vraag hiervoor. Ook gedeeltelijk gegronde bezwaren worden als gegrond gezien.	belhr1

10.3 Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire

De waterschappen hebben ook in 2023 een bijdrage geleverd aan de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire. Per waterschap wordt hieronder gevraagd aan te geven voor hoeveel gedupeerden in 2023 kwijtschelding is verleend, en hoeveel er is kwijtgescholden. Doel is om inzichtelijk te maken wat de omvang van de toeslagaffaire is voor de waterschappen.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Aantal gedupeerden en bedrag	Aantal gedupeerden	Voor hoeveel gedupeerden van de toeslagenaffaire heeft uw waterschap in 2023 waterschapsbelastingen kwijtgescholden?		Beltaa1
	Kwijtscholden bedrag	Wat was het totaal in 2023 kwijtgescholden bedrag inclusief bijkomende kosten, maar exclusief uitvoeringskosten waarvoor het waterschap in het kader van de toeslagenaffaire een uitkering zal aanvragen?		Beltab1

10.4 Invordering van waterschapsbelastingen

Tot voor kort waren er in deze uitvraag wel veel vragen opgenomen over de heffing (inclusief kwijtschelding), maar nog geen vragen over de invordering. In een overleg met enkele belastingsamenwerkingen en waterschappen is aangegeven dat het goed zou zijn om ook over kwantitatieve gegevens met betrekking tot de invordering te beschikken. In deze uitvraag wordt een bescheiden begin gemaakt door enkele vragen over de invordering te stellen en deze vragen worden nu opnieuw gesteld. Het is de bedoeling dat dit gedeelte van de uitvraag volgend jaar wordt uitgebreid.

Succesfactor	Prestatie indicator	Vragen	Toelichting	Code in WAVES
Omvang van de invorderingsactiviteiten	Aantal herinneringen	Hoeveel kosteloze herinneringen met betrekking tot aanslagen waterschapsbelastingen zijn er in 2023 in totaal verstuurd?	Het aantal herinneringen kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben (het gaat om wat in 2023 is gebeurd).	invh1
	Aantal aanmaningen	Hoeveel aanmaningen met betrekking tot aanslagen waterschapsbelastingen zijn er in 2023 in totaal verstuurd?	Het aantal aanmaningen kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben (het gaat om wat in 2023 is gebeurd)	inva1
	Aantal dwangbevelen	Hoeveel dwangbevelen met betrekking tot aanslagen waterschapsbelastingen zijn er in 2023 in totaal verstuurd?	Het aantal dwangbevelen kan op meerdere belastingjaren betrekking hebben (het gaat om wat in 2023 is gebeurd)	invd1